Bük Nagyközség

Településfejlesztési Koncepció

Készítette:

Aquaprofit Műszaki, Tanácsadási és Befektetési Rt.

2006. november
-VÉGLEGES-

Bük Nagyközség
Településfejlesztési Koncepció

A tanulmány elkészítésében közreműködő szakértők:

Balogh Ottó, Dr. Gellai Imre, Imre Tímea,
Juhász Szabolcs, Nádasi Tamás, Veres Ildikó

Készült Bük Nagyközség Önkormányzatának megbízásából és a Bük Nagyközség Önkormányzata munkatársainak közreműködésével

TARTALOMJEGYZÉK

TARTALOMJEGYZÉK 2
1. BEVEZETÉS 6
1.1. Az elkészítés módszere 6
2. HELYZETFELTÁRÁS- ÉS ELEMZÉS 7
2.1. Településkép és regionális kitekintés 7
2.1.1 Általános információk 7
2.1.2 Regionális kapcsolatok 7
2.1.3 Gazdasági környezet 9
2.1.4 Bük nagyközség gazdasága 13
2.1.4.1. Bük történelmének rövid áttekintése 13
2.1.4.2. A mai Bük gazdasága 14
2.1.5 Demográfia 16
2.1.6 Közlekedési kapcsolatok és elérhetőség 19
2.1.7 Infrastruktúra 24
2.1.8 Közigazgatás 26
2.1.9 Egészségügyi és szociális ellátás 27
2.2. Turizmus 28
2.2.1 A világ turizmusa 28
2.2.2 Kontinensünk turizmusa 29
2.2.3 A turizmus jelenlegi helyzete Magyarországon 30
2.2.4 Előrejelzés 32
2.2.5 A turizmus helyzete a Nyugat-Dunántúlon 33
2.2.6 A turizmus helyzete Vas megyében, illetve azon belül a Csepregi kistérségben 35
2.2.7 A turizmus szervezeti rendszere a Nyugat-Dunántúl Régióban 37
2.2.8 Termálturizmus 39
2.2.8.1. Termál-turisztikai kínálat (kapacitások, szolgáltatások) és azok fejlődése Bükfürdőn 40
2.2.8.2. A büki gyógyfürdőzés története 43
2.2.8.3. A termál- és gyógyászati létesítmények 45
2.2.8.4. Termál-turisztikai kereslet 46

2.2.8.5. A termálturisztikai kínálattal rendelkező konkurens települések, helyszínek ... 48
2.2.9 Kiegészítő kínálati elemek 51
2.2.9.1. A település idegenforgalmi látványosságai ... 51
2.2.9.2. Sportolási lehetőségek ... 52
2.2.9.3. Kulturális és egyéb programok ... 53
2.2.9.4. Vendéglátóipari egységek ... 54
2.2.9.5. Kereskedelmi egységek ... 54
2.2.9.6. Idegenforgalmi szolgáltató irodák ... 55
2.2.10 Vendégek motivációja 55
3. A TÉRSÉGRE IS VONATKOZÓ HAZAI FEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOK ÁTTEKINTÉSE ... 56
3.1. Országos Területfejlesztési Koncepció (OTK) ... 56
3.2. Nemzeti Turizmusfejlesztési Stratégia (NTS) ... 60
3.3. Nyugat-Dunántúli Régió fejlesztési programjai ... 61
3.3.1. Nyugat-Dunántúli Régió regionális termálturizmus fejlesztésének és beruházásának programja 2007-2013. 61
3.3.2. Nyugat-Dunántúli Régió turisztikai helyzetképe és fejlesztési feladati, 2004. 65
3.4. Kistérségre vonatkozó fejlesztési programok ... 67
3.4.1. A Felső-Répcementi Kistérség komplex területfejlesztési koncepciója és programja, 2005. 67
3.5. Bükre vonatkozó fejlesztési programok ... 69
3.5.1. Bük egészségturizmusának fejlesztése, 2004. 69
3.5.2. Büki Gyógyfürdő fejlesztési koncepciója, 2005. 70
3.5.3. Bük Nagyközség Településrendezési Terve, Településszerkezeti és szabályozási terve, 2004. 72
4. SWOT ANALÍZIS ... 73
5. BÜK JÖVŐKÉPE ... 75
5.1. Bevezetés ... 75
5.2. A jövőkép alapjainak megfogalmazása ... 75
5.3. Az intézkedések megvalósíthatósága, az eredmények fenntarthatósága ... 76
6. PRIORITÁSOK, INTÉZKEDÉSEK, KOMPONENSEK ... 78
6.1. I. Prioritás: Turizmusfejlesztés ... 78
6.2. II. Prioritás: Infrastruktúra- és településfejlesztés ... 88

6.3. III. Prioritás: Szervezet- és intézményfejlesztés 93
7. ÜTEMEZÉS 2007-2013 98
8. ÖSSZEGZÉS 99
9. FELHASZNÁLT IRODALOM 101

1. BEVEZETÉS

1.1. Az elkészítés módszere

A helyzetfeltáró és –elemzési munkát a tanácsadói és szakértői körünk által a Nyugat-Dunántúli Régióról, Vas megyéről és Bük nagyközségről, illetve Bükfürdőről begyűjtött másodlagos források, meglévő tanulmányok és statisztikák, valamint a Megbízó által rendelkezésünkre bocsátott egyéb anyagok áttanulmányozásával és kiértékelésével indítottuk. Ezt követően, illetve részben e munkával párhuzamosan kerítettünk sort a terepbejárásra és személyes interjúk lebonyolítására.

Megjegyzés: A Nyugat-Dunántúl Turisztikai Régió a hasonló nevű statisztikai-tervezési régiónál valamelyest kisebb, mivel négy közvetlen Balaton-parti (Balatongyörök, Gyenesdiás, Keszthely, Vonyarcvashegy) és huszonkét balatoni háttértelepülés (Alsópáhok, Balatonmagyaród, Cserszegtomaj, Felsőpáhok, Galambok, Garabonc, Hévíz, Karmacs, Nagyrada, Nemesbük, Rezi, Sármellék, Szentgyörgyvár, Vállus, Várvölgy, Vindornyafok, Vindornyalak, Zalakaros, Zalamerenye, Zalaszabar, Zalaszántó, Zalavár) nem része a turisztikai régiónak, hanem a Balaton Turisztikai Régióhoz tartozik. Tekintettel arra, hogy statisztikai adatok elsődlegesen a statisztikai-tervezési régióra vonatkozóan hozzáférhetőek – bár jelen elemzés elsősorban turisztikai szempontú –, a Nyugat-Dunántúl Régió elnevezés alatt minden esetben a tervezési-statisztikai régiót értjük.

A koncepció elkészítéséhez az alábbi anyagokat vettük figyelembe:

- Országos Területfejlesztési Koncepció (2005.)
- Nemzeti Turizmusfejlesztési Stratégia (2005.)
- Nyugat-Dunántúli Régió turisztikai helyzetképe és fejlesztési feladati (2004.);
- Nyugat-Dunántúl Turisztikai Régió turizmusfejlesztési stratégiája 2007-2013;
- A Nyugat-Dunántúli Régió regionális termálturizmus fejlesztésének és beruházásának programja 2007-2013.;
- A Felső-Répcementi kistérség komplex fejlesztési koncepciója és programja (2005.);
- A Büki gyógyfürdő Fejlesztési Koncepciója (2005.);
- Bük egészségturizmusának fejlesztése (2004.)
- Bük Nagyközség Településrendezési Terve, Településszerkezeti és szabályozási terve, 2004.

2. HELYZETFELTÁRÁS- ÉS ELEMZÉS

2.1. Településkép és regionális kitekintés

A fejezetben ismertetjük Bük település és Bükfürdő helyzetét, a régióban elfoglalt gazdasági, gyógyturisztikai helyét és helyzetét, továbbá bemutatjuk az egészségturisztikai kínálat fejlődését, amely meghatározza a település és gyógyfürdő további fejlesztésének lehetőségeit.

2.1.1 Általános információk

Bük nagyközség a Nyugat-Dunántúli Régióban, Vas megye észak-nyugati részén, az Alpokalja és a Kisalföld találkozásánál, a Répce völgyében található, a Felső-Répcementi (Csepregi) kistérségben. A település Csepregtől 5, Kőszegtől 20, Szombathelytől és Sárvártól 27, Soprontól 57 km-re, míg a fővárostól mintegy 220 km-re helyezkedik el.

Bük és környékének éghajlata lényegében kontinentális jellegű. Közepes páratartalom, enyhén szeles idő jellemzi. Az évi középhőmérséklet 9,7 ^{o}C. A csapadék évi középmennyisége 650 ml. A napsütéses órák száma évi 1900, a nyár forró. klímájának szubalpin jellege a turizmus szempontjából nagyon előnyös. A környéken jelentős klimatikus üdülőhelyek is találhatók (Velem, Kőszeg).

A növényvilágot a pannon táj sokszínűsége jellemzi. Bük zöldövezetével, virágos, fás utcáival, kellemes klímájával hívogatja a látogatókat.

Bük község hivatalosan 1902-ben jött létre, Alsó-Bük, Közép-Bük és Felső-Bük összeépülésével, bár település már az Árpád-házi királyok idejében is létezett e területen.
Közigazgatásilag a nagyközség része Bükfürdő, ahol a gyógyfürdő, valamint a kereskedelmi szálláshelyek jelentős része és a szállodák zöme található. (A tanulmányban a további elemzésekkor Büköt és Bükfürdőt nem választjuk külön.)

2.1.2 Regionális kapcsolatok

A ***Nyugat-Dunántúli Régió*** Győr-Moson-Sopron, Vas és Zala megyéket foglalja magában. Kiterjedése észak-déli irányban hosszan elnyúló. A régió négy országgal határos: nyugaton Ausztriával, délnyugaton Szlovéniával és Horvátországgal, északon pedig Szlovákiával. A régió keleti irányban a Közép-Dunántúli Régióval, míg déli irányban a Dél-Dunántúli Régióval szomszédos.
Az 1997 júniusában meghatározott "Helsinki folyosók" közül – melyek fejlesztésére az EU különös hangsúlyt fektet – három is érinti a régiót. Ebből következően a régió Nyugat-Európa és Délkelet-Európa között komoly tranzitszerepet tölthet be.

A régió a négy országhatár miatt jelentős nemzetközi átmenő forgalommal rendelkezik. Az itt található határátkelőkön keresztül bonyolódik hazánk határforgalmának több mint fele.

A Nyugat-Dunántúli Régióban 21 statisztikai kistérség található, összesen 648 településsel. A statisztikai kistérségek és települések megoszlása megyénként a következő:

- Győr-Moson-Sopron megye: hat kistérség és 182 település;
- *Vas megye: kilenc kistérség és 216 település;*
- Zala megye: hat kistérség 257 település.

Mindhárom megye tagja a Nyugat-Pannon Eurégiónak. Az ***Eurégió West/Nyugat-Pannónia Együttműködés*** jelenlegi formájában 1999. június 21-én alakult meg Eisenstadtban Burgenland tartomány, Győr-Moson-Sopron, Vas és Zala megyék önkormányzatai részvételével.
Az együttműködés legfontosabb feladata, hogy az Eurégió működési területén közösen informatívan és szakértelemmel kezelje és koordinálja a partnerszervezetek céljai megvalósítását, mindenekelőtt együttműködést

- a területfejlesztés és területrendezés
- a gazdaság és idegenforgalom fejlesztése
- a kulturális csere és kulturális örökség
- a természet, környezet és vízvédelem
- a közbiztonság és katasztrófa-elhárítás
- a humanitárius és szociális
- a képzés- szakképzés

területén.

Vas megye földrajzi helyzete - a vasfüggöny lebontása, a gazdasági és politikai rendszerváltás óta - felértékelődött, hazánk egyik legfontosabb nyugati kapuja lett. Ausztriával öt közúti és egy vasúti, Szlovéniával két közúti határátkelő köti össze.

A ***Csepregi kistérség*** közvetlenül határos Győr-Moson-Sopron megyével, története során 1950-ig jelentős része Sopron vármegyéhez tartozott, kapcsolatai oda máig erősek. Szomszédos kistérségei: északon a soproni, keleten-délkeleten a sárvári, délen a szombathelyi és nyugaton a kőszegi térség. A terület központja Csepreg, a megye egyik fiatal városa (1995).
A terület közvetlenül nem határos ugyan Ausztriával, gyakorlatilag mégis határ mentinek tekinthető: egyfelől számos határon túli kapcsolódási pontja van (turizmus, bevásárlás, rokoni kapcsolatok stb.), másfelől a földrajzi közelség is erre vall. A *zsirai határátkelő* szerencsére az erős lobbizás következtében a közelmúltban megnyílt, ezzel *Bük és Csepreg számára 10 km-en belülire csökkentette a legközelebbi határállomás távolságát*, ami a nemzetközi turizmus szempontjából jelentős előrelépés.

Bük nagyközség térség- és vonzásközponti szerepéből fakadóan Csepreg várossal közösen látja el a csepregi kistérség központi feladatait.

Bük a 17 települést[1] magában foglaló ***Felső Répcementi Területfejlesztési Társulás*** tagja. A kistérségi társulás 1997-ben jött létre többek között azzal a céllal, hogy a térséget érintő területfejlesztési projekteket közösen tervezzék és valósítsák meg, illetve a megvalósításhoz igényelhető pályázati támogatásokat térségi szinten igényeljék, hatékonyabban lépjenek fel a külső források igénybevételénél, továbbá egységes képviseletet valósítsanak meg a különböző fórumokon.

Bük ***testvérvárosi szerződés***t eddig két településsel írt alá: ***a németországi Illingen-nel*** 2001. májusában és ***a magyarországi Törökbálinttal*** 2002. áprilisában.
Illingen a németországi Saarland tartományban Saarbrücken közelében helyezkedik el. A 6000 fős település lényegében a szolgáltatóiparra épít, de látnivalókban is gazdag. A testvérvárosi kapcsolatot azzal a szándékkal kötötte meg a két település, hogy elősegítsék polgáraik kulturális, idegenforgalmi, sport, szociális és gazdasági együttműködését.
Törökbálinttal azért kötött Bük együttműködési szerződést, hogy a testvérvárosi kapcsolatok országhatárainkon belül is épüljenek, a települések közötti hivatalos kapcsolat hozzájárulhasson a polgárok, intézmények, egyházak és civil szervezetek közötti együttműködéshez, illetve hogy a két település közötti kapcsolatok tovább bővüljenek.

2.1.3 Gazdasági környezet

A ***Nyugat-Dunántúl Régió*** földrajzi elhelyezkedése Európában rendkívül kedvezőnek mondható. Nagyobb városai már a rómaiak idején is jelentős települések voltak, mivel területén haladt keresztül az Északi-tengert a Bizánci birodalommal összekötő *Borostyánkő-út*.
Napjainkban a közép-európai térségben új fejlődési zónák, innovációs erőcentrumok kialakulása figyelhető meg, melyek közvetlenül kapcsolódnak az európai magtérséghez. Két nagyobb erővonal rajzolódik ki. Az egyik, a dél-bajor innovációs tengelyre felfűződő, Prága környékén és Bécs-Pozsony-Győr környékén formálódik, melyek egyesülve innovációs tengelyként folytatódnak egészen Budapestig. Míg a másik a mediterrán "sunbelt övezethez" kapcsolódó fejlődési irány, mely Velence-Trieszt-Ljubljana vonaltól halad Budapest felé. A Nyugat-dunántúli régió e két közép-európai fejlődési zóna metszéspontjában helyezkedik el úgy, hogy mindkettő közvetlenül érinti, aminek köszönhetően az európai fejlődési zónák és trendek kedvezően képesek befolyásolni a régió fejlődését hosszú távon.

Magyarország gazdaságilag egyik legdinamikusabban fejlődő régiója a Nyugat-Dunántúl. A régió jövedelemtermelése az utóbbi években egyre jobban nőtt. Bár a 2000-2004-es időszakot nézve a növekedés aránya elmarad a többi régióéhoz és az országos átlaghoz képest is, a megtermelt GDP értékét tekintve a régiók között a Budapestet is magában foglaló Közép-Magyarországi mögött hazánk második legerősebb régiója.

[1] A 17 település: Csepreg, Bő, Bük, Chernelházadamonya, Gór, Hegyfalu, Iklanberény, Lócs, Mesterháza, Nagygeresd, Nemesládony, Répceszentgyörgy, Sajtoskál, Simaság, Tompaládony, Tormásliget, Tömörd

Bruttó hazai termék beszerzési áron, millió Ft						
Régió, megye	**2000**	**2001**	**2002**	**2003**	**2004**	**04/00**
Ország összesen	13.272.167	14.989.800	16.915.261	18.650.746	20.429.456	153,9 %
Közép-Magyarország	5.712.311	6.576.812	7.696.552	8.310.910	9.100.797	159,3 %
Észak-Magyarország	1.094.829	1.246.387	1.374.918	1.522.984	1.713.269	156,4 %
Észak-Alföld	1.292.839	1.525.648	1.674.008	1.880.113	2.043.700	158,0 %
Dél-Alföld	1.284.298	1.437.118	1.575.646	1.710.502	1.894.444	147,5 %
Közép-Dunántúl	1.423.685	1.557.131	1.650.772	1.914.156	2.148.899	150,9 %
Dél-Dunántúl	971.852	1.082.569	1.208.387	1.303.312	1.414.001	145,4 %
Nyugat-Dunántúl	***1.492.353***	***1.564.135***	***1.734.978***	***2.008.769***	***2.114.346***	***141,6 %***
Ebből:						
Győr-Moson-Sopron megye	758.825	780.092	861.984	976.911	1.028.117	135,5 %
Vas megye	*402.566*	*402.507*	*441.755*	*521.676*	*541.848*	*134,6 %*
Zala megye	330.962	381.536	431.239	510.182	544.381	164,4 %

Forrás: KSH

Az egy főre jutó GDP 2004-ben is az előző évek adataihoz hasonlóan a Nyugat-Dunántúlon volt – a Közép-Magyarországi Régió után – a második legnagyobb az országban. *A megyék sorrendjében* Győr-Moson-Sopron a második, *Vas a negyedik*, Zala megye pedig a hatodik helyen áll.

A gazdaság átalakulásának következtében a régióban ugrásszerűen, az országos átlagnál nagyobb mértékben nőtt a gazdasági szervezetek száma. 2000-ben a regisztrált vállalkozások száma több mint 104 ezer volt, 2005-ben már a 118 ezret is meghaladta. Ezek az értékek az országosnak közel egy tizedét teszik ki.

A térségben az országosnál (58,7%) magasabb arányt képviselnek az egyéni vállalkozások (67,9%).

A régió egyéni vállalkozásainak egynegyedét, a társas vállalkozások valamivel több, mint egyötödét Vas megyében regisztrálták. A megyében különösen magas az egyéni vállalkozások aránya (70,1%). Ez meghaladja mind a régiós, mind az országos értéket.

Regisztrált vállalkozások száma, dec. 31.								
Régió, megye		**2000**	**2001**	**2002**	**2003**	**2004**	**2005**	**05/00 (%)**
Ország összesen	Egyéni	682.532	697.502	707.951	716.081	716.555	709.791	103,9
	Társas	411.316	426.640	443.569	460.113	481.168	497.782	121,0
	Összes	1.093.848	1.124.142	1.151.520	1.176.194	1.197.723	1.207.573	110,4
Nyugat-Dunántúl	***Egyéni***	***73.543***	***76.065***	***77.807***	***79.017***	***79.976***	***80.428***	***109,3***
	Társas	***30.609***	***32.240***	***33.760***	***35.301***	***36.878***	***37.991***	***124,1***
	Összes	***104.152***	***108.305***	***111.567***	***114.318***	***116.854***	***118.419***	***113,7***
Győr-Moson-Sopron megye	Egyéni	30.358	31.578	32.028	33.057	33.545	33.887	111,6
	Társas	14.286	15.054	15.791	16.510	17.359	18.030	126,2
	Összes	44.644	46.632	47.819	49.567	50.904	51.917	116,2
Vas megye	*Egyéni*	*17.941*	*18.574*	*19.200*	*19.652*	*20.061*	*20.271*	*112,9*
	Társas	*6.833*	*7.282*	*7.676*	*8.097*	*8.404*	*8.616*	*126,0*
	Összes	*24.774*	*25.856*	*26.876*	*27.749*	*28.465*	*28.887*	*116,6*
Zala megye	Egyéni	25.244	25.913	26.579	26.308	26.370	26.270	104,0
	Társas	9.490	9.904	10.293	10.694	11.115	11.345	119,5
	Összes	34.734	35.817	36.872	37.002	37.485	37.615	108,3

Forrás: KSH

A régió gazdaságában elsődleges helyet foglal el az ipar. Az elmúlt évtizedben érkezett külföldi tőkének köszönhetően – mely elsősorban a feldolgozóipar területén indított jelentősebb beruházásokat – a régióban a foglalkoztatottak közel 40%-a ebben a szektorban dolgozik. Az iparban foglalkoztatottaknak a népesség számához viszonyított aránya alapján a Nyugat-Dunántúl az ország egyik legjobban iparosodott területe. A Gazdasági és Közlekedési Minisztérium 2004. évre vonatkozó elemzése szerint ebben a régióban koncentrálódik az ipari termelés közel egyötöde.

A mezőgazdaság – a kedvező adottságok ellenére – fokozatosan csökkenő szerepet tölt be a régió gazdaságában.
A szolgáltatásban foglalkoztatottak száma az országos átlagot nem éri el, de fokozatosan növekszik az 1990-es évek eleje óta.

A régió gazdaságának kedvező képét mutatja, hogy a munkanélküliség az országos átlagnál sokkal alacsonyabb. Annak ellenére, hogy mind a munkanélküliek száma, mind a munkanélküliségi ráta az elmúlt években növekedést mutatott, az országban csak a Budapestet is magában foglaló Közép-Magyarországi Régióban alacsonyabbak ezek a mutatók.

A megyék rangsorát tekintve is igen kedvező a kép, a ráták csökkenő sorrendjét tekintve Győr-Moson-Sopron megye a 19., Zala a 18., Vas megye a 16. helyet foglalja el.

Munkanélküliségi ráta (%), 2005.	
Ország összesen	7,2
Közép-Magyarország	5,2
Észak-Magyarország	10,6
Észak-Alföld	9,1
Dél-Alföld	8,2
Közép-Dunántúl	6,3
Dél-Dunántúl	8,8
Nyugat-Dunántúl régió	***5,9***
Győr-Moson-Sopron megye	4,3
Vas megye	*8,0*
Zala megye	6,4

Forrás: KSH

Hazánkban, ezzel együtt ***Vas megyében*** is, közel két évtizede csökken a népesség gazdasági aktivitása. Mindez a népesség folyamatos elöregedése – egyre többen vannak a 60 év felettiek, a nyugdíjasok, vagyis inaktívak –, másrészt a munkába állás kitolódása okozza. Mindeközben folyamatosan csökken a gyermek-létszám, egyre kevesebb az eltartott. Vas megye népességének a gazdasági aktivitása kissé az országos átlag alatti, tekintettel arra, hogy erősebb a népesség fogyás, valamint elöregedettebb a népesség.

A ***Csepregi kistérségben*** a gazdasági aktivitás alacsonyabb szintű, mint a megyében. A népességnek csupán 42,2 százaléka aktív. Ebből egyenesen következően magasabb a megyei átlagnál mind az inaktív keresők, mind az eltartottak aránya.

A kistérségen belül igen nagyok a különbségek településszinten. Kimondottan előnyös, magas a népesség gazdasági aktivitása Bükön, a kistérség egyik központjában, ugyanakkor a másik központban, Csepregen mindez kedvezőtlen.

Gazdasági aktivitás és foglalkozási szerkezet, 2001.								
Térség	**A népesség közül (%)**			**Az aktív keresők közül (%)**				
	aktív kereső	*inaktív kereső*	*eltartott*	*agrár*	*ipari*	*tercier*	*szellemi*	*fizikai*
				szektorban foglalkoztatott			*dolgozó*	
Bük	*46,7*	*28,4*	*24,9*	*3,7*	*29,1*	*67,2*	*29,5*	*70,5*
Csepreg város	41,6	27,8	30,6	6,6	45,2	48,2	26,7	73,3
Csepregi kistérség	42,2	31,8	26,0	7,5	37,2	55,3	26,6	73,4
Vas megye	*44,8*	*29,6*	*25,6*	*5,6*	*45,3*	*49,1*	*32,1*	*67,9*

Forrás: 2001. évi népszámlálás KSH Budapest

A nemzetgazdaság országos *beruházás*ainak 8,6%-a a régióban történt. A megyénkénti összetétel jelentős differenciáltságot mutat a régión belül, a beruházások nagy része ugyanis Győr-Moson-Sopron és Vas megyében koncentrálódott. Az egy lakosra jutó beruházás Győr-Moson-Sopron megyében az országos átlagot is meghaladja.

Gazdasági szervezetek beruházásainak székhely szerinti adatai, 2004.		
Régió	**A nemzetgazdaság beruházásai (millió Ft)**	**Egy lakosra jutó beruházás (Ft/fő)**
Győr-Moson-Sopron megye	202.313	459.770
Vas megye	*91.772*	*345.287*
Zala megye	66.132	223.455
Nyugat-Dunántúl	360.217	359.073
Ország összesen	4.155.002	410.705

Forrás: KSH

A *kutatás-fejlesztés* a régióban az országos viszonyokhoz hasonlítva kedvezőtlen helyzetben van. A K+F ráfordítás ellentétben az országos adatokkal alig növekedett, a régióban foglalkoztatott kutatók, fejlesztők aránya a népességből fele annyi, mint országosan. A K+F ráfordítás a regionális GDP-nek csak 0,26 százaléka.

2.1.4 Bük nagyközség gazdasága

2.1.4.1. Bük történelmének rövid áttekintése

A település már a bronzkortól lakott volt. Első temploma a XII. században épült, amely köré három Bük nevű falu létesült egymás mellett.
Első okleveles említése 1265-ből való. Egyházas-Bük (a későbbi Közép-Bük) lakói várjobbágyok voltak, s alkalmanként a soproni várban teljesítettek szolgálatot. A kirajzó és növekedő népesség hozta létre Mankó-Büköt (a későbbi Alsó-Bük) és Vízló-Büköt (Felső-Bük). A földek a középkor folyamán a régi várjobbágyok kezébe kerültek, ők pedig nemesi rangra tettek szert. Az erőteljes kisnemesi jelleg miatt nem is szerzett itt tulajdont nagybirtokos főúr.
A reformáció idején a település lakóinak nagy része áttért az evangélikus hitre, amelyet az üldöztetés idején is megtartott. Az itteni nemességből az idők során néhány család emelkedett ki: a Mankóbüki Horváth család leszármazottai, majd a Felsőbüki Nagy család. Ők fontos tisztségeket töltöttek be, és számos jelentős birtokot szereztek a nyugati országrészben. Felsőbüki Nagy István Sopron vármegye alispánja lett a XVII. század végén, Felsőbüki Nagy Pál pedig a megye országgyűlési követe, híres szónok, akinek 1825-ben elmondott beszéde után ajánlotta fel gróf Széchenyi István egyévi jövedelmét a Magyar Nemzeti Akadémia létesítésére. A 20. században a Szapáry család szerzett birtokot a településen.
A település fejlődését az 1865-ben létesített vasútvonal elkészülése jelentősen befolyásolta. Ipar települt ide: cukorgyár létesült, amely munkalehetőséget biztosított, s így emelkedett a lakosok száma is. 1910-ben már 3000 fő élt itt. Az igazi gazdasági áttörés azonban még váratott magára.
A mai Bük nagyközség Felső-, Közép- és Alsóbük egyesülésével jött létre 1902-ben.
Az alapvetően mezőgazdasággal foglalkozó település XX. század második felében bekövetkezett példaértékű fejlődését a település határában feltárt gyógyvíznek köszönheti. 1957-ben olaj után kutattak a szakemberek, s magas hőfokú, 58 °C-os termálvizet találtak 1282 m mélyen. A laboratóriumi vizsgálatok hamar kiderítették, hogy ez a víz értékes ásványi anyagokat tartalmaz. Az első fürdőmedencét 1962-ben adták át, s a termálvizet 1965-ben gyógyvízzé nyilvánították. E kincs kiaknázása olyan

lökést adott a település gazdasági-turisztikai-demográfiai-infrastrukturális fejlődéséhez, amely mind a mai napig dinamikus.
A víznek köszönhetően a település már 1977-ben a nemzetközi és országos vonzású termál-idegenforgalmi települések csoportjában szerepel. A fejlődés töretlen, hisz a víz elapadásától hosszú távon sem kell tartani. A falu déli részétől 2 km-re, szinte önálló telepen jött létre Bükfürdő, amely ma már nemcsak egyszerű gyógyfürdő, hanem igazi gyógyászati és idegenforgalmi centrum. Az elmúlt évek fejlesztéseinek köszönhetően hazánk egyik leglátogatottabb gyógyfürdőjévé vált, amely változatos és minőségi gyógyszolgáltatásaival Európa szerte is ismert.

Bük, e viszonylag nagy kiterjedésű település a városiasodás útján halad: fejlett infrastruktúrával, úthálózattal rendelkezik, számos színvonalas köz- és oktatási intézmény működik, bevásárlóközpont létesült, és jó néhány tőkeerős cég telepedett le. Utcaképe falusias, ápolt kiskertek, igényes épületek és sok-sok virág látható mindenütt. Bük 1999-ben a Virágos Falvak és Városok európai versenyében - hajszállal lemaradva az első helyről - második lett.

A település címere:
Dobor pajzs kék mezejében arany hullámpólyák fölött jobbra lépő, kétfarkú, nyelvét kiötlő, jobbját felfelé nyújtó, baljában három szál búzakalászt tartó arany oroszlán látszik. A pajzs felett lombos rangkorona helyezkedik el.

Indokás:
A kétfarkú, jobbra lépő oroszlán Alsó- és Középső- Bük pecsétjében szerepelt, a három szál búzakalász a Felsőbüki Nagy család címerében, a rangkorona Alsó-Bük legkorábbi és Felső- Bük pecsétjében is megtalálható. Az oroszlán és a rangkorona jelképezi, hogy a három Bük évszázadokig nemesi község volt. A három búzakalász ábrázolja a település gazdálkodásában korábban meghatározó, de ma is fontos mezőgazdaságot, az egy kézben tartva jelzi a három falu egyesülését is.
Az arany hullámpólya jelképezi a település folyóját, a Répcét, de színével utal Bük kincsére, a gyógyvízre is.

A zászló fehér alapon tartalmazza a nagyközség címerét. A címer alatt Bük felirat olvasható. A címer színei: kék és arany (néhol sárga szín helyettesíti), a zászló két oldalán 1/16- 1/16 nagyságú sávban helyezkednek el egymással párhuzamosan.
A pecsétbe a kétfarkú, jobbra lépő, nyelvét kiöltő, jobbját felfelé nyújtó, baljában három szál búzakalászt tartó oroszlán található, talpa alatt 2 hullámvonal helyezkedik el. A pecsét körirata: NAGYKÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA B Ü K.

2.1.4.2. A mai Bük gazdasága

Bük nagyközség életét és gazdaságát nagymértékben befolyásolja az 1962-ben megnyitott gyógyfürdő, melynek köszönhetően évente közel egymillió vendég látogat ide. A település lakosságához viszonyítva akár négyszer több vendég is megfordulhat Bükön egy nap.
A Nyugat-dunántúli régió jelentősebb fürdőiben az elmúlt öt évet tekintve, a belépések 22-26 százalékát Bükön regisztrálták. A régióban ennél több fürdőbelépőt csak Hévízen jegyeztek fel.

A büki lakosság 58,3 százaléka, azaz 1.800 fő munkavégzés szempontjából aktív korúak közé tartozik. A munkanélküliség rendkívül alacsony, mindössze 2,6 %, ami a Vas megyében regisztrált munkanélküliségi rátának (8%) mindössze harmada.
A Bükön regisztrált gazdasági szervezetek között rendkívül magas arányt (80%) képviselnek az egyéni vállalkozók, bár működő vállalkozásként alig több mint harmaduk van nyilvántartva.
A Csepregi kistérség két központi településén működik a térség vállalkozásainak közel 70%-a. Bük és Csepreg között is nagy a különbség (több mint másfélszeres az előbbi javára), Bük különösen magasan vezet a tőkeigényesebb vállalkozási formákban.

Gazdasági szervezetek Bükön						
	2000	**2001**	**2002**	**2003**	**2004**	**04/00**
Regisztrált vállalkozások száma	761	776	813	842	843	110,7 %
Ebből:						
Társas	144	145	159	162	163	113,1 %
Egyéni	617	631	654	680	680	110,2 %
Működő vállalkozások száma	371	364	386	392	364	98,1 %
Ebből:						
Társas	130	130	144	144	132	101,5 %
Egyéni	241	234	242	248	232	96,2 %

Forrás: KSH

A településen a mikro- és kisvállalkozások jelenléte meghatározó. A működő vállalkozások között 250 fő feletti létszámú szervezetet nem tartanak nyilván, 50 fő feletti foglalkoztatottal is mindössze 6 társaság működik.
A település legjelentősebb gazdasági szereplői és legnagyobb foglalkoztatói:

- a fürdőt működtető Büki Gyógyfürdő Rt.,
- a NESTLÉ tulajdonában lévő Friskies állateledeleket gyártó cég,
- a VOG Kft. kereskedelemmel, logisztikával foglalkozó vállalat.

Ezeken kívül az idegenforgalmi szolgáltatásokat nyújtó vállalkozások (elsősorban szállodák, panziók, éttermek) meghatározóak a településen. A közelmúlt fejlesztéseiből fakadóan ma már a lakosság közel 70 %-a munkavállalóként vagy vállalkozóként jelen van a turizmusban. A működő vállalkozások gazdasági ágankénti megoszlását figyelembe véve szálláshely-szolgáltatással és vendéglátással 25 % foglalkozik.

A mezőgazdaság súlya – annak ellenére, hogy jó termőhelyi adottságokkal rendelkező területek vannak – a település életében nem számottevő, a lakosság alig 5-7%-ának ad munkát. Mint turisztikai célpont, a település célja, hogy a nagyüzemi mezőgazdasági termelés folyamatosan a családi vagy kisgazdaságok környezetkímélő biogazdálkodásának adja át a helyét.

A községben az ipar a cukorgyár 1917. évi leégése után nem tudott talpra állni, a háború után pedig a fürdő fejlesztése volt az elsődleges. Napjainkban a község az ipar fejlesztését támogatja ugyan, de ezzel elsősorban az idegenforgalom kiszolgálásán alapuló gazdasági tevékenység túlsúlyát kívánja csökkenteni, illetve a jövedelemszerző forrásokat szélesíteni és így a gazdaságot biztosabb alapokra

helyezni. A turizmus elsődlegessége miatt ugyanakkor jelentős mértékű zavaró hatással járó ipar telepítése szóba sem jöhet a településen.

2.1.5 Demográfia

A Nyugat-Dunántúl Régió az ország területének 12%-át foglalja el. A régió területének 36%-át Győr-Moson-Sopron megye, 30%-át Vas megye, 34%-át pedig Zala megye teszi ki.
A régió hazánk lakosságának közel 10%-át adja. A régió népességének 44%-a Győr-Moson-Sopron megyében él, mintegy 30%-a Zala és 26%-a Vas megyében.
Az ország településeinek egyötödét adó régió népsűrűsége (88,5 fő/km^2) a főváros nélkül számolt országos átlaggal (90,9) majdnem megegyezik. A régión belül azonban különbségek tapasztalhatók: Győr-Moson-Sopron megye népsűrűsége (104,6 fő/km^2) jóval magasabb, mint Vas (79,8 fő/km^2), vagy Zala (78,4 fő/km^2) megyéé.

Népesség adatok, 2004.						
Régió, megye	**Terület (km²)**	**Lakosság száma (fő)**			**Nép-sűrűség (fő/km²)**	**Települések száma**
		Férfi	**Nő**	**Összesen**		
Győr-Moson-Sopron megye	4.208,48	212.931	227.207	440.138	104,6	182
Vas megye	*3.336,15*	*128.144*	*138.198*	*266.342*	*79,8*	*216*
Zala megye	3.784,11	141.431	155.274	296.705	78,4	257
Nyugat-Dunántúl Régió	11.328,74	482.506	520.679	1.003.185	88,5	655
Ország	93.029,9	4.804.113	5.312.629	10.116.742	108,7	3.145

Forrás: KSH

Bük lakónépessége 2004. január 1-én 3264 fő volt, ez a Vas megyei népesség 1,2%-a. A nagyközség lakossága a megyei tendenciákkal ellentétben 1990 óta növekszik. Bár a népesség természetes módon fogy, jelentős az idevándorlók, a községben letelepedők száma is, s a két ellentétes irányú demográfiai folyamat lényegében kiegyenlíti egymást.

Népmozgalmi adatok, Bük						
	2000	**2001**	**2002**	**2003**	**2004**	**04/00**
Lakónépesség	*3175*	*3238*	*3213*	*3256*	*3264*	*+ 2,8 %*
Ebből:						
Férfi	1575	1600	1595	1612	1609	+ 2,1 %
Nő	1600	1638	1618	1644	1655	+ 3,4 %
Férfiak és nők aránya (%)	49,6 50,4	49,4 50,6	49,6 50,4	49,5 50,5	49,3 50,7	
Élveszületés	36	37	25	26	32	- 1,1 %
Halálozás	26	28	35	30	35	+ 34,6 %
Odavándorlás	295	174	174	188	177	- 40,0 %
Elvándorlás	140	121	199	146	172	+ 22,8 %

Forrás: KSH

A javuló gazdasági eredmények, a munkahelyek számának növekedése, a központi támogatások, a megfelelő szinten rendelkezésre álló lakóingatlanok és beépíthető telkek hatására Bük népessége várhatóan emelkedni fog a közeljövőben.

Hazánkban a lakosság természetes fogyásából, a nők születéskor várható hosszabb életkorából és alacsonyabb mortalitásából fakadóan folyamatosan növekszik a nők aránya, egyre nagyobb a nőtöbblet.

Az ország 2004. január 1-én regisztrált lakosságának mindössze 47,5 %-a volt férfi és 52,5 %-a nő. Ennél valamivel kedvezőbb az arány a Nyugat-Dunántúl Régióban és azon belül Vas megyében (48,1 és 51,9 %).
A nők és férfiak aránya Bük nagyközségben kiegyensúlyozottabb. A térség vándorlási pozitívuma valamelyest javítja a nemek arányát, mivel a bevándorlók többsége férfi és fiatalabb korösszetételű.

A népesség összetételében egy fontos mutató a korszerkezet. A mindenkori fiatalok aránya ad tájékoztatást arról, hogyan kell tervezni az óvodákban és iskolákban, elsősorban az általános iskolákban a gyermeklétszámot. Az időskorúak aránya a szociális és egészségügyi intézményrendszer kialakításához és szükséges átalakításához ad támpontot. A 15-59 évesek aránya pedig a mindenkori munkaerő-állományt határozza meg, így nagysága és alakulása kihat a gazdaságra.
Hazánkban közel három évtizede elöregedik a népesség. A kedvezőtlen folyamatot a népesség természetes fogyása és a születéskor várható élettartam kismértékű kitolódása magyarázza. Ez a tendencia az aprófalvas szerkezetű Vas megyében és ezen belül a Csepregi kistérségben kicsit korábban kezdődött, mint országosan, s mértéke is valamivel jelentősebb.

Lakónépesség korcsoport szerint, január 1.									
Régió, megye	**2002**			**2003**			**2004**		
	0-14	**15-64**	**65-x**	**0-14**	**15-64**	**65-x**	**0-14**	**15-64**	**65-x**
	Év			**év**			**év**		
Győr-Moson-Sopron megye	68.123	303.492	63.641	67.864	306.586	64.596	67.008	307.882	65.248
Vas megye	***42.535***	***185.073***	***40.983***	***41.497***	***184.809***	***41.123***	***40.549***	***184.528***	***41.265***
Zala megye	45.815	205.063	48.234	44.462	205.033	48.358	43.236	204.885	48.584
Nyugat-Dunántúl	**156.473**	**693.628**	**152.858**	**153.823**	**696.428**	**154.077**	**150.793**	**697.295**	**155.097**

Forrás: KSH

Fenti táblázatból is jól látszik, hogy a gyermekkorúak (0-14 évesek) és a munkaképes korú felnőttek (15-64 évesek) száma mind a régióban, mind Vas megyében évről-évre csökken, ezzel szemben az idősebbek (65 év felettiek) létszáma folyamatosan növekszik.

A 2004-es adatokat alapul véve a három korcsoport aránya 15-70-15 % körül mozog mind a régióban, mind a megyében, mely viszonylagos kiegyenlítettséget tükröz.

Bükre vonatkozóan más korcsoport-felosztásban kaptunk adatokat (lásd alábbi táblázat), de ebből is látszik, hogy valamivel kedvezőbb, kiegyensúlyozottabb a fiatalok és idősek egymáshoz viszonyított korcsoport-aránya, mint a kistérségi vagy a megyei átlag.

Korstruktúra, 2001. (%)				
Térség	**0-14**	**15-39**	**40-59**	**60-x**
	éves			
Bük	*17,1*	*36,9*	*28,4*	*17,6*
Csepregi kistérség	16,3	33,9	26,9	22,9
Vas megye	16,2	34,6	28,7	20,4

Forrás: 2001. évi népszámlálás KSH Budapest

Az *iskolázottság és szakképzettség* a társadalmi-gazdasági fejlettségi szint egyik fontos ismérve. Napjainkban a gyorsan változó gazdasági környezet egyre szélesebb és naprakészebb ismereteket kíván a munkavállalóktól. A munkaerőpiac alakulása, s a térségek fejlesztési lehetőségei miatt fontos mutató a népesség mindenkori iskolázottsága. Ezt a 7 éven felüliek által elvégzett osztályok számával, illetve bizonyos korokhoz kötve szokták vizsgálni.
Hazánkban a népesség átlagos iskolázottsága 1990-hez képest 1,4 osztállyal növekedett, s 2001-ben a Budapest nélküli vidéki átlag 9,71 osztály volt.
Az iskolázottság szintje a nyugat-dunántúli régióban kedvezőnek mondható ugyan, de a felsőfokú végzettségűek aránya a 25 évesnél idősebb népesség körében még mindig csak 10 százalék – az országos átlagtól is elmarad –, habár az utóbbi években egyre bővülő hallgatói létszám következtében hosszabb távon várható az arány javulása. (A 100.000 lakosra jutó egyetemi, főiskolai hallgatók létszáma elmarad az országos adatoktól.)
Vas megye népességének az iskolázottsága a vidéki átlagnál valamelyest magasabb 9,74 osztály. A Csepregi kistérség egésze 1990-hez képest ugyan örvendetesen növekedett, de 9,25 osztályos átlagával a megye kilenc kistérsége közül csupán a hetedik.
A kistérségen belül nincs felsőoktatási intézmény, középfokú képzés is csak ***Bükön (Felsőbüki Nagy Pál Általános Iskola és Vendéglátóipari Szakiskola)*** és Csepregen (Nádasdy Tamás Szakközépiskola) van. Mindez azt jelenti, hogy a kistérségben élő fiatalok zöme már a középiskolát sem a kistérségben végzi el, diplomát meg csak azon kívül szerez.

Az alábbi táblázatban összehasonlításképpen közöljük Bük és néhány hasonló kisvárosi település adatait.

Intézményi ellátottság, 2004.						
Térség	**Óvodai férőhely**	**Óvodás gyermek**	**Szabad kapacitás**	**Általános iskolai osztályterem**	**Általános iskolai tanuló**	**Egy osztályteremre jutó tanulók száma**
Bük	*125*	*109*	*16*	*14*	*300*	*21,4*
Csepreg	125	120	5	13	413	31,7
Répcelak	25	86	-61	12	380	31,6
Vasvár	175	146	29	28	606	21,6
Vas megye	9085	7980	1105	1180	22817	19,33

Forrás: KSH

Az iskolázottság általában ott magas, ahol működik általános iskola, vagy óvoda, valamint más olyan intézmény, amely iskolázottabb, az esetek többségében diplomás embereket foglalkoztat. Így nem véletlen, hogy magas a népesség átlagos iskolázottsága, a középiskolát illetve az egyetemet-főiskolát végzettek aránya Bükön (9,57 osztály), bár ez utóbbiak aránya nem éri el a megyei átlagot.

Iskolázottság mértéke, 2001.					
Térség	**Átlagosan elvégzett osztály**	**10-x**	**15-x**	**18-x**	**25-x**
		évesek közül (%)			
		analfabéta	*8 osztályt*	*érettségizett*	*diplomás*
Bük	*9,57*	*0,2*	*90,3*	*33,5*	*7,7*
Csepreg	*9,45*	*0,3*	*90,2*	*32,6*	*8,7*
Kistérség	9,25	0,5	87,4	28,5	6,5
Vas megye	*9,74*	*0,4*	*90,3*	*35,8*	*10,6*

Forrás: 2001. évi népszámlálás KSH Budapest

A lakosság *nemzetiségi* hovatartozását tekintve, a KSH 2001-ben végzett népszámlálásakor Bükön 73 polgár vallotta magát nem magyar nemzetiségűnek. Ez a helyi népesség 2,2 %-át teszi ki.
A községben német, horvát és cigány kisebbségi önkormányzat működik.

2.1.6 Közlekedési kapcsolatok és elérhetőség

A ***Nyugat-Dunántúl Régió*** közlekedési infrastruktúrája az országos helyzethez képest viszonylag fejlettnek, kiépítettnek mondható, de még mindig nehézkes a régió egyes jelentősebb településeinek megközelíthetősége.
A közeli Ausztria fejlettebb közlekedési hálózata előnyös megközelítési lehetőségeket biztosít a térség számára Európa felől (közlekedési folyosók, tervezett autópálya és vasútvonal fejlesztések). A régió északi részén húzódik az M1-es autópálya, amely az E60-as, illetve az E75-ös európai főútvonalakra csatlakozva köti össze Magyarországot a kontinens további fő közlekedési csomópontjaival.
A közúthálózat kiépítettségi foka nyugat-kelet irányban jóval felülmúlja az észak-déli tengely fejlettségét. Az alsóbbrendű főutak, illetve az M7-es és az M8-as utak tervezett fejlesztésétől a közlekedési nehézségek enyhülése várható, míg az M9-es út megvalósulásával az észak-déli közlekedés ugrásszerű javulása várható. Az M7-es autópálya befejezése a Nemzeti Autópálya Rt. tervei szerint 2008-ra tehető, míg az M9-es autópálya az útfejlesztési program befejezésére, azaz 2015-ig készülhet el.

A közúti közlekedési kapcsolatok terén a turizmus fejlődésének egyik akadálya az időszakosan fellépő határátkelési nehézség (nyári, hétvégi időszakban és főbb nemzetközi ünnepeken). A több órás várakozás híre, illetve gyakori ténye elriaszthatja a vendégeket, ezen a folyamatosan megnyíló és felújított határátkelő–állomások számának növekedése segíthet, illetve 2007-től a Shengeni Egyezmény értelmében kitolódnak az európai uniós határok, így Ausztria, Szlovénia irányában nem lesz útlevél ellenőrzés.

Vas megyén belül a ***Csepregi kistérség*** közlekedés-földrajzi helyzete összességében kedvezőnek mondható és a tervek megvalósulása esetén jelentősen javulni fog. Autópályák és autóutak még elkerülik, de nincs közlekedési árnyékhelyzetben. ***Közúti*** főközlekedési út kettő érinti. A különösen nyáron nagy forgalmú 84-es főút (Bécs-Sopron-Balaton) a kistérség keleti részén halad át, nagyon jelentős az egész térség számára. Az európai utak rendszeréhez is tartozó E65-ös út (magyar számozása 86-os főút) az egész Nyugat-Dunántúl szempontjából elsőrendűen fontos észak-déli tengely, amelynek forgalma az Európai Uniós csatlakozásunk óta rendkívüli módon megnőtt. Ez a főút a kistérséget dél-délkeletről érinti.

A Nyugat-Dunántúl számára is rendkívül fontos és sürgető lépés, a 86-os főúttal párhuzamosan az M9-es, négysávos gyorsforgalmi út mielőbbi megépítése. Az út nyomvonala ki van jelölve és remélhetőleg végleges. A gyorsforgalmi út a tervek szerint átmegy a kistérségen, Tormásligetnél éri el északon, Bük és Csepreg között halad Meszlen irányába. A főútnak épülne egy északi elkerülő része Zsiránál.

A kistérségben igen sűrű a ***mellékútvonal-hálózat***, de annak minősége sok kívánnivalót hagy maga után. A főközlekedési utaktól néhány kilométerre a térség belsejében keskeny, rossz minőségi utak találhatók. A minőség emelésén kívül hiányzik néhány, településeket összekötő mellékút. Fontos lenne a Szeleste-Gór-Bük és a Csepreg-Peresznye összekötő utak megépítése, valamint a 84-es főutat Csepreggel összekötő út szélesítése.
Emellett az Acsád-Bükfürdő tervezett országos mellékút megépítése csökkentené Bük belterületi szakaszának forgalmát.
Megnyílt a zsirai átkelő, de az odavezető út felújítása nem történt meg. Ez annak ellenére lenne fontos, hogy az átkelő egyelőre csak gyalogos és kerékpáros átkelést tesz lehetővé reggel 8^{oo} és este 22^{oo} óra között.

A méltatlan állapotú, vonalvezetésű és kapacitású ráhordó mellékútvonal-hálózat nemcsak a gazdaság, de azon belül a minőségi turizmus fejlődésének is akadályozója lehet, ezért az úthálózat fejlesztése, a települések elérhetőségének javítása a térség versenyképességének megtartásához, illetve erősítéséhez elengedhetetlen.

Fontos kérdés a ***kerékpárutak*** gyors megépítése, elsősorban a turizmus szempontjából. A korábbi tervekből csak a Bük-Zsira-Locsmánd közötti 20 km-es kerékpárút valósult meg. A közeljövőben nagyon fontos lenne, ha megépülne Kőszeg-Sopron felé is a kerékpárút, különösen Kőszeg felé, az úgynevezett termál kerékpárút, amely Sárvártól Bükön át Kőszegig tartana, több helyen a vasúti töltésen, Csepreg és Kőszeg között pedig az erdőben vezetne. A tervek lényegében készen vannak, megvalósultak Phare forrásból a rendezési tervek is, most már a kivitelezésre kellene forrásokat szerezni. Mindemellett középtávon szükséges lenne a 84-es úttól, Sajtoskáltól kerékpárutat építeni Bükfürdőig.

A ***vasúti pályák*** fejlesztése is szükségszerű a régióban. Az európai szabvány ma előírja a 160 km/h sebességű vasúti pályát, de ilyen szakaszok ma csak a Hegyeshalom-Budapest vonalon találhatók. Ez a vonal a régió legfontosabb vasútvonala, amely a belföldi mellett jelentős nemzetközi forgalmat is bonyolít Nyugat-Európa irányába.

A Budapest-Nagykanizsa vonal, bár szintén jelentős tranzit útvonal (Horvátországot köti össze Budapesttel) lassabb haladást biztosít, elsősorban a nyári időszakban, amikor a jelentősebb nemzetközi vonatok is megállnak a főbb Balaton-parti településeken. Az észak-déli összeköttetés a vasútvonalak kiépítettsége miatt nem jelentős, de a Bécs-Pécs közötti Intercity vonatpártól (amely áthalad a térségen) a turisztikai szolgáltatók komoly keresletnövekedést várnak.

A térség közlekedés-földrajzi helyzetének emeléséhez reménytelien járulhat hozzá a Vas megyei és Burgenlandi Vasútépítő Rt, amely a szétvágott vasúti vonalak újjáélesztését tűzte ki célul (azóta az Rt. megszűnt, a terveik átvétele mindenképpen javasolt). Terveik között szerepel a Kőszeg-Felsőpulya, és ami még fontosabb, a Sárvár-Bük-Répcevis-Locsmánd vasútvonal újjáépítése. Az egész kistérség, sőt Vas megye és az egész régió számára nagy jelentőségű kérdés a Bécs-Graz közötti új, villamosított kétvágányú, nagysebességű vonatokat is közlekedtető vasúti fővonal esetleges megépülése. Ez fontos lenne a határon átnyúló, komparatív elemekre épülő nemzetközi termálrégió erősödése szempontjából is.

A csepregi kistérséget egy vasúti fővonal érinti csak Hegyfalunál, a Szombathely-Csorna-Győr (Budapest) nyomvonalon. Ennek a vonalnak a hatása csak perifériku s a kistérség egészét tekintve. Sokkal fontosabb a Szombathely-Lövő-Sopron vasúti szárnyvonal, amely keresztül halad a kistérségen, Büköt és Tormásligetet érintve. A GySEV átvette a MÁV-tól a vonal működtetését, s minőségi ugrást jelentett annak villamosítása. Iparvágány jelenleg Bükön és Hegyfalun található, de a gazdaságfejlesztés sikere feltételezi a büki iparvágány (Bük vasúti pályaudvar - Nestlé) továbbépítését a csepregi iparterületig.

A Nyugat-Dunántúl Régió ***légi közlekedés***ében legnagyobb befolyásoló erővel a schwechati repülőtér bír, amely Feriheggyel szembeni jobb megközelíthetősége miatt népszerűbb a régióban (számos esetben, az út időben és távolságban feleannyi, mint Budapestre). ***A régióban egyre nagyobb jelentőségű a sármelléki Fly-Balaton-Airport***.

A beton pályával rendelkező, tavaly, 2005-ben felújított, nemzetközi forgalmat is bonyolító sármelléki Balaton-West-Airport repülőtér nemcsak kisebb magán- és sportgépek, de nagyobb utasszállító repülőgépek fogadására is alkalmas. A légikikötő jelenleg elsősorban Németországból, Svájcból, Dániából és Oroszországból fogad charter járatokat. Számos külföldi légitársaság, mint például a Lufthansa, az Eurowings, a Swiss Airlines, a Deutsche-British Airways vagy a Danish Air Transport üzemeltet itt járatot.

A járatok az elmúlt évig kizárólag áprilistól októberig közlekedhettek, általában hetes, vagy kéthetes gyakoriággal. Az elmúlt évi fejlesztéseknek köszönhetően azonban (kiépült az éjszakai navigációs rendszer, és egy 2.400 m2 alapterületű utasterminál megépítését kezdték el) a repülőtér már az év teljes időszakában fogadhat utasokat. Az üzemeltető tervei szerint a repülőtér eddigi néhány tízezres utasforgalma középtávon akár az éves 200.000-es utasszámot is elérheti. A növekedés egyrészt a fentebb már említett, egész éves üzemeléstől, valamint diszkont légitársaságok megjelenésétől várható. Ezzel kapcsolatban a repülőteret üzemeltető társaság előrehaladott tárgyalásokat folytat több nemzetközi céggel is, melytől a térség szolgáltatói (fürdők

és szállodák) elsősorban az egyéni turisták szegmensében remélnek jelentősebb növekedést.

A Fly-Balaton-Airport forgalma – elsősorban beutaztató charterei révén – jelentős hatással van a környező települések turizmusára is. 2004-ben és 2005-ben a vendégéjszakák száma alapján Budapest után a második leglátogatottabb város Hévíz volt, az ötödik Bük, továbbá Zalakaros népszerűsége annyira megnőtt tavaly, hogy bekerült az első tízbe.

Év	Műveletszám		Műveletszám Összesen	Utasforgalom (fő)
	Nemz.	Belf.		
2000	659	1.127	1.786	10.081
2001	683	926	1.609	12.449
2002	929	1.136	2.065	15.273
2003	1427	1.554	2.981	21.668
2004	1460	1.492	2.952	21.077

Forrás: Fly-Balaton Airport

A repülőtér menedzsmentjének becslése szerint a repülővel érkező vendégek 60 %-a (közel 13.000 fő) egy-egy termáldesztinációba érkezik, általában egy vagy kéthetes programra, ugyanakkor a charterjáratok közlekedése (heti rendszerben) miatt a rövid időtartamú (hétvégi) kereslet kielégítése nem megoldott. A repülőtér becslése szerint az utasok 40 %-a Zalakarosra, 30 %-a Hévízre és 10 %-a Kehidakustányba érkezik, míg a fennmaradó 20 % megoszlik Bük, Harkány, Sárvár és a lendvai (Szlovénia) fürdők között.

A régió egyéb repülőterei közül jelentős fejlesztés a Győr-Péri repülőtéren várható, ahol a polgári repülés és a repülőtér cargo hasznosítása várható, elsősorban a Győrben tevékenykedő Audi gyár által generált szállítási keresletre alapozva. Ezen kívül a szakemberek sokat várnak a szombathelyi repülőtér újrahasznosításától is.

További jelentős fejlődési lehetőséget kínál a régió számára a 2004-ben 14,7 millió utaslétszámot és 2003-hoz képest 15,7%-os növekedést regisztráló bécsi Schwechat Nemzetközi Repülőtér, valamint a szintén nemzetközi státusszal rendelkező repülőtér Graz-ban. Mindkét repülőtérről kifejezetten jónak mondható Bük elérhetősége is.

Bük az osztrák határtól 15 km-re található, ezáltal Bécsből alig több mint 1 óra az út ***gépjárművel*** (az osztrákok fejlettebb közlekedési hálózatának köszönhetően), míg Budapestről a 220 km-es távolság közel 2,5 óra alatt tehető meg (M1-es autópálya Győrig, majd a 85-ös főút Csornáig, a 86-os főút Hegyfaluig, majd a 84-es főúton Sajtoskálon át Bükig). A hosszú utazási idő oka az M1-es autópályától való távolság, a főútvonalak közül pedig a 8-as nemzetközi főút túlterheltsége, valamint az észak-déli közúti kapcsolatok fejletlensége. Az M1-es autópályát és a 8-as főutat összekötő 86-os és 84-es főközlekedési út csaknem teljes egészében 2x1 sávos és sűrűn lakott településeken vezet keresztül, ami a gyors haladást nehezíti.

Büköt egy főút sem érinti. Szombathely felől a település Csepregen vagy Acsádon keresztül közelíthető meg.

Büköt rendszeres ***autóbuszjárat*** köti össze Szombathellyel, Szegeddel, Keszthellyel, Budapesttel illetve az ausztriai Oberwarttal is. Emellett a Bécs-Bük-Sárvár-Hévíz-Keszthely útvonalon közlekedő menetrendszerinti autóbuszjáratok is érintik a települést.

Bük községnek van saját ***vasútállomása.*** A Sopron - Szombathely vasútvonalon van a büki megálló. Budapest felől Szombathelyen, vagy Sopronon át lehet megközelíteni.

A település vasúti közlekedése kisebb jelentőségű, főleg személyvonatok közlekednek Bükre. Az út időtartama Szombathelyről 25-30 perc, Sopronból 51 perc. A menetrendszerinti vonat Bük nagyközségbe érkezik, ahonnan rendszeres buszjárat szállítja az utasokat Bükfürdőre, de nagy népszerűségnek örvend a község és a fürdő között menetrend szerint közlekedő *Dottó vonat* is.

Bécs – Bécsújhely – Mattersburg – Sopron – Bük – Szombathely útvonalon közlekedik a ***'Therme Bük' vonat járat***, amely lehetőséget biztosít a fürdő egynapi meglátogatására is.

2000. év végén Szombathelyen külföldi tőke bevonásával részvénytársaság alakult, melynek céljai között szerepel magánvasút létrehozása is. A cég első projektje a Bük-Bükfürdő vonal elkészítése lesz.

Az alábbi táblázatban Bük és néhány fontosabb város, illetve repülőtér távolságát kívánjuk szemléltetni.

Távolságok fontosabb városoktól (közúton)

Város neve	Távolság km-ben
Budapest	220
Bécs	125
Drezda	853
Graz	135
Győr	85
Sopron	57
München	541
Pécs	280
Székesfehérvár	158
Szombathely	23
Zürich	925
Budapest-Ferihegy	220
Bécs-Schwechat	125
Sármellék	85

2.1.7 Infrastruktúra

A kilencvenes évek elejétől a régió addig elmaradott *távbeszélő hálózata* gyorsan fejlődött, de még mindig elmarad az uniós helyzettől. A Nyugat-dunántúli régióban az 1000 főre jutó távbeszélő fővonalak száma megfelel az országos átlagnak (sőt, ha Budapestet nem vesszük figyelembe, jóval meghaladja azt), de az uniós átlagnak csak 61 százaléka.

Míg 1997 végére már a Nyugat-Dunántúl valamennyi települése rendelkezett *közüzemi vízvezetékkel* (az ellátás országosan is csaknem teljes körű volt), addig a régió *szennyvízcsatornával* való ellátottsága még sok kívánnivalót hagy maga után. A közműolló kinyílása pedig súlyos gondokat okozhat. Az Európai Unió szakértői is leginkább a környezeti állapot javítását szorgalmazzák. A hálózat növekedése ellenére ugyanis – az országos átlaghoz hasonlóan – még mindig csak a települések nem egészen egy ötödében volt közcsatorna, míg az unióban a települések háromnegyede rendelkezik csatornával.

Akárcsak az ország egészére, a Nyugat-dunántúli régióra is igaz, hogy – bár az utóbbi években nagy volt az előrelépés – az *információs társadalom* kiépüléséig még hosszú utat kell megtenni. A 10.000 főre jutó Internet hozzáférések száma alig fele az uniós átlagnak (az Internetet használók döntő többsége munkahelyén vagy az iskolában fér csak hozzá a világhálóhoz), az 1000 főre jutó személyi számítógépek száma pedig csak a harmada.

Bükön 1390 lakást regisztráltak 2004-ben. A ’90-es évek eleje óta 380 lakás épült, ebből 171 a 2003-as és 2004-es években készült el. Az újonnan épített lakások mindegyike közüzemi vízellátású és a közüzemi csatornába is bekötött. Ezzel együtt is a lakásoknak csak 88%-a volt közüzemi vízellátású és mindössze 78,2%-a volt bekapcsolva a szennyvízcsatorna-hálózatba 2004-ben.
A kistérségben két vízműtársulás működik. Bük és a vonzáskörzetében lévő községek (Bő, Gór, Répceszentgyörgy, Chernelházadamonya, Simaság, Sajtoskál, Acsád és Meszlen) 1996-ban kiváltak a Vas Megyei Víz- és Csatornamű Rt-ből és önálló, önkormányzati tulajdonú vállalatot alapított a víz- és csatornahálózat üzemeltetésére *Bük és Térsége Vízmű Kft.* néven.
Szennyvíztisztító Bükön, Csepregen és Chernelházadamonyán működik. A büki biológiai tisztító csak a nagyközségi szennyvizet tisztítja, kapacitása 3000 m^3/nap, kihasználtsága 75 százalékos.

A Csepregi kistérség minden települése be van kapcsolva a vezetékes gázellátásba. Az ellátottság aránya Bükön a legmagasabb.
A fajlagos gázfogyasztás a kistérségben jóval felette van a megyei átlagnak (1781,6 m^3), s egyben a legmagasabb a megye kistérségei közül. A kistérségi gázfogyasztás fele Bükön van, ahol a legmagasabbak közé tartozik a fajlagos (egy háztartásra jutó évi) gázfogyasztás, ami nyilvánvalóan a magas rákötési aránnyal és az idegenforgalmi szállásadással van összefüggésben.

A kistérségben probléma a hulladékgazdálkodás megoldatlansága. Bár minden településen szervezett a hulladékgyűjtés – melyet a csepregi Városgazda Kft. és a büki Parkom Bt. végez és szállítja a Tormásliget határában létesített új, regionális hulladéklerakóba –, a gyűjtés heti egyszer, nem szelektív módon történik, szétválogatás nélkül pedig a hulladék hasznosítása sem megoldott.

Mindemellett a kistérség lakásainak mintegy 85-90, Bükön azonban csak 67,4%-a kapcsolódott bele a rendszeres hulladékgyűjtésbe és még mindig több, illegális hulladéklerakót találhatunk a településeken.

Bükön a kommunális szilárd hulladékot intézményesen gyűjtik. A lakossági hulladékot hetente, az intézményeknél keletkező hulladékot igény szerinti sűrűséggel a Parkom Kft. gyűjti és szállítja el a Csepreg-Szakony határában Phare támogatással épült hulladéklerakóba.
Szelektív hulladékgyűjtés a településen 3 helyen és a fürdőn is van kialakítva, a hulladék szelektív gyűjtésére szolgáló „hulladéksziget" , szigetenként 4 konténerrel.
.
Vas Megye Területrendezési Tervének Programja megemlíti, hogy Bük környezetvédelmi intézkedést igénylő hulladéklerakóval rendelkező, a térségi hulladékgyűjtésbe bevonandó település.

Bükön a telefon-ellátottság megfelelőnek mondható. 2004-ben 1444 fővonalat tartottak nyilván, melyből 44 nyilvános, 873 egyéni, 175 üzleti és 352 ISDN vonal volt. Ez utóbbiak Internet-hozzáférést feltételeznek.

Az alábbi táblázatban összehasonlításképpen közöljük Bük és néhány hasonló kisvárosi település adatait.

Települések adatai, 2004.

Település	Lakás-állomány	Közüzemi vízhálózatba bekapcsolt lakások száma és aránya az összes lakás számához viszonyítva	Közüzemi szennyvízcsatorna-hálózatba bekapcsolt lakások száma és aránya az összes lakás számához viszonyítva	Vezetékes háztartási gázt fogyasztók száma és aránya az összes lakás számához viszonyítva
Bük	*1390*	*1224 (88,0%)*	*1087 (78,2%)*	*1213 (87,2%)*
Csepreg	1252	1210 (96,6%)	1104 (88,2%)	932 (74,4%)
Répcelak	1034	1017 (98,3%)	912 (88,2%)	1016 (98,2%)
Vasvár	1902	1902 (100,0%)	662 (34,8%)	688 (36,2%)

Forrás: KSH

Lakásállomány Bükön

A 2004-es adatok szerint Bük lakásállománya az év végén 1390 volt, ami 2,35 fő/lakás ellátottságot jelent. Ugyanakkor – bár pontos felmérés nem készült – köztudott, hogy több lakóépület került máshol állandó lakással rendelkező belföldi vagy külföldi személy tulajdonába, akik a lakást üdülésre vagy üdültetésre használják.

A településre a családi házas épületek jellemzőek. Többszintes, lakótelep jellegű lakóterület csak az ún. Petőfi telep található a községben. Ugyanakkor a településrendezési tervben megfogalmazást nyert, hogy lehetőséget kell biztosítani tömblakások létesítésére, illetve új területek kijelölésével további üdülőegységek, kereskedelmi szálláshelyek építésére.

Az alábbi táblázatban összehasonlításképpen közöljük Bük és néhány hasonló kisvárosi település adatait.

Települések adatai, 2004.					
Település	Terület (km²)	Lakó-népesség	Népsűrűség (fő/km²)	Lakás-állomány	Ellátottság (fő/lakás)
Bük	*20,86*	*3264*	*156,5*	*1390*	*2,35*
Csepreg	49,54	3593	72,5	1252	2,87
Répcelak	13,82	2583	186,9	1034	2,49
Vasvár	55,10	4588	83,3	1902	2,41

Forrás: KSH

2.1.8 Közigazgatás

Bük község hivatalosan 1902-ben jött létre, Alsó-Bük, Közép-Bük és Felső-Bük összeépülésével. A település és környéke az 1949. évi megyerendezésekig Sopron megyéhez tartozott, akkor Csepreggel együtt Vas megyéhez, a Szombathelyi járáshoz csatolták.

A közigazgatás átszervezésével 1980-ban vált – Kőszeg városkörnyéki településhálózatán belül – Csepreg alsófokú központ társközpontjává.

A település 1983-ban Megyei Tanácsi Határozattal nagyközség címet kapott, 1990 óta pedig önálló település, saját jegyzőséggel.

Bük nagyközség, mint a Csepregi kistérség egyik központja korábban (1993-ban) már elkészítette a városi címre történő pályázati dokumentációt, de a pályázatot végül nem nyújtotta be. A település vezetősége most ismét pályázni kíván. A városi rang elnyerése – több egyéb pozitív hatása mellett – megóvná a községet a jövőben várható közigazgatási leépítésektől is.

Bük önkormányzatának képviselő testületében jelenleg a polgármester mellett egy alpolgármester és 10 képviselő dolgozik, akik az alábbi bizottságokat hozták létre:

- ***Idegenforgalmi és Településfejlesztési Bizottság***,
- Kulturális, Oktatási és Sport Bizottság,
- Pénzügyi Bizottság,
- Szociális és Egészségügyi Bizottság.

A községben német és horvát kisebbségi önkormányzat működik:

- A Büki Horvát Kisebbségi Önkormányzat 2002. november 4-én alakult azzal a céllal, hogy képviselje az itt élő horvát nemzetiségiek érdekeit, segítse őket kultúrájuk, nyelvük és identitástudatuk fenntartásában. 2003. őszén az önkormányzat látogatást tett a horvátországi Kaprovnica település Bregi nevű részén, kulturális, hagyományőrző jellegű testvérvárosi kapcsolat kiépítése, valamint az anyaországgal való megismerkedés céljával.
  Az Önkormányzat tagja a Vas Megyei Horvát Kisebbségi Önkormányzatok Szövetségének.
- Bük Nagyközség Német Kisebbségi Önkormányzata 1998. novemberében alakult. Feladatának elsősorban a nagyközségünkben élő német nemzetiségi lakosok képviseletét tekinti, valamint kulturális programok szervezését, a német nyelv ápolását. Az önkormányzat évente német nyelvű tábort rendez iskoláskorú gyermekek részére. Együttműködik a Gyermekjóléti és Családsegítő Szolgálattal, valamint a Művelődési és Sportközponttal. Támogatója és kialakítója az Illingeni és a Törökbálinti testvérvárosi kapcsolatoknak.
  Az Önkormányzat tagja a Vas-Zala Megyei Német Kisebbségi Önkormányzatok Szövetségének.

2.1.9 Egészségügyi és szociális ellátás

Az egészségügy és a szociális szféra állapota terén a lehetőségekhez képest az ellátás megfelelőnek mondható.
Az idősekről való gondoskodás a kistérségben szervezett, napközi otthonos formában (idősek klubja, szociális otthon) négy településen működik. Bükön az idősek klubja (30 nappali férőhely) mellett tartós bentlakásos idősek otthona is van, ahol 14 fő elhelyezésére van lehetőség.

Az egészségügy terén a *három megyei szerepkörű intézet* (a Vas Megyei Pszichiátriai Rehabilitációs Intézet - Simaság, Vas Megyei Markusovszky Kórház-Hegyfalu telephely – Hegyfalu, és a Vas Megyei Pszichiátriai Betegek Otthona - Sajtoskál) mellett egy *egészségház (Bükön)*, kilenc területi ellátási kötelezettséggel bíró *orvos*, négy *gyógyszertár* (ebből egy Bükön) és egy fiókgyógyszertár található a kistérségben. Az itt élők számára öt *fogorvosi* körzet, négy *hétvégi ügyelet* nyújt alapellátást. Külön említést érdemel még a 2004-ben átadott *mentőállomás* Bükön, valamint a helyileg emellett működő *központi orvosi ügyelet* (ugyancsak 2004-től).
Ugyanakkor alapvető hiányosságként jegyezhető, hogy nincs az egész Csepregi kistérségben egy teljes körű szakrendelő intézet, a betegeknek ezért más térségbe kell eljárniuk.

A büki orvosi rendelőben 2 háziorvosi körzeti rendelő, 1 fogorvosi rendelő és 1 gyermekorvosi rendelő működik.
Az idegenforgalom kiszolgálására magánvállalkozásban több, elsősorban fogászati szakrendelő működik a községben.

2.2. Turizmus

2.2.1 A világ turizmusa

A turizmus a gazdaság egyik legfőbb jövedelemteremtő és leggyorsabban növekvő ágazata.
A World Travel & Tourism Council (WTTC) által készített szimulált turizmus szatellit számlarendszer adatai szerint 2004-ben a turizmus közvetlenül 1542,1 milliárd USD-vel (3,8%) járult hozzá a világ GDP-jéhez, a multiplikátor hatásokat is figyelembe véve az ágazat részesedése 10,4%-ot tett ki.

A Turisztikai Világszervezet (United Nations World Tourism Organization, UNWTO) adatai szerint a világ turizmusa a 2004. évi dinamikus, 10%-os bővülést követően 2005-ben ismét növekedést mutatott: a nemzetközi turistaérkezések száma 5,5%-kal emelkedett.

A Turizmus Világszervezet (WTO) által végzett felmérések alapján a nemzetközi turizmus meghatározó általános trendjei a következőképpen alakulnak:

- jellemző az évente többszöri, de rövidebb szabadság – ezáltal egész éven át jelentkezik igény turisztikai szolgáltatásokra és programokra
- egyre több turista keres új uticélokat és új turisztikai termékeket; ezzel lehetőség nyílik új turisztikai területek kiépítésére, fejlesztésére
- növekszik az „egészség-tudatos” aktív - sport, fitness, wellness – pihenés iránti igény
- a „vissza a gyökerekhez” motivációjú nosztalgiaturizmus egyre fontosabbá válik
- egyre nagyobb az aktív, jómódú utazó nyugdíjasok száma
- a hagyományos családmodell átalakulása új követelményeket támaszt a kínálati oldalon
- egyre több mozgássérült utazik turistaként, számukra speciális szolgáltatásokat terveznek
- a turisztikai termékek minőség-ár egyensúlya fontos
- jelentős vonzerővé válik az eredeti formájában megőrzött természeti környezet
- a fürdőkultúra iránti igény szezontól függetlenül nagy
- egyre nagyobb mértékben hoznak létre fedett szórakoztatási lehetőségeket, ezzel is meghosszabbítva az idegenforgalmi szezont
- egyre több turista szeretné kielégíteni különleges érdeklődését, gyakorolni hobbiját (természetre, állatvilágra, történelmi helyszínekre, kulturális modellekre épülő turizmus)
- A turisták egyre inkább maguk szervezik utazásaikat; a kommunikációs eszközök gyors fejlődésével kitüntetett szerephez jut az Internet.

2.2.2 Kontinensünk turizmusa

Európa a világ turizmusában még tartja vezető szerepét: a kontinens 2005-ben a nemzetközi turistaérkezések 54,6%-át mondhatta magáénak.
Európán belül a legdinamikusabb növekedés Észak-Európát (+7,1%) és a déli, Mediterrán térséget (+6,2%) jellemezte.
A Magyarországot is magában foglaló Közép- és Kelet-Európában 2005-ben 92 millió (+3,6%) nemzetközi turistaérkezést regisztráltak, amely 20,8%-os részesedést jelent a kontinens, illetve 11,4%-os részesedést a világ turizmusából.

A társadalom állandó változásban van és az ebből adódó gazdasági, szociális és életmódbeli trendek elkerülhetetlenül hatnak a turizmusra is, amely szerves része társadalmunknak.
Az Európai Utazási Bizottság (European Travel Commission –ETC) „Turisztikai megatrendek Európában 2005-ig és tovább" c. dokumentuma alapján az alábbi trendekről beszélhetünk napjainkban:

- Egyre több az aktív, jómódú nyugdíjas, akiknek a körében:
  - nő a minőség, a kényelem és a biztonság iránti igény,
  - nő a személyre szabott termékek iránti kereslet,
  - nő a kereslet a szezonon kívüli hónapokban.
- A hagyományos családmodell átalakulása mellett csökken a háztartások átlagos létszáma, melyből adódóan azok szabadon elkölthető jövedelme és vásárlóereje tovább nő. Ebből adódóan:
  - nő a luxus iránti kereslet („egy kis kényeztetés nekem is jár").
  - nő a városlátogatások és a rövid külföldi utazások iránti kereslet a korábban kevésbé népszerű időszakokban.
  - nagyobb fokú érdeklődés várható a „télből a nyárba" jellegű üdülések iránt.
- Az emberek egészségtudatossága tovább erősödik, ezáltal:
  - Azon desztinációkat, amelyekhez egészségre káros hatásokat asszociálnak a turisták, könnyebben el fogják kerülni a jövőben.
  - A kizárólag napsütést kínáló vakációk iránti kereslet tovább csökken.
  - A szabadidő aktív eltöltése és az aktív turizmus népszerűsége erősödik.
  - Magasabb lesz a „wellness" termékek, a gyógyfürdők és a fitness-központok iránti kereslet.
- Az iskolai végzettség átlagos szintje emelkedik, ebből adódóan a szabadidős utazások során nő a művészetek, a kultúra és a történelem szerepe.
- A fizetett szabadságnapok számának emelkedése megállt, ugyanakkor a mindennapos és fokozódó stressz miatt nő a szabadidő és a kikapcsolódás iránti vágy. Ebből adódóan:
  - Egyre jellemzőbb a több, rövidebb szabadidős célú utazás.
  - Nő a valódi, aktív kikapcsolódást kínáló termékek iránti kereslet.
- Az egyre tapasztaltabb fogyasztók egyre szigorúbb elvárásokat teremtenek a minőségre és az ár/érték arányra vonatkozóan, valamint egyre kritikusabbak a kialakított kínálattal szemben. Ezáltal egyre kedveltebbé válnak a teljes körű, változatos és kiegyensúlyozott élményt kínáló régiók, ami egyúttal hatékony desztinációmenedzsmentet igényel.

- Az internethez történő hozzáférés, illetve az internetnek turisztikai információgyűjtésre és turisztikai termékek megvásárlására történő használata tovább növekszik. Ezáltal:
  - o A tapasztalt turisták egyre gyakrabban saját maguk állítják össze utazásaikat, így az utazási irodák szerepe visszaszorul.
  - o Az internetes vásárlás lehetősége növeli a késői foglalások gyakoriságát.
- A nagy sebességgel közlekedő vonatok és a fapados járatok elérhetősége bővül, ezáltal népszerűbbek lesznek a rövid utazások során gyorsan és olcsón megközelíthető desztinációk.
- A terrorizmus, a regionális háborúk, a környezetszennyezés és a mindennapi életünk sajnálatos velejárójává váló számos egyéb válsághelyzet egyrészt a biztonság iránti igény, másrészt a környezet iránt érzett felelősség erősödését hozza magával.

2.2.3 A turizmus jelenlegi helyzete Magyarországon

A turizmus Magyarország gazdaságában is fontos szerepet tölt be.
A WTTC számításai alapján hazánkban, a turizmus 2004-ben 4,7%-kal járult hozzá a gazdaság teljesítményéhez, a multiplikátor hatást is figyelembe véve az ágazat részesedése 10,1%-ot tett ki.
A foglalkoztatottak 5,2%-a, 237,7 ezer fő dolgozott a turizmusban, a turizmus által a teljes nemzetgazdaságban foglalkoztatottak száma elérte a 385,7 ezret (9,8%). Ez azt jelenti, hogy Magyarországon minden tizedik munkahely közvetve vagy közvetlenül a turizmusnak köszönhető.

2005-ben Magyarország turizmusa az elmúlt másfél évtized legjobb eredményét könyvelhette el. Az elmúlt évben a Központi Statisztikai Hivatal adatai szerint a Magyarországra látogató külföldiek száma 38,6 millió fő volt, ami a 2004. évhez képest 2,5 millióval több látogatót jelent (+6,9%), és az 1998 óta mért legmagasabb érték.

A látogatók 97,7%-a Európából, 56,1%-a az Európai Unió 24 országából érkezett.
Az elsődleges küldő piacainkról[2] kivétel nélkül emelkedett a látogatóforgalom: Nagy-Britanniából és Norvégiából egyharmadával többen érkeztek, de az olasz, svéd, holland és a dán látogatók száma is 10% feletti mértékben emelkedett. Németországból és Ausztriából kisebb mértékben, de szintén nőtt a hazánkba érkezők száma.

Fejlődő küldő piacaink[3] közül Kínából több mint másfélszeresére, Lengyelországból és Franciaországból közel egyötödével, Japánból 15, Spanyolországból pedig 13%-kal több látogató érkezett. Romániából stagnált, Oroszországból kismértékben, Izraelből jelentősen csökkent a hazánkba érkezők száma.

[2] Elsődleges küldő piacok: Németország, Nagy-Britannia, Ausztria, Olaszország, Amerikai Egyesült Államok, Észak-Európa (Dánia, Finnország, Norvégia és Svédország) és Hollandia
[3] Franciaország, Spanyolország, Japán, Oroszország, Kína, Lengyelország, Izrael és Románia

A további küldő piacok közül dinamikus, 15%-ot meghaladó mértékben emelkedett a Belgiumból, a balti államokból, Görögországból, Portugáliából és Szlovákiából hazánkba látogatók száma.

Az ország földrajzi elhelyezkedésének köszönhetően ***a Magyarországra látogatók döntő többsége***, mintegy kilenctizede ***közúton érkezett*** az elmúlt évben. A második helyen álló repülő részesedése 5,4% volt, míg a vasutat a hazánkat felkeresők 3,9%-a választotta.
2005-ben a legdinamikusabban, 20,5%-kal a Magyarországra repülőgéppel érkezők száma emelkedett. Az elmúlt évben a diszkont légitársaságok forgalmát is nagymértékű bővülés jellemezte, 2004. évhez képest több mint két és félszeresére nőtt.

2005-ben a magyarországi kereskedelmi szálláshelyek csaknem 6,9 millió vendéget fogadtak, akik több mint 19,3 millió vendégéjszakát töltöttek Magyarországon: a vendégek száma 4,8%-kal (+317 ezer vendég), a vendégéjszakák száma 2,3%-kal (+435 ezer vendégéjszaka) emelkedett az előző évhez képest. A külföldi és a belföldi vendégforgalom egyaránt stabil növekedést mutatott. A külföldi vendégek száma 3,4 millió volt, akik 10,6 millió vendégéjszakát töltöttek el a magyarországi kereskedelmi szálláshelyeken. A több mint 3,5 millió belföldi vendég által eltöltött vendégéjszakák száma meghaladta a 8,7 milliót.

A kereskedelmi szálláshelyeken az átlagos tartózkodási idő 2005-ben 2,8 éjszaka volt: a külföldi vendégek 3,1 éjszakát, a belföldi vendégek 2,5 éjszakát töltöttek el.
A kereskedelmi szálláshelyek közül a vendégéjszakák több mint kétharmadát (13,4 millió vendégéjszaka) regisztráló szállodák, azon belül a magasabb kategóriájú házak forgalmát kiemelkedően pozitív eredmények jellemzik: a szállodák átlagosan 6,4%-os (+800 ezer vendégéjszaka az előző évhez képest) forgalomnövekedése mellett az ötcsillagos szállodákban 13,1%-os, a négycsillagos házakban 12,9%-os emelkedés volt tapasztalható.
A gyógyszállókban 8,7%-kal, a wellness-szállodákban közel héttizedével (+65,7%) nőtt a vendégéjszakák száma.

A belföldi turizmus Magyarországon egyre jelentősebb szerepet tölt be: míg 1991-ben a kereskedelmi és magánszálláshelyeken eltöltött vendégéjszakák 35%-a származott belföldi vendégektől, 2004-re ez az arány 45%-ra nőtt.
A kereskedelmi és magánszálláshelyeken 1991 és 2004 között a belföldi vendégek száma több mint kétszeresére (+120%), 1,7 millióról 3,7 millióra emelkedett. A belföldi vendégéjszakák száma csaknem kétharmadával bővült: az 1991-es 6,1 millió vendégéjszakával szemben 2004-ben hazai kereskedelmi és magánszálláshelyeken 9,9 millió vendégéjszakát töltött a magyar lakosság, miközben a beutazó turizmus legfontosabb mutatószámai – vagyis a külföldi vendégek és az általuk eltöltött vendégéjszakák száma – szinte változatlanok maradtak.
Az életszínvonal és a lakosság utazásra fordítható diszkrecionális jövedelmének növekedésével Magyarországon a belföldi turizmus volumenének további növekedése várható.

A belföldi turizmus mind területi, mind időbeni eloszlását tekintve kevésbé koncentrált, mint a beutazó turizmus. A kereskedelmi szálláshelyeken eltöltött belföldi vendégéjszakák szezonális alakulása az elmúlt években nem változott, 2000 és 2004

között a vendégéjszakák 61,3-63,2%-a a május szeptember, 45,2-47,0%-a a június-augusztus közötti időszakban realizálódott.

Ezzel párhuzamosan a belföldi vendégéjszakák száma az elmúlt öt évben 6,8%-kal bővült, ami 536 ezerrel több belföldi vendégéjszakát jelent a kereskedelmi szálláshelyeken. A növekedés egyharmadát (180 ezer vendégéjszakát) a főszezonon kívüli hónapokban regisztrálták. 2000 és 2004 között a legdinamikusabb növekedést az augusztus (+16,1%) és a május (+12,8%) belföldi vendégforgalma mutatta, januárban és novemberben közel egytizedével emelkedett a belföldi vendégéjszakák száma.

2.2.4 Előrejelzés

Az Ecostat 2006 első félévi Turizmusbarométere szerint a magyarországi turizmus korábbi, a nemzetgazdaság egészével arányos teljesítmény-bővülése mérséklődik. Az előrejelzés az ágazat idei 2-3 százalék közötti fejlődését valószínűsíti. A teljesítmények mérsékeltebb növekedése az éleződő nemzetközi versennyel, az adriai térség politikai-gazdasági konszolidációjával, valamint a csapadékos, hűvös időjárással van összefüggésben. A második félévi és a jövő évi kilátásokra a kormány Új egyensúly programjának keresletszűkítő intézkedései hatnak.

A magyar családok majdnem fele tervez valamilyen utazást a következő hónapokban, jelentős részük, 60 százalékuk elsősorban belföldi utat választ a forint árfolyamának gyengülése miatt.
A 3 hónapon belül utazást tervezők 10 ezer és 1,5 millió forint közötti összeget szánnak nyaralásra, személyenként átlagosan 170 ezer forintot. A felmérés szerint a szállodák a következő évben számos fejlesztést terveznek, ami azt jelzi, hogy a beutazó forgalom növekedésére számítanak. A szállodák kétharmada további versenytárs megjelenésével számol.

Szintén a verseny fokozódását várják az utazásszervező vállalatok is, ezen vállalkozók vannak a legnehezebb helyzetben, mivel a forint árfolyamának gyengülése miatt szűkülhet a piacuk, ami a jövedelmezőségüket érzékenyen befolyásolhatja – áll a felmérésben.

A vendéglátó-ipari vállalatok a következő fél évet nem látják túl rózsásnak, ezért kiegészítő, egyéb szolgáltatásokkal igyekeznek megtartani, kiszélesíteni a vendégkört. Ezek a vállalkozások egyaránt bíznak a belföldi és a külföldi vendégek számának növekedésében. A felmérés szerint ezen cégek több munkaerőt vesznek fel, mint amennyit elbocsátanak, és tervezik számottevő mértékű munkaerő kölcsönzését is.

2.2.5 A turizmus helyzete a Nyugat-Dunántúlon

A Nyugat-Dunántúl természetföldrajza rendkívül változatos képet mutat, területén három nagytáj húzódik: a Kisalföld, az Alpokalja és a Dunántúli-dombság egy része, kiegészülve a Dunántúli Középhegység északi és nyugati peremvidékeivel. A változatos felszínű táj vízfolyásokban és természetes, illetve mesterséges állóvizekben gazdag. A régió területén számos országos védelem alatt álló természeti területegység található (Fertő-Hanság Nemzeti Park, Őrségi Nemzeti Park).

A Nyugat-dunántúli régió gazdag természeti kincsekben, erőforrásokban, ezek megőrzése egyaránt környezeti és gazdasági érdek, kíméletes hasznosításuk a fenntartható fejlődés nagy lehetősége és feladata. A természeti kincsek tekintetében a régió termál és gyógyvizekben bővelkedik leginkább, területileg szinte egyenletes megoszlásban.

A régiót a jelentős ipari központok kialakulása ellenére komoly környezeti problémák nem veszélyeztetik. A rendszerváltást követően számos korszerűtlen, a környezetet jelentős mértékben károsító iparág (például: textilipar, gépipar) termelése megszűnt, csökkent, vagy alakult át. Ugyancsak csökkent – elsősorban az agrárolló szétnyílása miatt – a mezőgazdasági termelésből eredő környezetterhelés mértéke. A természeti rendszereket ezért viszonylagos épség jellemzi. A magas biodiverzitás megőrzése mind környezeti, mind gazdasági (turizmus), mind társadalmi (életminőség) szempontból fontos.

A nyugat-dunántúli régió turisztikai kínálatáról összességében elmondható, hogy a természetföldrajzi adottságokhoz hasonlóan változatos képet mutat. A turisztikai termék alapját képező vonzerők tekintetében a régióban legfontosabbak a gyógy- és termálfürdők, a kulturális örökség és kapcsolódó rendezvények, az aktív szabadidő eltöltés lehetőségei, valamint a bor és a gasztronómia. Ezen termékek nem minden esetben kidolgozottak, gyakran csak adottság szintjén léteznek.

A régió turisztikai alapszolgáltatásai – szállás, illetve vendéglátóhelyek - területenként nagy eltérést mutatnak. Korábbi felméréseink során szerzett tapasztalataink azt mutatják, hogy a települések több mint felénél a szálláshelyek mennyisége, minősége, illetve azok összetétele jelenti a fő problémát és számos esetben ez a turizmus fejlődését hátráltató döntő tényező.

Szintén hasonló jellegű problémaként került megnevezésre az informatikai infrastruktúra elégtelensége (kevés a Tourinform iroda és non-profit iroda a térségben), a térséget bemutató kiadványok hiánya, az információs táblák alacsony száma, illetve számos esetben a szállás és vendéglátóhelyek tisztasága nem éri el az Európai Unióból érkező vendégek igényszintjét.

Ugyanakkor a helyi önkormányzatok szerepvállalása az idegenforgalomban jelentős mértékben növekszik; számos helyen felismerték a turizmus adta lehetőségeket, illetve az abból fakadó előnyöket.

Ezzel együtt mégis szembetűnő a vállalkozói szférával fennálló kapcsolatok gyengesége, mely leginkább a befektetői aktivitás orientálása és a külső források bevonása terén mutatkozik meg.

A térségre jellemző főbb vonzerők az alábbiakban foglalhatók össze:

- egészségturizmus: gyógy- és termálfürdők (pl. Balf, Bükfürdő, Hévíz, Sárvár és Zalakaros), wellness (pl. Bükfürdő, Sárvár, Zalakaros, Zalaegerszeg);
- kulturális és örökségturizmus, városnéző túrák (Sopron, Győr, Pannonhalma, Kőszeg);
- aktív turizmus (kerékpárturizmus, vízi sportok, horgászat, vadászat);
- természetjárás - üdülések (Sopron-Kőszeghegyalja, Őrség, Nyugati határszél);
- borturizmus, melyben a térség szinte minden borvidéke (soproni, kőszegi, zalai) helyet kap.

A régió turizmusban betöltött szerepét az alábbi táblázatokkal szemléltetjük:

A kereskedelmi szálláshelyek adatai, 2005.				
Régió	**Férőhelyek száma**	**Ebből szállodai**	**Vendégek száma**	**Vendégéjszakák száma**
Ország összesen	319.737	113.626	6.933.142	19.334.750
Ebből Nyugat-Dunántúl összesen	55.112	19.619	1.082.500	3.569.925
Aránya (%) az országos adatokhoz viszonyítva	17,2	17,2	15,6	13,3
Ebből Győr-Moson-Sopron megye	19.533	4.657	383.915	865.454
Vas megye	10.860	3.847	262.142	890.589
Zala megye	24.719	11.115	436.443	1.813.882
Vas megyei adatok aránya a régiósokhoz viszonyítva (%)	19,7	19,6	24,2	24,9

Forrás: KSH

Az ország területének 12%-át elfoglaló Nyugat-Dunántúl Régió lakossága hazánk népességének 10%-át adja. A turizmusban betöltött szerepe azonban ennél valamivel nagyobb - ha csak a kereskedelmi szálláshelyek férőhelyeinek és vendégeinek számát tekintjük. Az ország kereskedelmi szálláshelyeit választó vendégek 15,6, az e szálláshelyeken regisztrált vendégéjszakák 13,3 %-át a Nyugat-Dunántúl régióban regisztrálták.

A kereskedelmi szálláshelyek vendégforgalma tervezési-statisztikai régiók szerint, 2005.						
Régió	Vendégek száma (ezer fő)			Vendégéjszakák száma (ezer éj)		
	Külföldi	Belföldi	Összesen	Külföldi	Belföldi	Összesen
Ország összesen	*3.409,7*	*3523,5*	*6.933,1*	*10.646,1*	*8.688,6*	*19.334,7*
Ebből:						
Közép-Magyarország	2.237,7	571,9	2.809,6	5.738,8	1.245,7	6.984,5
Közép-Dunántúl	233,3	462,6	695,9	1.157,8	1.225,5	2.383,3

2005.	Vendég			Előző év=100,0%			Vendégéjszaka			Előző év=100,0%		
Város	Külföld	belföld	összes	külföld	belföld	összes	külföld	belföld	összes	külföld	belföld	összes
Budapest	2 155 891	386 741	2 542 632	108,9	107,1	108,7	5 568 523	870 344	6 438 867	107	104,3	106,6
Hévíz	*87 868*	*83 544*	*171 412*	*98,6*	*111,4*	*104,5*	*629 345*	*283 604*	*912 949*	*95,7*	*108,1*	*99,2*
Hajdú-szoboszló	37 848	113 938	151 786	96,9	110,9	107,1	277 860	394 679	672 539	97,2	106,9	102,6
Siófok	83 474	124 413	207 887	103,2	137,5	121,3	367 641	303 399	671 040	92,3	131,4	106,7
Bük	***57 384***	***50 339***	***107 723***	***100,7***	***129,4***	***112,3***	***350 578***	***151 652***	***502 230***	***94,8***	***130,5***	***103,3***
Balatonfüred	62 081	47 281	109 362	91,3	109,5	98,4	340 905	122 823	463 728	90	99,5	92,3
Sopron	38 851	110 235	149 086	92,8	107,9	103,5	72 432	284 652	357 084	93,8	98,7	97,6
Zalakaros	*20 377*	*64 114*	*84 491*	*102,5*	*155,9*	*138,5*	*133 915*	*181 845*	*315 760*	*96,1*	*160,2*	*124,9*
Eger	35 023	98 589	133 612	111,9	131,8	125,9	98 984	209 412	308 396	114,9	135	127,8
Szeged	38 566	94 839	133 405	98	107,6	104,6	65 124	205 994	271 118	105,9	118,5	115,2
Debrecen	21 124	79 863	100 987	80,6	96	92,3	74 094	194 073	268 167	90,7	88	88,7
Pécs	27 827	112 856	140 683	90,7	92,1	91,8	58 408	199 640	258 048	86,5	85,5	85,8
Győr	56 472	38 480	94 952	90,1	93,7	91,5	116 670	110 736	227 406	88,3	79,6	83,9
Miskolc	19 814	96 332	116 146	96	99,2	98,6	47 129	175 715	222 844	92,8	92,4	92,5
Gyula	3 671	46 664	50 335	97,4	112,4	111,2	18 186	170 408	188 594	99,9	105,5	104,9

Forrás: Magyar Turizmus Zrt.

A Büki Gyógyfürdő másodlagos vetélytársainak tekinthetők – elsősorban a napi fürdőzők, strandolók szegmensében – a helyi, körzeti és regionális jelentőségű fürdők a Nyugat-Dunántúl Régióban, mint Borgáta, Csorna, Győr, Hegykő, Kapuvár, Kehidakustány, Lenti, Lipót, Mesteri, Mosonmagyaróvár, Petőháza, Sárvár, Szeleste, Szombathely, Vasvár és Zalaegerszeg.

Bükfürdőn egymás versenytársainak tekinthetők a Gyógyfürdő és az önálló termál-részleggel rendelkező szállodák (az ötcsillagos Radisson SAS Birdland Resort & Spa és a négycsillagos Danubius Thermal és Sport Hotel, a négycsillagos Caramell Hotel de, a tervezett Hotel Fontana saját wellness részlege is a gyógyfürdőtől vonhatja el a vendégeket).

Végül de nem utolsó sorban említést kell tenni egy speciális konkurensről, a **„nem fürdőzésről”** is. A turisztikai keresletet – a turizmus bármely formájáról is legyen szó – három tényező befolyásolja: a motiváció, a diszkrecionális (szabadon elkölthető) jövedelem és a szabadidő. A fürdőzés versenytársai ebből a szempontból elsősorban az egyéb sportolási és rekreációs lehetőségek, másodsorban a szabadidő eltöltésének és a meglévő diszkrecionális jövedelmek elköltésének számos egyéb lehetősége, mint például kulturális programok, hobby-vásárlások, vendéglátóipar szolgáltatásainak igénybevétele stb.

2.2.9 Kiegészítő kínálati elemek

Bük legkiemelkedőbb idegenforgalmi vonzereje a gyógyfürdő. Emellett a település örökségi értékei, kulturális és sport lehetőségei is kellemes, bár elenyésző mennyiségű kikapcsolódási formákat kínálnak.

2.2.9.1. A település idegenforgalmi látványosságai

- A nagyközség legjelentősebb világi műemléképülete a volt ***Szapáry-kastélyegyüttes***, mely XVI. századi erődített kastélyból korai barokk stílusban épült 1699-ben. A nagyteremben barokk falfestés és stukkódísz látható. Az épület tulajdonviszonya rendezésre, az épület maga pedig felújításra szorul.
- A ***Szapáry-kastély parkja*** védett történeti kert.
- A kastélyegyütteshez tartozhatott valamikor a ***Szapáry-majorság***, ahol a XVIII. Század végéről származó, késő barokk cselédlakások és istálló található. Műemléki értéket képvisel.
- Ma panzióként működik a ***(Felsőbüki) Nagy Pál kúria***. A copfstílusú, nyeregtetős, földszintes épületet névadója, Felsőbüki Nagy Pál építtette 1790 körül, majd 1880 körül eklektikus stílusban átalakították. Műemléki érték.
- A Petőfi Sándor utcában áll a XIII. században épült ***római katolikus (Szent Kelemen) templom***, melyet az idők során többször átépítettek, illetve hozzáépítettek. 1980-ban a románkor kihangsúlyozásával az Országos Műemléki Felügyelőség állította helyre. Műemlék.
- A templom előtti téren virágosított környezetben áll egy ***hősi emlékmű***. Centenáriumi és millecentenáriumi emlékkövek, Mária-szobor virágosított környezetben, ***Felsőbüki Nagy Pál rendbe hozott sírhelye*** históríkus hangulatot áraszt.
- A római katolikus templom szomszédságában álló ***temető*** rendbehozatala, az 1848-as szabadságharc honvédsírjainak ápolása az itt élők együttműködésének szép példája. Az ősök és a történelmi korok iránti tisztelet követendő példája, hogy a régi fejfák, síremlékek részére kegyeleti ***emlékpark***ot alakítottak ki.
- Az alsóbüki ***evangélikus templom*** története 1784-ben kezdődött, amikor a törvény adta lehetőséggel élve 101 család templomépítési engedélyt kért és kapott. A szent hajlék felszentelésére 1785 ádventjén került sor. A templommal egy időben felépült az egyházközség iskolája, lelkész- és tanítólakása is.
  Természetesen minden kor hozzájárult a templom szépítéséhez, mégis azt mondhatjuk, hogy 215 esztendő elteltével is megőrződött a templom jellegzetes, késő barokk stílusa. Műemlék.
- A népi kultúra iránt érdeklődők figyelmébe a volt ***Kóczán-ház***, egy XIX. századi népi ***tájház*** ajánlható**.** Műemléki érték.

Az Országos Területrendezési Koncepció szerint a község a kulturális örökség fokozottan érzékeny területeinek alövezetébe tartozik. Vas Megye Területrendezési Tervének Programjában a Bükre vonatkozó adatok között szerepel, hogy országos jelentőségű műemlékek, kastélyok, kúriák találhatók a településen, továbbá sajátos

történelmi védett és védendő településszerkezetek, településképek. Ugyanakkor ezek kínálatban való megjelenése még nem kellőképpen megoldott.

2.2.9.2. Sportolási lehetőségek

Bükön található az ország első, a rendszerváltás után épült, ***nemzetközi versenyekre is alkalmas golfpályája***, a Birdland Golf and Country Club, mely hozzávetőlegesen 100 hektáron terül el, és egy 18-lyukas, 72-ütéses (par) versenypálya tartozik hozzá, valamint egy kilenc-lyukas vezetői pálya, golfakadémia, céllövő gyakorló pálya, gyakorlásra szánt zöldterületek, privát villák, teniszpályák, fallabda pályák, fitness center, de lovaglási lehetőség is elérhető. A Club számos nemzetközi szervezet, így a PGA által is jegyzett és ajánlott sportlétesítményként van számon tartva, emellett rendszeresen ad otthont különféle versenyeknek.

Az Önkormányzat elképzelései szerint a golfpálya és Bük község között húzódó, jelenleg ***Európa út***ként ismert területen ***sétány***t kívánnak létrehozni, ezzel is rövidítve Bük és Bükfürdő közötti távolságot, valamint erősíteni a település üdülőhely jellegét. Bővíteni kívánják továbbá az Európa utat a település és a gyógyfürdő közötti összeköttetés színvonalasabbá tételével, további gyalogos sétányok kialakításával.

Az osztrák határtól egészen a gyógyfürdőig kiépítésre került egy 13 kilométeres ***termál kerékpárút*** (Lutzmannsburg – Bükfürdő).

A ***Művelődési és Sportközpont, Könyvtár*** a település kínálatának egyik értékes eleme, amely hazai és nemzetközi versenyek, emellett különféle rendezvények helyszínéül szolgál, illetve kiválóan alkalmas táborozásra, felkészülési programokra. A létesítmény 1995-ben került átadásra, majd 1998-ban felújították nemzetközi előírásoknak megfelelően(állandó villanyvilágítás biztosított, felújított öltözők, edzőpálya áll rendelkezésre). Itt tréningeznek a település különböző szakosztályai:

- labdarugó szakosztály NB III.
- asztalitenisz NB I/A.
- kézilabda NB II.
- birkózó megyei
- kosárlabda megyei
- a megyei bajnokságban mérkőző sakkcsapat

A település 1996-ban megkapta a Nemzet Sportvárosa címet.

A környék jelentős vadászati és horgászati lehetőségeket is biztosít ezen sportok kedvelőinek.

A község vezetősége az 1996-ban átadott Bük-Góri szükség víztározót ***jóléti víztározó***vá tervezi alakíttatni (jelenleg folyamatban van a szakhatósági egyeztetés) és ezzel a 169,4 hektáros vízfelülettel a pihenést, kikapcsolódást szolgáló lehetőségek számát növelni. Tervezett:

- 1000 m hosszúságú evezős edzőpálya kijelölése,
- kör alakú vízisí pálya kialakítása,
- jetski pálya kijelölése,
- megfelelő vízminőség esetén strand kialakítása,
- 1500 m parthosszúságú, nyugodt horgászterület kijelölése.

A vízhez kapcsolódó sportolási, szórakozási lehetőségek mellett felmerült egy szabadtéri színpad létesítése is, illetve a tározó környékén kereskedelmi-szolgáltató terület kerülhet kijelölésre, mely lehetőséget biztosítana különböző kereskedelmi, vendéglátási, kölcsönzési, öltöző, szociális szolgáltatások elhelyezésére.
Az elképzelések szerint a tó mellett közel 38 hektár zöldterület létesül, ahol ifjúsági táborok, sportpályák és egyéb nagyméretű zöldterületet igénylő létesítmények kaphatnak helyet.

2.2.9.3. Kulturális és egyéb programok

Közösségi művelődési ház a községközpontban és az üdülőterületen is megfelelő nagyságban és színvonalon biztosított. Az üdülőterületi ***Szabadidő Központ*** magas színvonalú kulturális szolgáltatások nyújtására alkalmas: 250 férőhelyes nagyteremmel, könyvtárral, klubhelyiségekkel, kiállítótérrel, vendéglátó és egyéb szolgáltató funkciókkal rendelkezik.
A községi ***Művelődési Központ*** kiválóan alkalmas előadások, konferenciák, kongresszusok, közösségi rendezvények, vállalati események lebonyolítására (300 férőhelyes nagyterem, klubok) és itt kapott helyet a 13000 kötetes ***Nagyközségi Könyvtár*** is kiállító teremmel.

Rendezvényekhez a következő helyiségek állnak rendelkezésre:

- 240 férőhelyes, teljes hang- és fénytechnikával felszerelt színházterem (70 m^2 színpaddal),
- galéria,
- modern oktatási eszközökkel felszerelt oktatóterem,
- 80 fő befogadóképességű konferenciaterem, írólapos székekkel.

Évről-évre több konferenciát rendeznek Bükön, amely azt mutatja, hogy a nagyközség idegenforgalma túlmutat a gyógyturizmuson.

Az intézmény egész évben színes programokkal, tartalmas szabadidős tevékenységekkel várja az érdeklődőket, több helyi, illetve regionális sportesemény kerül itt megrendezésre.

Helytörténeti múzeum és mozi nincs a településen.

A kulturális és egyéb programok közül a legnagyobb szabású a ***Büki Ünnepi Napok*** rendezvénysorozat, amely 10 napon át nyújt szórakozási, kikapcsolódási lehetőséget a vendégek és a lakosság számára.
További kiemelt rendezvények:

- Asszonyfarsang,
- Nők hete (Nőnap táján),
- Majális,
- Ivó napi férfimulatság,
- Nyárköszöntő bornapok (Pünkösdkor),
- Augusztusi kulturális fesztivál,
- Történelmi Emlékhét (október eleje),
- Karácsonyi Forgatag és Évzáró Sportgála.

A programlehetőségeket vizsgálva megállapíthatjuk, hogy bár egyre nagyobb hangsúlyt fektetnek rá, a település rendezvénykínálata szűkös.

2.2.9.4. Vendéglátóipari egységek

A gyógyfürdő vonzerejére építve Bükön jelentős szolgáltató ágazat települt. A szállodák mellett találhatunk elég éttermet és egyéb vendéglátással foglalkozó egységet is.

A településen mintegy ***88 vendéglátóegység*** található:

- Melegkonyhás vendéglátó üzletek: 33 db
- Cukrászda: 1 db
- Bár, borozó, italbolt, kocsma: 14 db
- Egyéb nem melegkonyhás vendéglátóhely: 40 db

2.2.9.5. Kereskedelmi egységek

Bük állandó lakosai mellett a nagyszámú kiránduló és szálláshelyet igénybevevő vendégek kiszolgálására épült ki a kereskedelem és javítószolgáltatás, de regionális szerepük nem számottevő, az egységek profilja, helye száma gyakran változik.
Élelmiszer- és iparcikk árusító egységek a jelenlegi igényeknek megfelelő színvonalon és számban állnak rendelkezésre.

Tájékoztatásképpen közöljük a 2005. év végén nyilvántartott büki üzletek közül néhány, az alábbi főtevékenységi körökben található üzletek számát:

- Élelmiszer jellegű áruház 2 db
- Élelmiszer jellegű vegyes üzlet 26 db
- Zöldség- és gyümölcsüzlet 6 db
- Kenyér- és pékáruüzlet 2 db
- Édesség üzlet 1 db
- Ruházati üzlet 60 db
- Cipő- és bőráruüzlet 5 db
- Hírlapbolt 2 db
- Fotó-optikai cikkek üzlete 11 db
- Ajándéktárgy-kereskedés 19 db
- Szórakozási és szabadidős cikk kölcsönzése 2 db
- Egyéb személyi, háztartási cikk kölcsönzése 2 db
- Egyéb járműkölcsönző 2 db
- Egyéb fogyasztási cikk javító műhely 1 db

2.2.9.6. Idegenforgalmi szolgáltató irodák

Bük nagyközség idegenforgalmi szolgáltatást végző üzletei között 9 utazási irodát és egy idegenforgalmi szolgáltató irodát (Tourinform Iroda) tartanak számon.

2.2.10 Vendégek motivációja

Bük vendégeinek utazási motivációjának részletes vizsgálatához elengedhetetlen lenne egy a településre és a fürdőre is kiterjedő felméréssorozat. A felmérések hiányában azonban pontos információkkal nem rendelkezünk. A motiváció meghatározásához az egészségturizmus jellemző trendjeit és tapasztalati számokat vettük figyelembe.

A településre érkező vendégek nagy része a gyógyfürdőt és szolgáltatásait veszi igénybe. A településen és a gyógyfürdő környékén található szállodákban kialakították a gyógy- és fürdőszolgáltatásokat, valamint wellness szolgáltatásokkal bővítették kínálatukat.

A gyógyfürdőbe és a településre érkező turistákról elmondható, hogy pihenési-kikapcsolódási (70%), rekreációs/egészségmegőrzési (10%) és gyógyászati (20%) céllal érkeznek.
A vendégek elégedettsége és visszatérési hajlandósága igen magas, felmérések szerint 95%!

Összegzésképpen elmondható Bük turizmusáról, hogy a nemzetközileg jelentős turisztikai cél-település a 60 °C-os minősített gyógyhatású termálvizével, már kiépült infrastruktúrájával, szállodákkal, komplex rekreációs szolgáltatásokkal és más idegenforgalmat kiszolgáló létesítményeivel, Közép-Európa legmodernebb golfpályájával nemcsak a hagyományos termál-turizmushoz, de egyre inkább az üzleti és konferencia turizmushoz is kitűnő lehetőségeket nyújt.
Bükfürdő minősített gyógyhatású termálvize kiegészülve a megfelelő szolgáltató-ellátó – a Széchenyi-tervből finanszírozott fürdőfejlesztés révén megújult - infrastruktúrával, a települést az utóbbi évtizedekben a Dunántúl és egyben Magyarország egyik legkeresettebb termál- és gyógyfürdőjévé tette.
A vendéglátás és szállásadás az egész települést áthatja. A helybéliek tevékeny részesei és így haszonélvezői is a turizmusnak. Némileg jellemzi a helyzetet az a hozzávetőleges arányszám, hogy a település 1200 körüli lakásállományából mintegy 700-ban fogadnak vendégeket.
Az itt kiépített termál- és gyógyturizmusnak kézzelfogható térségi hatásai is vannak. A nagyközséget övező első települési gyűrűben is fellendült a magánszállásadás.

Az idegenforgalom legfontosabb problémái az alábbiakban foglalhatók össze:

- az **idegenforgalom csupán néhány településre koncentrál**,
- **bizonyos idegenforgalomhoz kapcsolódó szolgáltatások nem megfelelő színvonalúak**, például a kulturális programok színvonala meglehetősen alacsony, továbbá
- jellemző **a kidolgozott és piacra vitt alternatív idegenforgalmi termékek hiánya.**

3. A TÉRSÉGRE IS VONATKOZÓ HAZAI FEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOK ÁTTEKINTÉSE

3.1. Országos Területfejlesztési Koncepció (OTK)

Az Országos Területfejlesztési Koncepció (OTK) az Országos Fejlesztéspolitikai Koncepcióval (OFK) szoros összhangban készült, a két tervdokumentum egymást kiegészíti. Az OTK elsősorban a területi jelenségekre és folyamatokra vonatkoztatva értelmezi az OFK fejlesztési elveit, ahol szükséges, ott speciális területi elveket is bevezet. Továbbá földrajzilag orientálja az OFK célkitűzéseit, és sajátos területi megfontolásokkal gazdagítja azokat.

Az OTK **célja,** hogy kijelölje az ország közép- és hosszú távú területfejlesztési politikai célkitűzéseit és prioritásrendszerét, valamint a területi szempontok konzekvens érvényesítésének feltételeit, mind az ágazati szakpolitikák, mind az országos, regionális, térségi programok kidolgozásához. Ezáltal megadja a nemzeti fejlesztési tervezés területi kereteit is, tehát a Nemzeti Fejlesztési Tervhez (NFT) kapcsolódó Regionális Operatív Programokban (ROP) érvényre kell juttatni az OTK regionális szintű koncepcióit.

A területfejlesztési politikában megfogalmazott **jövőkép a területi harmónia** vízióját vázolja fel, mint elérendő célállapotot.
„A cél olyan harmonikus, fenntartható társadalmi- gazdasági- környezeti térszerkezet és területi rendszer létrejötte, amely a helyi adottságokra épülő, saját arculattal és identitással rendelkező térségekben[4] szerveződik – köztük mind több európai szinten is versenyképes területegységgel, és amely szervesen és hatékonyan illeszkedik az európai térbe, s amelyben a társadalom számára az alapvető esélyeket meghatározó közszolgáltatások és életkörülmények tekintetében nincsenek jelentős területi egyenlőtlenségek.”

A területfejlesztési politika **átfogó céljai** 2020-ig:

- A **térségi versenyképesség** következetes erősítése az ország egésze szintjén és a régiókon, egyéb térségeken belül egyaránt a területi struktúra hatékony működésének biztosításával;
- A kohézió jegyében a **területi felzárkózás** segítése az esélyegyenlőtlenséget sértő és a hatékony működést korlátozó legsúlyosabb területi elmaradottságok mérséklésével.
- Régióink, **térségeink fenntartható fejlődésének** biztosítása, ahol a helyi értékek, természeti és kulturális örökségek, erőforrások és a belső összetartozás nemcsak hogy megőrzésre kerül, de tovább is erősítik azokat, vagyis a társadalom, a gazdaság és a természeti-környezeti-kulturális elemek összhangját helyi-térségi rendszereikben biztosítják.

[4] E térség fogalom egyaránt jelenti az ország 7 régióját, kistérségeit, vagy bármely más funkcionálisan létező területegységet, pl. kiemelt térségeket, adott esetben földrajzi tájakat, agglomerációt vagy akár csak kisebb számú térben funkcionálisan összekapcsolt és kooperáló település mikrokörzetét.

- A társadalom, a gazdaság és a fejlesztéspolitika térbeli szerveződése a **területi integrálódás**t kell szolgálja **az európai térbe** határokon átnyúló kapcsolatok építésével.
- A régiók felzárkóztatásához hatékony, **decentralizált fejlesztéspolitika** szükséges, ahol a fejlesztések a helyi térségi adottságokhoz igazodnak, és a különböző fejlesztéspolitikai beavatkozások térségenként összehangoltan területi szinergiákat eredményeznek, valamint képesek biztosítani a helyi-térségi, társadalmi-gazdasági szereplők hatékony bevonását és mozgósítását, a célok elérése érdekében.

A térségi versenyképesség megteremtése érdekében minden térségben **alapvetően fejlesztendők** az alábbi tényezők:

- Tudástársadalom építése és az innováció területi terjesztése (a régió gazdasági struktúrájához igazodó képzettségi szerkezet kialakítása, a kutatási, felsőoktatási központok, a tudásközpontok megerősítése, azok régión belüli, dinamizáló kapcsolatrendszereinek ösztönzése, valamint az információs társadalom területi elterjedésének támogatása);
- Az elérhetőség javítása (a gyorsforgalmi úthálózat és a nagysebességű, ill. többvágányú vasúthálózat fejlesztése, a mellékúthálózat szűk keresztmetszeteinek felszámolása);
- Regionális üzleti környezet és szolgáltatások fejlesztése (befektetőbarát önkormányzati magatartás, hatékony információs csatornák, megfelelő telephelyi kínálat (pl. ipari parkok révén) és a vállalkozások működését segítő regionális intézmények);
- Térségi hálózatok ösztönzése és a kis- és középvállalatok regionális fejlesztése (gazdasági klaszterek, a régión belüli beszállítói hálózatok ösztönzése);
- Regionális és helyi menedzsment szervezeti fejlődése, stratégiák ösztönzése;
- Regionális és települési marketing-kommunikáció erősítése (stratégiailag megalapozott arculatformálás, a kommunikációs és marketing eszközök alkalmazása a befektetések ösztönzése, a turizmus élénkítése, a lakosság elégedettsége, a pozitív megítélés kialakítása és az érdekérvényesítés érdekében)
- Környezet megóvása és fejlesztése;
- Turisztikai infrastruktúra és szolgáltatások fejlesztése.

A területfejlesztési politika **2013-ig megvalósítandó országos területi célja**i és területfejlesztési feladatai között szerepel a magyarországi felszínalatti vizek és ezen belül is kiemelten a ***magyarországi termálvízkincs védelme, megőrzése ill. fenntartható és integrált térségi hasznosítása***.

A hazai termálvízkincs nemzetgazdasági szempontból kiemelt fejlesztést igénylő és integrált térségi hasznosítását szolgáló területei a következők:

- A termál- és gyógyturisztikai helyszínek (kiemelten a nemzetközi, országos és regionális jelentőségűek) **integrált, térségileg összehangolt** és **innovatív turisztikai fejlesztése minőségi stratégiák és a kínálat differenciálása** alapján (összetéveszthetetlen kínálati profil megteremtése, célcsoport-orientáció, önálló egyedi arculat, márkaképzés, szabadidős kínálat fejlesztése).
  Ennek során szükséges teendők: gyógydesztinációk integrált turizmusfejlesztési programjainak és kiemelt projektjeinek a támogatása; tematikus gyógyfürdők

fejlesztése; *gyógy- és termálfürdők felújítása, valamint szolgáltatásainak komplex fejlesztése;* feltárt, de még nem hasznosított termálvízkincs egészség- és gyógyturisztikai hasznosításának elősegítése; térségi turisztikai hálózatok létrejöttének támogatása; térségileg összehangolt marketing, értékesítési és információs tevékenységek fejlesztése; térségileg összehangolt humánerőforrás fejlesztési programok támogatása. A turizmus fejlesztése ezáltal egyre inkább komplex település és térségfejlesztési kérdéssé válik.

- A hazai **geotermikus vagyonnak, mint megújuló erőforrásnak a komplex és integrált térségi hasznosítását** szolgáló kutatások, innovációk és technológiai fejlesztések, valamint a termálvíz felhasználását lehetővé tevő komplex hasznosítási-szolgáltatási rendszerek – környezetvédelmi szempontokat figyelembe vevő – térségi kiépítését (pl. geotermikus erőművek építése) biztosító, ösztönző fejlesztési programok és kísérleti projektek támogatása.
- A hazai termálvagyon komplex (gazdasági-ipari, kommunális és rekreációs-gyógyászati célú) hasznosítását szolgáló **ipari, szolgáltatási, termékfejlesztési és kutatási vertikumok,** valamint **hálózatok létrejöttének a támogatása**.

Az Országos területfejlesztési koncepcióban rögzített célok érvényesítéséhez szakterületenként megfogalmazódnak azok a feladatok, melyek figyelembevételével a különböző fejlesztési területeken megvalósuló politikák hozzájárulhatnak a területi célkitűzésekhez. Ezen belül **a turizmuspolitika feladatai** az alábbiak:

- Fokozottan szükséges törekedni a területi koncentráció csökkentésére, a turisztikai forgalom területi szétterítésére.
- A hazai üdülés modelljének, ezen belül is a falusi és a vidékies térségekbe irányuló **öko- és aktív turizmusnak a népszerűsítése alapvető térségfejlesztést (is) szolgáló cél.**
- Alapvető követelmény a **vonzerők**, **szolgáltatások**, a turisztikai **infrastruktúra** és a **marketing térségileg összehangolt,** integrált **rendszerei**nek megteremtése.
- Budapest és a Balaton esetében a turisztikai versenyképesség nemzetközi pozícionáláson alapuló megerősítése szükséges, valamint az, hogy e célterületekhez az ország többi térsége is kooperációkon keresztül kínálatával mind intenzívebben kapcsolódjon.
- A **regionális és helyi jelentőségű turisztikai célterületek fejlesztése** során kiemelten fontos a **desztináció menedzsment szervezetek felállítása**, tematikus ill. térségi turisztikai hálózatok kialakítása. Gyógyüdülőhelyek esetében az egészségturisztikai és az egyéb **idegenforgalmi kínálat térségileg összehangolt fejlesztése**, valamint az egészségturizmus regionális egységes kínálati rendszerének, klasztereinek kialakítása elsődleges. Kiemelt területe a regionális és helyi jelentőségű turisztikai célterületeknek a termálvíz kincs hasznosítása.
- A **táji, természeti és kulturális értékekben gazdag, tanyás és aprófalvas (rurális) térségekben** az értékek fenntartható módon történő kiaknázása elsődleges feladat. Ennek során főként az értékek (vonzerők) társadalom számára ismertté és hozzáférhetővé tétele, a tájidentitás és táj- ill. régióspecifikus jellegek erősítése szükséges. Éppen ezért **a falusi turizmus, ökoturizmus, agroturizmus, a bor- és aktív turizmus kiemelten fejlesztendő**. E térségekben a turisztikai, üdülőhelyi funkciók megerősödése jól szolgálhatja a társadalmi-gazdasági megújulást, a helyi identitás erősödését és az elmaradott, illetve esetenként funkciójukat vesztett térségek dinamizálását. Fontos azonban, hogy a

fejlesztések olyan fenntartható turizmust ösztönözzenek, melynek hasznait – a helyi lakosok és a vendégek, üdülők közötti partnerségen alapulva - túlnyomórészt az ott élők élvezik. Ehhez az elmaradott térségek fokozott támogatást kell, hogy kapjanak. A perifériális kistérségekben különösen fontos az e-turizmus fejlesztése, lehetőségeinek kihasználása.

- A **határ menti térségek** turisztikai fejlesztése során kiemelt feladat a kétoldalú szakmai és kulturális kapcsolatok intenzívebbé tétele, közös térségi turisztikai kínálat kialakítása, valamint a közös marketing. **A nemzeti kisebbségek által lakott térségekben** kiemelten fontos a térségek, települések népi hagyományaira és egyedi kulturális értékeire alapuló alternatív örökség-turisztikai kínálat megteremtése (pl. térségi örökségközpontok).
- A **Duna-mente** és a **Tisza-térség** területén a vízi és ökoturizmus ösztönzése.

A fejlesztéspolitika elsődleges területi egysége a jövőben az ország hét NUTS2 szintű régiója, amelyek a decentralizált fejlesztéspolitikának, az ágazatok területi integrációjának elsődleges szintjét jelentik. A hét régió a korábbi tervezési-statisztikai funkció mellett határozott fejlesztéspolitikai szerepet kap. Növekszik a szerepe az alulról jövő kezdeményezéseket hatékonyan megjelenítő, integrált térségi fejlesztéseket megvalósítani képes kistérségi szintnek is.

Az OTK-ban megfogalmazást nyertek az ország hét tervezési-statisztikai régiójának fejlesztési tervei is, ahol az OTK céljai, mint kötelező keretek következetes figyelembevételével határozták meg a prioritásokat és intézkedéseket.

A dokumentum a ***Nyugat-Dunántúli Régió jövőképét*** a következőképpen fogalmazta meg: „*Nyugat-Dunántúl az élénk helyi és nemzetközi együttműködési hálózatok régiója, amely európai dinamikus gazdasági, közlekedési, tudás és kommunikációs tengelyek aktív formálójaként, az ember és környezete kiegyensúlyozott kapcsolatára építve Magyarország – gazdaságilag, szervezetileg és kulturálisan is megújuló – zöld jövőrégiójává válik.”*

A régió átfogó céljai az alábbiak:

- Az öt országot összekötő Nyugat-Dunántúli Régió nemzetközi és belső elérhetőségének javítása;
- Pannon gazdasági kezdeményezés a regionális gazdasági szerkezet megújításáért;
- A nyugat-dunántúli emberkincsért – a humán közösségi szolgáltatások, az intézményi gyakorlat, valamint a közigazgatás megújítása;
- Életterünk az élő és megújuló Nyugat-Dunántúl – környezetgazdálkodás, a környezeti tudatosság erősítése és a környezetvédelmi infrastruktúra fejlesztése;
- A településszerkezet megerősítése integrált településfejlesztési programok révén;
- A Pannon örökség megújítása – az épített és kulturális értékeinkért.

Ezen belül:

→ A klaszter alapú együttműködésben a *termálvízkincs hasznosításához kapcsolódó új, egyedi arculatú egészségturisztikai* és *rekreációs* fejlesztések, beruházások ösztönzése;

→ A régió *turisztikai intézményrendszerének megújítása* (desztinációs menedzsment szervezetek felállítása);

→ A műemléki értékekre építve szükséges a kastély, vár hálózat fejlesztése, hasznosítása és a történelmi belvárosok rekonstrukciója.

3.2. Nemzeti Turizmusfejlesztési Stratégia (NTS)

A Nemzeti Turizmusfejlesztési Stratégia (NTS) készítői leginkább a Nemzeti Fejlesztési Terv Regionális Operatív Programjában részletezett célkitűzéseket használták igazodási pontként, illetve a keretjellegű Nemzeti Versenyképességi Program és a Kis- és Középvállalkozás Versenyképességi Stratégia jelentette a fő követendő irányokat.

A stratégia fő célja az életminőség javítása a turizmus által.
Átfogó céljai:

- *Emberközpontú és hosszú távon jövedelmező fejlődés:* A turizmus fenntartható fejlődésének elősegítése, a hazai turizmus versenyképességének növelése, illetve a turizmus életminőségre gyakorolt hatásainak optimalizálása.
- *Turistafogadás feltételeinek javítása:* A turisztikai attrakciók elérhetőségének javítása, a piaci igényeknek megfelelő szálláshelykínálat és vendéglátás kialakítása, illetve a turisták komfortérzetének növelése.
- *Attrakciófejlesztés:* A turisztikai termékfejlesztés nemzeti szintű prioritásai az egészségturizmus, az örökségturizmus és a konferenciaturizmus. Ezen kívül szükséges a vonzerőkhöz tartozó komplex tájékoztató rendszer kiépítése és a kiemelt desztinációk fejlesztése.
- *Emberi erőforrás fejlesztés:* Az iskolarendszerű képzés erősítése, illetve az oktatási rendszer munkaerőpiaci igényeknek megfelelő átalakítása, stabil foglalkoztatási környezet kialakítása, szemléletformálás.
- *Hatékony működési rendszer kialakítása:* Új turisztikai és regionális intézményrendszer kialakítása, partnerség erősítése.

Az NTS 2013-ig a magyar turisztikai szektor ***elsődleges kiemelt termék***ként nevezi meg ***az egészségturizmust***, mely a természeti adottságokra épülő kínálatfejlesztés legfontosabb eleme. Az NTS célul tűzi ki az egészségturizmus belföldi és nemzetközi versenypozíciójának javítását, mely folyamatos fejlesztéseket feltételez. Szükségesnek tartja olyan létesítmények létrehozását, amelyek a nemzetközi trendeknek megfelelve, nemzetközi versenyképességet, elsőszámú motivációt jelentenek.

Az egészségturizmus két fő ágát egymástól markánsan elkülönítve tervezi fejleszteni.

- A gyógyturizmus esetében megkülönböztethető, ***saját arculattal rendelkező gyógyhelyek kialakításának ösztönzése a cél***.
- Fontosnak tartja, hogy ***erőteljesebb hangsúly kerüljön a betegségek megelőzésére, az egészségtudatosságot kiszolgáló (wellness) kínálat fejlesztése***.
- Alapvető feladatnak jelöli meg továbbá az egyes létesítmények egészségügyi rendszerben való tudatosabb kihasználását.

A ***másodikként kiemelt turisztikai termék az örökségturizmus***, mely kifejezés a kulturális értékeken alapuló turizmusra vonatkozik. Kiemelt területei:

- világörökségi helyszínek és nemzeti parkok (látogatóközpontok kialakítása, lakosság- és turistabarát működtetés);
- lovas turizmus („magyar nemzet, lovas nemzet" imázs erősítése a hagyományok megőrzésével és turisztikai hasznosításával);
- falusi turizmus (falu-és településkép rekonstrukció, helyi közösség sajátos hagyományainak ápolása, Magyarországon őshonos, illetve hagyományos állatok és növények tenyésztése, ill. termesztése, ezek vendéglátásban való felhasználása);
- gasztronómia és borturizmus (igazi magyar ételek és borok kínálatának kialakítása, a külföldi és hazai turisták által támasztott minőségi elvárásoknak megfelelő kínálat megvalósítása);
- nagy rendezvények (elsősorban az örökség értékeire, hagyományaira, valamint a kortárs művészeti érékekre építő kínálat kialakítása, mely jelentős turisztikai vonzerővel bír).

Az NTS által elérni kívánt célállapot szerint 2013-ban Magyarország ismert és kedvelt turisztikai desztináció lesz, elsősorban az egészségturizmus és a kulturális vonzerők fejlesztéseinek köszönhetően. A regionális desztinációs szervezeteknek és a nagyberuházásoknak köszönhetően több gyógyhely várja a gyógyulni vágyó turistákat, megnő a magas színvonalú wellness szolgáltatásokat nyújtó helyszínek száma is, és az egészségturizmushoz kapcsolódó kiegészítő attrakciók fejlesztése révén komplex termékkínálat jön létre.

3.3. Nyugat-Dunántúli Régió fejlesztési programjai

A régióban a fejlesztési stratégiák készítése 1999-től nagy intenzitást mutat. A turizmusra vonatkozó stratégiák helyes célkitűzései nagyban segítették az ezen ágazatban lezajlott fejlesztési folyamatokat. Szakértők felismerték, hogy szükséges az elmúlt évek projektjeinek folytatása, ezért további, aktualizált koncepciók készültek.

3.3.1. Nyugat-Dunántúli Régió regionális termálturizmus fejlesztésének és beruházásának programja 2007-2013.

A „Nyugat-Dunántúli Régió regionális termálturizmus fejlesztésének és beruházásának programja 2007-2013" című dokumentum két korábban készült anyagot is elemez. Ezek az alábbiak:

- „Nyugat-Dunántúl Termálvízkincsének Komplex Turisztikai Hasznosítási Programja", melyet a Regionális Ügynökség készített;
- „Nyugat-Dunántúli Régió Turisztikai Koncepciója és Fejlesztési Programja", mely a Gazdasági Minisztérium megrendelése alapján készült.

A dokumentum szerint e két program jó alapot biztosított a 2001-ben indult gazdaságfejlesztési program, a Széchenyi Terv turisztikai fejlesztési program fejezetének térségi realizálásához. Az összes támogatásból való részesedés aránya is bizonyítja a régió felkészültségét.

2000-2004. évi Széchenyi terv keretében támogatott projektek területi megoszlása és a befektetések alakulása

Statisztikai régió	Támogatott projektek száma (db)	Támogatás összege (millió Ft)	Fejlesztési összege (millió Ft)
Budapest-Közép-Dunavidék	10	4.408	11.767
Közép-Dunántúl	8	2.698	7.408
Nyugat-Dunántúl	31	10.484	29.683
Dél-Dunántúl	14	2.688	6.860
Észak-Magyarország	13	1.970	5.826
Észak-Alföld	32	4.531	10.875
Dél-Alföld	17	4.010	8.700
Összesen	125	30.789	81.119

Forrás: Magyar Turisztikai Hivatal

Az egészségturizmusra fordított összes fejlesztés összegének 36.6% a Régióban valósult meg, ugyanakkor a projektek számában 1 darabbal Észak-Alföld megelőzi a 24.8%-os részesedésű Nyugat-Dunántúlt. A támogatásból való részesedés arányszáma (34.1%) alatta marad az összes fejlesztésben elfoglalt helyének. Ez jelzi, hogy a befektetési hajlandóságot jobban sikerült mozgósítani ebben a térségben.

A Régióban 2000 és 2004 közötti időszakban közel 30 milliárd forint értékű, fejlesztés történt. A befektetések nagyobbik része a fürdők fejlesztését szolgálta, kisebbik pedig a szállodai kapacitás növelését, a szállodák egészségturisztikai kínálatának növelését.

A megvalósított projektek áttekintése:

- A Büki Gyógyfürdőben az egészségturisztikai komplex fejlesztés érdekében 2001 és 2003 között összesen több mint 2 milliárd forint értékű beruházást valósítottak meg. A Gyógyfürdő több mint 5.000 négyzetméterre növelte vízfelületének kapacitását, a medencék megújultak, nőtt a fedett és félig fedett medencék aránya.
- Zöldmezős beruházást követően nyitotta meg kapuit 2002-ben a Sárvári Gyógy- és Wellnessfürdő. A közel ötmilliárd forint értékű fejlesztést követően (melyből a támogatás mértéke elérte a kétmilliárd forintot) a fürdő 3.600 négyzetméter vízfelületet kínál és jelenleg Magyarország legmodernebb fürdője, számos medencével, gyógyászati részleggel, szaunákkal, rekreációs parkkal és egyéb kiegészítő szolgáltatásokkal. 2006. június második felétől fogad vendégeket a Rezidor SAS lánchoz tartozó, 220 szobás Park Inn Sárvár, mely fűtött folyosóval kapcsolódik a fürdőhöz. A hotel modern technikával felszerelt konferenciarészlegének (4 tanácskozó terem és egy bálterem) maximális kapacitása 450 fő.

- 2004 márciusában nyílt meg Bük és a régió egyik vezető szállodája, a 208 szobás, ötcsillagos Radisson SAS Birdland, melyhez a Széchenyi Terv 930 millió forinttal járult hozzá. A Radisson SAS Birdland Magyarország egyetlen Budapesten kívüli ötcsillagos és nagy, nemzetközi lánchoz tartozó szállodája. A golfpálya területén létrejövő szállodakomplexum elsősorban a tehetősebb golf- és wellness vendégeket kívánta megcélozni (a Magyar Wellness Szövetség a Radisson SAS Birdland-nek ítélte a 2004 Wellness Szállodája díjat).
- Bükfürdőn a Hunguest Répce mellett 2004. augusztus 1-jén megnyílt a 193 szobás, négycsillagos Répce Gold szálloda, melyet szintén a Hunguest szállodalánc üzemeltet. A fejlesztő cég az SCD Group, amely a hajdúszoboszlói Hunguest Aqua Sol tulajdonosa is. A szállodafejlesztéshez a Széchenyi Terv 382 millió forinttal járult hozzá.
- Zalakaroson, a fiatalok és családos vendégek megcélzása érdekében, a fürdő történelmileg kialakult gyógyászati arculatát szándékozták megváltoztatni. A beruházási program több lépcsőben valósult meg, melynek során a fejlesztések már a 90-es évek elején elkezdődtek, majd az utóbbi években, részben állami támogatással (300 millió forint), játszóterek, élményfürdők, csúszdák és pihenőparkok készültek, valamint megtörtént a nyitott és fedett termálmedencék teljes illetve részleges felújítása is.
- Zalakaroson 2004 augusztusában nyílt meg a 221 szobás, négycsillagos Karos Spa Hotel, mely részben a hévízi Hotel Európa Fit tulajdonosi körének érdekeltségébe tartozik és a közel 4 milliárd forintos fejlesztéshez 560 millió forint pályázati támogatást nyert el.
- Hévízen a település egészségturisztikai súlyához képest az elmúlt időszakban nem történtek jelentős beruházások, kivéve a Hotel Carbona kapacitásának bővítését, új élmény és termálfürdő megépítését, illetve az Európa Fit szálloda megnyitását.
- Kehidakustányban a magánszféra bevonásával valósult meg egy 2.600 négyzetméteres élményfürdő, amelyhez négycsillagos szálloda, konferencia kapacitások, gyógyászati szolgáltatások és szabadidős fejlesztések kapcsolódnak. A tulajdonos a Széchenyi Terv pályázatain összesen 640 millió forint támogatást nyert.
- Tapolcán jelentős állami támogatással (774 millió forint) valósult meg a 2003 tavaszán megnyitott 220 szobás Hunguest Pelion szálloda, amely Európában egyedülálló módon, földalatti összeköttetéssel kapcsolódik a város alatt húzódó gyógyhatású barlangrendszerhez.
- Zalaegerszegen nyolc hektár területen, 6.000 négyzetméter vízfelülettel épült meg az Önkormányzat kezelésében lévő Aquapark. A park 4.500 fő napi kapacitással bír, de éves szinten csak négy-öt hónapig tart nyitva a nyári szezonban. Az állami támogatás a projekt esetében 608 millió forintot tett ki.
- A régióban megítélt fejlesztési támogatások jelentős része a szállodai kínálat megújulását eredményezték Hévízen és Bükön, mely alatt elsősorban minőségi színvonalemelő beruházásokat (klimatizálás, gyógyászati részlegek rekonstrukciója, parkrendezés, stb.) és kisebb részében kapacitásbővítéseket (új szállodai szint) értünk.
- Celldömölkön a város kezdett nagyszabású fürdőfejlesztésbe, amelyre pályázaton nyertek el pénzt. A fejlesztések révén 2005 őszén megnyílt Vulkán-fürdőt élményelemekkel bővítették. A pályázaton 560 millió forintot nyertek fürdőfejlesztésre.

- Hévíz, csak a 2003. évi pályázati forrásokból sikerült jelentősebb támogatást nyerni a Tófürdő már elodázhatatlan rekonstrukciós és modernizációs munkálatainak elvégzéséhez. A támogatások mértéke az 1,9 milliárd forintos teljes beruházásból 750 millió forintot tett ki. Az átadás 2006 tavaszán megtörtént.

Megvalósítás szakaszában lévő beruházások:

- A Lenti Gyógyfürdő a már meglévő 8 medence mellé egy új szabadidős-családi medence építéséhez kért támogatást. A 150 millió Ft értékű beruházás célja kettős volt: egyfelől kialakítani egy igazi 3 generációs fürdőt, másfelől pedig olyan egyedi arculatot adni a fürdőnek, ami megkülönbözteti Lentit a többi fürdőtől. Pályázati forrásból 75 millió forintot nyertek el. A maga óriási vízfelületével Zala megye legnagyobb medencéjét 2006. nyarán adják át.
- Szentgotthárdon egész évben működő, vízi élménypark felépítésére nyújtottak be fejlesztési támogatásra pályázatot, melyre 2003-ban 300 millió forintos támogatást nyertek el. A két és félmilliárd forint összértékű projekt előkészítése folyamatban van, megnyitása 2006 második felére várható.
- A Mosonmagyaróvár mellett található Máriafürdőn nagyszabású tervekhez nyújtottak be pályázatokat és nyertek állami támogatásokat, mintegy 2,2 milliárd forint értékben. A fejlesztési program élményfürdőket, gyógyászati kapacitásokat, mini szörf és pihenőközpontot, valamint szállodai szobák, apartmanok és bungalók építését tartalmazza mindhárom generáció számára. (A projekt részben vagy egészben történő megvalósítása a mai információk szerint kétséges.)

A tanulmány a termálturisztikai lehetőségek vizsgálatakor az ország és a régió geotermikus, vízföldtani, balneológia adottságait is figyelembe vette. Összehasonlításképpen áttekintette az Európai Unióhoz hazánkkal egy időben csatlakozó konkurens országok (Csehország, Szlovákia, Szlovénia) Nemzeti Fejlesztési Terveinek egészségturizmusra vonatkozó fejezeteit, valamint követendő példaként az 1994-2000 időszakra vonatkozó ír nemzeti fejlesztési terv önálló Turisztikai Operatív Programját.

A rendelkezésre álló anyagok alapján a tanulmány ***a Nyugat-Dunántúli Régió jövőképét továbbra is az „Erőt adó régió" szlogenben látja*** aktuálisnak.
Ehhez kapcsolódóan az alábbi célokat látják megvalósítandónak:

- Nemzetközi jelentőségű fürdők egyedi kínálati elemeinek kialakítása, erősítése, versenyképességük növelése;
- A térség abszolút értékét jelentő Hévíz-gyógytó és környékének teljes rekonstrukciója;
- Gyógyturizmus klinikai (kórházi) hátterének fejlesztése;
- Nagy gyógyfürdők, mint kutatóközpontok kiépítése;
- Regionális jelentőségű fürdők, amelyek kimaradtak a fejlesztésekből pótolják az elmaradást;
- Kis települések kisfürdői olyan fejlesztésen mennek keresztül, amely eredményeként a falusi turizmus „támogató mozzanatává" válnak;
- A víznek, mint a termál- és gyógyturizmus alapjának kutatása, innováció támogatása. Ennek következtében új, a turizmus szempontjából piacra vihető

termékek létrehozása, amely egyrészt hasznot hoz a vendég számára, másrészt a régió specializálódását tovább növeli.;
- A települések is egyértelműen pozícionálják magukat;
- Minden fürdő rendelkezik fedett medencével. Ez egyben hozzájárul a helyi lakosság szabadidejének eltöltési lehetőségének bővüléséhez.;
- Ez a régió, amely a különböző fizetési képességű-hajlandóságú turisták keresletét, igényeit a térség egy-egy pontján, képes kielégíteni;
- A fürdőszolgáltatások a szabadidő eltöltésre a legkülönbözőbb élményt nyújtják;
- Fürdők köré kialakultak azok a szolgáltatási rendszerek, amelyek biztosítják a nyereséges működést;
- A Pannon Termál Klaszter a gyógyturisztikai kínálati elemek mindegyikét átfogja és vállalkozásjellegű működése az egyes fürdők piaci helyzetét erősíti és segíti az üzemi ráfordításaik optimalizálását;
- A régióra jellemző a gyógyturizmust kiegészítő kínálati elemek bősége. Különösen az aktív turizmust szolgáló és a kulturális hagyományokra alapozott kínálati elemek.;
- A régió olyan szabadidő-eltöltési lehetőségeket biztosít, amely támogatja a termálturisztikai kínálat erejét és sokszínűségét;
- A fürdők egy komplex térségi turisztikai kínálat részei, ahol az egyes kínálati elemek kölcsönösen kiegészítik, erősítik egymást;
- Szakképzés kielégíti a munkaerő szükségletet;
- Társadalmi és környezeti harmónia;
- Térségi szemlélet megléte, és folyamatos erősítése;
- Egységes térségi arculat, imázs megléte;
- Törekvés az üdülőhely hangulat megteremtésére és fenntartására.

3.3.2. Nyugat-Dunántúli Régió turisztikai helyzetképe és fejlesztési feladati, 2004.

A tanulmány egy optimista irányultságú stratégia, mely szerint a 2000-ben készült turizmusstratégia[5] helyes célkitűzései nagyban segítették azokat a folyamatokat, amelyek a régiós fejlesztésben lezajlottak és ezeket folytatni szükséges.
A térségspecifikus trendekre és a fent említett stratégiában megfogalmazottakra alapozva az alábbi intézkedéseket javasolják foganatosítani:

Termál- és gyógyturizmus területén a térségben új kínálati elemek jelentek meg, nagyszabású projektek valósultak meg, megalakult és működik a Pannon Termál Klaszter. E területen változatlanul kiemelt feladatként kell kezelni a már meglévő fürdők megfelelő szintre hozását, a kihasználatlan gyógyászati lehetőségek és kapacitások hasznosítási fokának javítását. A wellness-típusú fejlesztéseknél első lépcsőben a nagyobb településekre és a turisztikai célpontokra célszerű koncentrálni. A térség ilyen típusú kínálatát permanensen meg kell jeleníteni kiadványokban és szakrendezvényeken.

Az ***aktív turizmus***on belül:

Ha lassan is, de bővült a kerékpárút-hálózat, miközben az összefüggő hálózatok változatlanul hiányoznak. A kerékpározást kiszolgáló infrastruktúra és háttér

[5] A Horwath Consulting és a Szemrédi Tanácsadó Bt. Konzorcium készítette 2000-ben „Nyugat-Dunántúli Régió turisztikai koncepciója és fjelesztési programja” címmel.

szolgáltatási kör változatlanul szegényes, ide értve az információs táblarendszert is.

Ebből kifolyólag a *kerékpáros turizmus* területén elsősorban az autós forgalomtól elválasztott, lehetőleg önálló vonalvezetésű fejlesztési elképzelések ösztönzése és támogatása a feladat, ill. az összefüggő kerékpárút-hálózat kiépülésének segítése az önkormányzaton keresztül. A kapcsolódó szolgáltatási háttér esetében pedig közvetlen, vállalkozókra szabott pályázati rendszer működtetése lenne célszerű.

- A *víziturizmus* területén kizárólag az osztrák mércével is versenyképes fejlesztéseket indokolt felkarolni a Fertő-tó körüli településeken és közvetlenül a parton. Támogatni kell a tóhoz kötődő, ill. ahhoz közeli falvak kulturális, művészeti és sportrendezvényeit a szezon széthúzása érdekében. A vadvízi evezést segítendő támogatni érdemes a kijelölt sátorozó helyek kialakítását és azok üzemeltetését.
- A *lovasturizmus* területén ugyan nőtt a lovas bázisok száma, de ennek ütemével nem tartott lépést a szakképzettségi szint és a szolgáltatási háttér. Ezért javasolt megkövetelni minden támogatási pályázatnál és kiadványba kerülésnél a Magyar Lovasszövetség által alkalmazott patkós minősítési rendszerhez csatlakozást és az ott megfelelő eredmény felmutatását.
- A *horgász- és vadászturizmus* területén célszerű kialakítani kooperációt az erdészetekkel, a nemzeti parkok igazgatóságaival és a vadásztársaságokkal.

- A ***kulturális- és örökségturizmus*** területén a helyzet nem javult, a rendezvényszervezés változatlanul esetleges, az utazásszervezési és a turizmusmarketing szempontjából jelentős fáziskésésben van, továbbá sok meglévő objektum kihasználatlan. Ezért további szervezőmunka és támogatás szükséges minden részterületen, így a fentebb említetteken kívül a tematikus utak kialakítása esetében is.
- A ***falusi turizmus***ban a fejlődés nem kézzelfogható, kevés a támogatás, alacsony a tájékozottsági szint a lehetőségekről és a kilátásokról. Alacsony a regisztrált és a minősített házak aránya. Szükséges a falusi vendéglátók képzésének, továbbképzésének támogatása.
- A ***regionális marketingstratégia*** terén a régiótudat, a régiós gondolkodás ma még nem jellemző. Ehhez illeszkedve a térség turisztikai kínálatának összehangolása, együttes megjelenítése, a közös termékfejlesztés additív elemként történő bekapcsolódása a régiótudatot pozitívan formáló tényezővé válhat, különösképpen a belföldi turizmus és a régió térségei, települései között ma még inkább nyomokban fellelhető turisztikai aktivitás erősítésével.
- A ***kistérségek marketingmunkájá***nak támogatása terén a tervezésen túl indokolt a kistérségek termékfejlesztési törekvéseinek patronálásában, piaci bevezetésükben és jelenlétük fenntartásának biztosításában közreműködni. Forrásokat célszerű biztosítani a tőkeszegény civil szervezetek turisztikai szakvásárokon, rendezvényeken történő megjelenésének biztosításához.
- A ***települések marketing munkájának*** támogatása terén megoldásra vár a megyei és a települési Tourinform-irodák nyitásában, illetve üzemeltetésükben tapasztalható egyenetlenség kiküszöbölése, a szakmai színvonal és a térségi szemlélet erősítése. A tervezésen túl szükséges a közreműködés a kistelepülések termékfejlesztési törekvéseinek patronálásában, piaci bevezetésükben és jelenlétük fenntartásának biztosításában.
- A ***szakmai képzések*** terén a nagyobb turisztikai és vendéglátó vállalkozásokat leszámítva gond a szakképzettség és a gyenge nyelvismeret. A poszt-szekunder

jellegű idegenforgalmi szakmenedzser, falusi turizmus menedzser és más kapcsolódó OKJ-s képzések felkarolásával a helyzetkép javítható.

A ***településmenedzsment***hez kapcsolódó képzések fontossága továbbra is hangsúlyozandó. Az önkormányzati képviselők, önkormányzatoknál dolgozók, kistérségi menedzserként foglalkoztatottak turisztikai képzésének, továbbképzésének szorgalmazása nem OKJ-s jelleggel, az érintett önkormányzatokkal és közigazgatási hivatalokkal kooperálva célszerű megoldani.

3.4. Kistérségre vonatkozó fejlesztési programok

3.4.1. A Felső-Répcementi Kistérség komplex területfejlesztési koncepciója és programja, 2005.

A dokumentum a kistérség jövőképét 2015-re a következőképpen fogalmazta meg:
„A kistérség a domináns minőségi gyógy- és termálturizmus mellett sokszínű idegenforgalmi kínálattal, a turizmus ágazathoz sok szálon kötődő, szerkezetileg átalakult agrárgazdasággal és közepes ipari potenciállal rendelkező térség, mely egyaránt vonzó a tiszta környezetet és sokoldalú szolgáltatásokat kereső vendégek és a magas szintű infrastruktúrát és a kultúrával átitatott, társadalmi konfliktusoktól mentes települési légkört élvező, s térséghez kötődő életstratégiáikban joggal bízó helybéliek számára.”

A jövőkép hangsúlyos elemei:

A *minőségi gyógy- és termálturizmus dominanciája*: a jelenlegi fő erősség, a gyógy- és termálturizmus tovább fejlődése, erősödő nemzetközi versenyképessége;

Az *idegenforgalmi kínálat sokszínűsége*: az újabb és újabb turisztikai termékek, melyek valóban kistérségivé teszik a helyi turizmust és új szegmenseknek is feltárják a vidéket;

A *turizmus ágazathoz sok szálon kötődő, szerkezetileg átalakult agrárgazdaság*: piacképes, nagy hányadban magas hozzáadott értékű agrártermékek, melyek részben a turizmus révén találnak piacot;

Közepes ipari potenciál: a foglalkoztatás szempontjából fontos ágazat bővülése, de csak a környezet és a turizmus szempontjainak is megfelelő formában és mértékben;

A *tiszta környezet és sokoldalú szolgáltatások* vonzereje a turisták irányába: egy, a XXI. századi keresleti trendeknek megfelelő és fenntartható turizmusfejlesztési modell;

A *magas szintű infrastruktúra és a kultúrával átitatott, társadalmi konfliktusoktól mentes települési légkör* vonzereje a lakosság és (potenciális) lakók irányába: egy, nemcsak anyagi értelemben magas életszínvonalat kínáló lakókörnyezet;

A *térséghez kötődő perspektivikus életstratégiák*: a lakosság stabil és nem távoli centrumoktól függő megélhetési bázisa, és annak fenntarthatóságába reálisan vetett bizalom.

A jövőkép eléréséhez szükséges ***stratégiai fejlesztési célok***:

Az életminőség emelése, mely területen a jövedelmi szint mellett a társadalmi jólét egyéb aspektusai (életkörülmények, biztonságos, tiszta és jó minőségű lakókörnyezet, kulturális feltételek, szabadidő, egészség stb.) is hangsúlyosak.

Ezen életminőség *fenntarthatósága*, aminek környezeti, gazdasági és társadalmi vetületei egyaránt fontosak.

Társadalmi béke és kohézió, ami egyfelől – úgy a belső társadalmi konfliktusok mérsékeltsége, mint az erős interperszonális kapcsolati hálók és együttműködési készség tekintetében – alapfeltétele a kiegyensúlyozott fejlődésnek, másfelől az életminőséghez önmagában is hozzájáruló körülmény.

Gazdasági versenyképesség: egy olyan helyi gazdaság kívánatos, melynek teljesítőképessége, versenyképessége folyamatosan javul. E tekintetben a kistérségben konkrétan megfogalmazható cél egy minőségi turizmuson és az ehhez kapcsolódó üzleti-gazdasági szolgáltatásokon, valamint a helyi adottságokra épülő, fejlett agrárgazdaságon alapuló gazdasági potenciál kialakítása, erősítése.

Humán erőforrások minősége, ami a gazdaság versenyképességének, ezáltal a tartós növekedésnek is meghatározó tényezője. Az emelkedő képzettségi szint, a javuló demográfiai jellemzők, vagy a kedvezőbbé váló morbiditási mutatók e cél megvalósulása irányába mutatnak.

Infrastrukturális fejlődés: A vállalkozások telephelyi feltételeit és a lakosság életkörülményeit jelentősen befolyásoló infrastrukturális viszonyok terén komoly előrelépés szükséges a következő néhány évben. Ide sorolható feladatot jelent a közlekedési infrastruktúra fejlesztése mellett az infokommunikációs hálózatok kiépülése, a teljes csatornázás, a szennyvíztisztítás, az átgondolt hulladék-elhelyezés és –hasznosítás is.

Erős identitás, erős kapcsolatrendszerek: A lakosság kistérségi kötődése, identitása és kohéziója stabil alapot nyújthat a fejlődéshez; ez erős interperszonális kapcsolati hálókban és együttműködési készségben, erős kapcsolatrendszerekben, a kistérség települései közti fejlettségi különbségek csökkentésében, kiegyensúlyozottabb fejlődésben, hatékonyan működő, szoros, kooperatív kistérségi együttműködési formákban valamint a szomszéd kistérségekkel és más külső szereplőkkel kialakított partneri kapcsolatokban nyilvánulhat meg.

A kistréségi területfejlesztési koncepció stratégiai prioritásai:

Idegenforgalom fejlesztése
Agrár- és vidékfejlesztés
Infrastruktúra fejlesztés, környezet-minőség javítása
Humán -erőforrás fejlesztés
Belső és külső kapcsolatok erősítése

Az öt prioritás a fő feladatokat fogalmazza meg és jelöli ki, a prioritások programokon keresztül teljesülhetnek. A koncepció összesen 14 fejlesztési programot jelöl meg, amelyek 39 operatív programot tartalmaznak.

3.5. Bükre vonatkozó fejlesztési programok

3.5.1. Bük egészségturizmusának fejlesztése, 2004.

A Bük Nagyközség Önkormányzata felkérésére készített tanulmány az idegenforgalmi kínálatról megállapítja, hogy a település fő és alapvetően egyetlen vonzereje a gyógyvíz és a rá települt fürdő, melyet kiegészít a szombathelyi Markusovszky Kórház önálló szakrendelője (mely azóta a fürdőt is működtető Büki Gyógyfürdő Rt. tulajdonába került).

A rendelkezésükre bocsátott adatokból az alábbi következtetéseket vonták le a fürdő kínálatára vonatkozóan:

- A gyógyfürdőn belül az alapszolgáltatások 75-80%-át kitevő gyógyvizes medencefürdő és a strandfürdő a tömegturizmus kínálatát valósítja meg.
- Az igényesebb vendégek individualizált kiszolgálást igényelnek, számukra a gyógyászat biztosíthat megfelelő termékeket.
- A fürdő gyógy-szolgáltatásai nem fedik le a magasabb kategóriát képviselő, fizetőképesebb vevőkör igényeit. Ezeket elsősorban az OEP által finanszírozott magyar vendégek veszik igénybe.
- A gyógyfürdő marketing tevékenysége felülvizsgálatot igényel, tovább kell fejleszteni a település-marketing irányába.

A megállapításokból levont következtetéseik az alábbi fejlesztési-beruházási lehetőségeket javasolták:

- A település fejlesztésének fő irányát továbbra is az egészségturizmusnak kell meghatároznia, tekintettel arra, hogy Bük eredeti kínálata és vendégköre erre determinálja.
- A magasabb minőségi kategóriát képviselő szálláshelyek keresletére alapozva további 4-5 csillagos szállodák építése javasolható a településen, melyek kínálatában mind a gyógy-, mind a wellness turizmusnak szerepelnie kell – bár a statisztikai adatok alapján túlkínálat prognosztizálható a 4*-os szálláshelyek körében.
- A falut és a fürdőt összekötő 10137. sz. utat a falusi szállásadók és a gyógyfürdő közötti kapcsolat biztosítására, a tömegturizmus forgalmának bonyolítására célszerű fenntartani.
- Az önkormányzati fejlesztésben épült 1372/10. sz. utat a minőségi turizmus kiszolgálására, a környező területet pedig az ezt szolgáló fejlesztésekre javasolt tartalékolni.
- A Bük-Bő-Gór települések alkotta háromszögben található víztározó turisztikai fejlődési lehetőséget rejt magában, mely azonban a rá építhető szolgáltatás-kínálati lehetőségek miatt egyelőre nem megtérülő befektetés.
- Egy korábban megfogalmazott koncepcióban szereplő szanatórium megvalósítása sem javasolt, mert a befektetés megtérülése nem biztosított.

A tanulmány az egészségturizmus fejlesztésén belül nem a betegségek gyógyítására, hanem az egészség megőrzésére, a betegségek megelőzésére javasolja fektetni a hangsúlyt (egészségtudatosság által motivált vendégkörre építve), a fürdő területén létrehozandó objektum működési modelljében pedig az individuális minőségi kiszolgálás megvalósítására.

3.5.2. Büki Gyógyfürdő fejlesztési koncepciója, 2005.

A tanulmány a gyógyfürdő fejlesztési lehetőségeire koncentrál a régió és a település adottságainak, továbbá az eddig megvalósult fejlesztések figyelembe vételével.
A Büki Gyógyfürdő számára az egészségturizmus trendjeit és a régió területén meglévő gyógyvíz, mint alapvető természeti kincs kihasználását szem előtt tartva egy olyan „stratégiai csomag" megvalósítását célozza a dokumentum, amelynek révén a piaci követelményeknek mind volumenében mind minőségében megfelelni képes tudatosan fejlesztett, piacvezető egészségturisztikai komplexummá fejlődik a Büki Gyógyfürdő.

Főbb megállapítások:

- A fürdő adottságai, így a gyógyvíz minősége és mennyisége, a gyógykezelés feltételei, földrajzi fekvése, térségi hatása, ismertsége, felhalmozott működési tapasztalatai támogatnak egy nagyobb léptékű, tudatos és több-funkciós fejlesztést.
- Bükfürdő, hasonlóan több magyarországi fürdőhöz, elsősorban piaci pozícionálási és szezonális üzemeltetési kihívásokkal küzd, így az ebből a helyzetből való kilépés stratégiai feladat.
- A fürdő és a hozzátartozó egyéb létesítmények szolgáltatási minősége és fizikai megjelenése, különös tekintettel a személyzetre, egységes, a fürdő által hirdetett színvonalat kell elérjen, továbbá a fürdő kínálati vezérelemére, a gyógyhatásra és megőrzött egészségre kell utalnia.

A gyógyfürdő középtávú, 2013-ig tartó fejlesztési programja során a tanulmány az alábbi prioritásokat tartja alapvető fontosságúnak:

- A gyógyfürdő további fejlesztése az eddig elért eredményekre épüljön.
- Büszkeség és tudatos szakmaiság, vendégközpontúság jellemezze a fürdő személyzetét és vezetését.
- A szezonalitás csökkentésére és az egész évben elérhető minőségi és költést generáló szolgáltatások kapacitásának növelésére irányuló intézkedések kerüljenek előtérbe.
- A stratégiai programok teremtsék meg a gyógyfürdő hosszú távú – 2020-ig tartó - fejlesztésének alapjait, kiemelve a potenciális vendégköröket és megcélzásuk fontosságát.
- A konzisztens szolgáltatásminőség magasabb ár/érték aránnyal párosuljon.
- A gyógyfürdő humán erőforrás bázisa váljék kiemelkedővé, ezáltal megkülönböztető erősséggé váljon mind a hazai, mind a nemzetközi versenyben.
- Teremtődjenek meg hosszú távon a minőségi szálláshely-szolgáltatás alapjai (gyógyhotel, camping), amelyek a fürdővel egy egységet alkotnak és azok minősége ösztönzően hat a minőségi követelmények általános emelkedésére.

A Büki Gyógyfürdő 2013-ra megvalósuló jövőképének legfontosabb sarokpontjait a stratégia az alábbiak szerint részletezi:

- A Dunántúl leglátogatottabb gyógyfürdője (kb. 1,1 millió vendég / év), ahol komplex egészségturisztikai park alakul ki; egyedi „fürdőhely" imázs alakul ki; híresen jól képzett, jó kommunikációs készséggel rendelkező és vendégközpontú személyzet, akik elémennek a vendégigények kielégítésének;
- Tudatos desztináció marketing (fürdő, szolgáltatók és település közösen) folyik;
- Létrejön egy professzionális turisztikai szervezet önkormányzati szinten;
- Kialakulnak a legfőbb profitcentrumok a számszerűsített célkitűzések (szemléletformálás) mentén;
- Jobb árérvényesítő képesség révén megduplázódnak a bevételek 2013-ig;
- A monitoring rendszernek köszönhetően az emelkedő bevételek mellett, a fajlagos költségek relatív csökkenése figyelhető meg;
- A gyógyfürdő eredményessége és hatékonysága megtöbbszöröződik;
- Az élményértéket az egész település vendégközpontú szolgáltatásai növelik, a vendégszeretet és megbecsülés érezhetővé válik a belföldi és külföldi vendégek körében egyaránt.

A megfogalmazott célok elérése és a stratégia sikere érdekében a Büki Gyógyfürdő számára az alábbi minőségi célok, illetve stratégiai feladatcsoportok kerültek megfogalmazásra a programalkotás elemei alapján:

- Kínálat és szolgáltatásfejlesztés
  - Tovább fejlődik, minőségi szempontból egységesedik az eddigiek során kialakított hármas termék és szolgáltatás struktúra:
    - Gyógyászat
    - Rekreáció – Wellness
    - Strandolás
  - Komplex egészségturisztikai kínálat alakul ki új gyógylétesítménnyel és kibővített rekreációs parkkal. A vendégkörök részaránya módosul és elmozdul a magasabb fizetőképességű wellness és piaci alapon működő és értékesített gyógyászati szolgáltatásokat igénybevevő vendégkörök javára.
- Marketing
  - A fürdő, a településen működő szolgáltatók és a település közös desztinációmarketing munkát folytatnak – fürdőhelyi imázs alakul ki.
- Szervezet- és intézményfejlesztés
  - Hatékonyabb működési modell, profit és költség központok jönnek létre. A fürdő képes együttműködni az önkormányzati szinten megalakuló professzionális turisztikai referatúrával, elsősorban a marketing és fejlesztési feladatokat összehangolva.
- Humánerőforrás-fejlesztés
  - Szolgáltatás orientált, nyelveket beszélő szakszemélyzet áll rendelkezésre konzisztens továbbképzési és szakképzési programok révén.

A stratégiai programok megalkotása során továbbra is a fürdő komplexitásának megőrzésén és fejlesztésén van a hangsúly, ugyanakkor a stratégiai fókusz erőteljesebben a magasabb fizetőképességű vendégkörök megnyerésére, ezáltal a magasabb fajlagos bevételek elérésére irányul.

A javasolt fejlesztési programok révén a Büki Gyógyfürdő piaci pozíciójában megerősödhet és továbbra is Nyugat-Magyarország megszilárdított pozíciójú vezető gyógyfürdője maradhat. Szolgáltatási minőségében és komplexitásában megelőzi versenytársait és megkezdi a felzárkózást a külföldi fürdők irányában, amely tükröződik a folyamatosan növekvő fajlagos bevételekben.
A megvalósításra javasolt fejlesztések és a specifikus kapacitásbővítések elsősorban nem mennyiségi, hanem minőségi átstrukturálódást és fejlődést eredményeznek. A Büki Gyógyfürdő Magyarország legmagasabb minőségű szolgáltatáscsomagját nyújtó gyógyfürdőjévé válik, megfelelően kiszolgálva a település szállodáinak vendégeit is.

3.5.3. Bük Nagyközség Településrendezési Terve, Településszerkezeti és szabályozási terve, 2004.

A Településfejlesztési Koncepció a községi önkormányzat képviselőtestülete jóváhagyásával született meg. Megalkotását az alábbiak indokolták:

- A település fejlődése az elmúlt években a korábban vártnál lényegesen dinamikusabb volt, mellyel együtt járt, hogy megnövekedtek a befektetői igények. Ezeknek területet kell biztosítani.
- A fürdő évről-évre több vendéget vonz a településre. Az ő kiszolgálásukra lehetőséget kell teremteni az idegenforgalmi szolgáltatások körének és mennyiségének bővítésére.

A képviselőtestület határozatában megfogalmazott lényeges, kiemelendő elemek:

- A fürdő eddigi fejlesztései elsősorban tömegigényt kielégítő fürdési, sport, szabadidő-eltöltési lehetőségek bővítését szolgálta. A jövő fejlesztéseinek az igényesebb vendégkört ellátó, illetve gyógyászati célú szolgáltatások bővítését kell elősegítenie.
- A Forrás Áruház és a Golf pálya között épülő úttól észak-nyugatra eső területen lehetővé kell tenni a lakás- üdülő- kereskedelmi szállásépület vegyes elhelyezését az üdülőterületi jelleg megóvásával.

4. SWOT ANALÍZIS

Az alábbiakban bemutatjuk a Bük nagyközség fő erősségeit és gyengeségeit:

Erősségek és gyengeségek

Erősségek	Gyengeségek
• Jó levegőjű természeti környezet; • Osztrák határ közelsége; • Közvetlen vasúti összeköttetés Szombathelyről és azon keresztül több hazai és külföldi nagyvárosból; • Charterjáratok fogadására alkalmas nemzetközi repülőtér Sármelléken (85 km), továbbá Bécs és Graz közelsége; • Lutzmannsburg – Bük kerékpárút; • Magyarország egyik legkedveltebb fürdője a településen, ami egyben a Régió legnagyobb befogadóképességű fürdője is; • A gyógyvíz kedvező élettani hatása, amely évi többszöri visszatérést is eredményez; • Gyógyászati szolgáltatások magas szintű ismerete, alkalmazása; • Biztos vízbázis; • Minőségi fejlesztések a közelmúltban; • A legnagyobb hazai szállodaláncok (Hunguest és Danubius) jelenléte a településen értékesítési és marketing hálózatukkal; • Nemzetközi hírű golfpálya és a Radisson SAS szálloda jelenléte; • Üdülőingatlan-fejlesztések a településen; • Igény mind a fürdő, mind a település vezetősége részéről a további minőségi fejlődés irányába; • Stabil vendégkör, magas visszatérési arány;	• Körülményes közúti megközelíthetőség; • Nem kielégítő vonalas infrastruktúra; • Karakteres településkép, üdülőhely-hangulat hiánya; • Korlátozott fürdőn kívüli, kiegészítő turisztikai kínálat Bükön és környékén; • Nemzetközi viszonylatban kevésbé ismert település – gyenge településmarketing; • Igazi településközpont hiánya; • Gyenge kapcsolat a fürdő és a települési önkormányzat között elsősorban a fürdőhelyi desztináció építésben, közös marketingtevékenység folytatásában; • Korlátozott méretű fedett szolgáltatások a Gyógyfürdőben, ezért szezonális és időjárásfüggő az üzemeltetés, ami a település vendégforgalmában is megmutatkozik; • Nagy a minőségbeli kontraszt – a közelmúlt fejlesztései ellenére – nemcsak a fürdő, de a település egyes területei, létesítményei között is; • Összehangolatlan marketing tevékenység, meglévő lehetőségek nincs kihasználva

A lehetőségeket és veszélyeket illetően véleményünk szerint a következőket kell figyelembe venni.

Lehetőségek és veszélyek

Lehetőségek	Veszélyek
• A település kijelölt országos gyógyhelyi központ; • Folyamatosan növekvő hírnév és látogatottság a gyógyfürdőnél, valamint a fürdő által nyújtott szolgáltatáscsomag minőségénél; • A csontritkulás kezelésére építhető gyógyászati központ létrehozásával specializáció lehetősége; • Fizioterápiás kezelések színvonalának és kapacitásának bővítése; • Balneológiai kutatási és oktatási centrum létrehozásának lehetősége; • Többgenerációs, egész éven át látogatható családi fürdőlétesítmény – rekreációs park és kapcsolódó szolgáltatások (pl. szaunaland) kialakításának, illetve bővítésének lehetősége; • Kemping – gyógyszálloda szálláshelyfejlesztés; • Az egészségturizmus iránti kereslet növekedése; • Újabb, igényes vendégek nyerhetők meg a megelőzés iránti igény növekedésével; • A gyógyturizmus a magyar turizmus egyik stratégiai fontosságú területe és annak továbbfejlesztése kézenfekvő irány marad; • A teljes Nyugat-Dunántúli régió erőteljes fejlődése; • A European Spa World hatékony és termékeny együttműködése; • Szombathelyi repülőtér (23 km) újrahasznosítása; • Középfokú vendéglátóipari szakképzés a településen (helyben képzett munkaerő, mely egyben a település népességmegtartó erejét is növelheti); • Konferencia-lehetőségek bővítése-bővülése az új létesítmények által; • Jóléti tározó kialakításának és ezzel a kiegészítő kínálati elemek bővítési lehetősége; • Szabadon álló, hasznosítható területek	• Versenyhelyzet erősödése a régió, a szomszédos Ausztria és új desztinációk (Csehország, Szlovénia) hasonló településeivel; • Elmarad a gyógyfürdő specializációja, ami pedig a külföldi fürdőknél jellemző; • Az egészségturisztikai kereslet növekedési ütemének stabilizálódása, esetleges csökkenése a klasszikus külföldi vendégkörök lassú kiöregedésével; • A hazai társadalombiztosítás által nyújtott támogatások továbbra is alacsony szinten maradnak; • A minőségi fejlesztések ellenére a beruházások nagyságrendjét nem követi a fajlagos költés növekedése; • Gyógyvízkapacitás csökkenése, a fürdő vízbázisát képező gyógy- és termálvíz rétegekből további vízkivétel növekedése a településen; • Kiegészítő kínálati elemek, programok színvonalát nem sikerül az alap kínálati elemek színvonalával szinkronba hozni;

5. BÜK JÖVŐKÉPE

5.1. Bevezetés

A település jövőképének kialakításakor a rendelkezésre álló információkra támaszkodtunk, illetve figyelembe vettük a helyzetelemzés megállapításait, az ezekből származó következtetéseket tartalmazó SWOT analízist, valamint a település vezetésének jövőre vonatkozó fejlesztési elképzeléseit, irányvonalait.

A különböző hatósugarú fejlesztési stratégiák, területfejlesztési tervek áttekintése során, az azokban megfogalmazott célokból következően olyan jövőkép rajzolódott ki, mely Bük települést mint egy egészségturisztikai „zarándokhelyet", ***komplex nemzetközi gyógyhelyet*** láttatja, és ugyanakkor a fiatalok és középkorúak is alternatívát kínál a szabadidő sportos, egészséges, és kultúrált eltöltésére.
.

Bük jövőképe azt a célt szolgálja, hogy a település gazdasági és ezen belül turisztikai versenyképessége erősödjön, valamint egy lakható és minőségileg tovább fejlődő településsé váljon.

5.2. A jövőkép alapjainak megfogalmazása

A jövőkép azt a víziót (koncepciót) fogalmazza meg, amelynek megfelelően kívánjuk Büköt látni és láttatni. A jövőképhez csatlakozó stratégiai fejlesztési célok, majd a célok elérését szolgáló programok jelentik azt az utat, amelyen keresztül Bük elérheti a jövőképben megfogalmazott célokat.

A jövőkép megállapítások egységes sorozata, amely látványosan és pontos megfogalmazásokkal ábrázolja a kívánt célállapotot és eredményeket, amelyek a megvalósult stratégia révén érhetők el.

A jövőkép kialakításakor figyelembe kellett vennünk a meglévő lehetőségeket és korlátokat:

- Jó turisztikai potenciál;
- Eltérő minőségű és színvonalú szolgáltatások;
- Kiegészítő turisztikai attrakciók alacsony száma;
- Település-szerkezeti problémák, igazi központ hiánya, funkciókkal való megtöltése;
- Minőségi különbségek a kínálati palettán és a célcsoportok tekintetében;
- Az épített környezet fejlesztése.

A kialakított jövőkép meghatározza a település jövőbeni gazdasági, ezen belül elsősorban turisztikai versenyképességének növelését.

Olyan fejlesztéseket kell a koncepcióban meghatároznunk, amelyre egyrészt a nagyközségnek van forrása, másrészt olyan elérhető pályázati források állnak

rendelkezésre, melyek elősegítik ennek megvalósítását. Ugyanakkor a fejlesztési elképzeléseknek egységesen kell szolgálniuk a település jövőképében meghatározott célokat, egymásra épülve és egymást kiegészítve.
A jövőkép megmutatja, hogy a község hogyan képes leküzdeni az egyenetlen fejlesztésekből keletkezett hátrányokat, kihasználni az adottságaiból eredő lehetőségeket és előnyöket.
A jövőkép akkor válhat sikeressé, ha a település vezetése, sőt a lakossága is elfogadja, és mögötte erős és aktív elkötelezettséget vállal a megvalósítása érdekében.

5.3. Az intézkedések megvalósíthatósága, az eredmények fenntarthatósága

Az eddig megvalósult fejlesztéseket nagyra kell értékelni, amely fejlesztések képezik alapját a további beruházások megvalósulásának. A fejlesztések tervezése során fő szempont az ütemezhetőség, gazdaságosság, a fejlesztések egymásra hatása és a minél kisebb környezeti terhelés előidézése. A fejlesztések önállóan is megállják a helyüket, illeszkednek a regionális elképzelésekhez és kiegészítik egymást a település fejlesztési terveivel.

Bük Nagyközség gyógyhelyi fejlesztése a település és a térség, régió egészére pozitív gazdasági-társadalmi hatást gyakorol. A településen eltöltött vendégéjszakák száma növekedik és csökken a szezonalitás hatása. A fejlesztéseknek köszönhetően Bük felzárkózik a nemzetközi gyógyhelyekhez, a település lakói érzik az eredményeket, új munkahelyek jönnek létre, erőteljes ***városiasodás*** várható.

Bük: nemzetközi gyógyhelyi fejlesztés

Turizmusfejlesztés	Infrastruktúra- és településfejlesztés	Szervezet- és intézményfejlesztés
1. Fürdőfejlesztés 2. Szálláshely-fejlesztés 3. Az üdülőhelyi imázs erősítése, gyógyhelyi üdülőcentrum kialakítása 4. A szabadidő aktív eltöltési lehetőségeinek bővítése 5. Új turisztikai kínálati elemek létesítése, a meglévő adottságok jobb kihasználása	1. Élhető, ugyanakkor turisztikailag is vonzó településközpont kialakítása 2. Vonalas infrastruktúra fejlesztése 3. Közműfejlesztés	1. Önkormányzati szolgáltatások, a településmarketing és a kistérségi együttműködés fejlesztése 2. Turisztikai desztinációs modell kialakítása 3. Civil szervezetek

6. PRIORITÁSOK, INTÉZKEDÉSEK, KOMPONENSEK

6.1. I. Prioritás: Turizmusfejlesztés

I. Prioritás:	Turizmusfejlesztés
I/1. Intézkedés	**Fürdőfejlesztés**
Célja:	A település már meglévő turisztikai adottságainak és kapacitásainak olyan irányban történő minőségi fejlesztése, amely a turisztikai célcsoportok növelését illetve szegmentálódását eredményezi.
Indoklás:	A Büki Gyógyfürdő az évek során a régió ismert, elismert és kedvelt gyógyfürdőjévé nőtte ki magát. A mai irányzatoknak megfelelő, már befejeződött és tervezett fejlesztések eredményeképp (wellness-szolgáltatások bevezetése, élményelemek, színvonalas strandi rész kialakítása) nemcsak a gyógyulni, de az aktív, egészséges életmódot megőrzők számára is kedvelt célponttá vált. A szabadidő aktív eltöltésének lehetőségei viszont korlátozottak, a gyógyfürdő és a szállodák szolgáltatásait kis mértékben egészítik ki kulturális, sport programok és rendezvények. Bükön még nem alakultak ki a vendégek kikapcsolódását szolgáló létesítmények, szabadidős rendezvények. A projekt megvalósulásával - a település meglévő adottságainak megfelelő kiaknázásával - "személyre szabott" kikapcsolódást képes nyújtani a fürdő és a település közösen a vendégek széles rétegének.
Az intézkedés tartalma:	A Gyógyfürdő fejlesztése magában foglalja a teljes turisztikai kínálati paletta bővítését és minőségi fejlesztését. Bővül a gyógyászat, Fizioterépiás Központ, a rekreációs park, wellness- élményfürdő rész, a fedett fürdő rész új medencéket és pihenőtereket kap, illetve szaunavilággal gazdagodik. A strandi területeken is bővülnek a medencék, megújulnak a nyári öltözők. A fürdő egész területén parkrendezési munkálatok, térburkolatok, ülőbútorok, jelzőrendszerek egységesítése, illetve a hévízelvezető árok lefedése szolgálja a fürdőzők kényelmét. A fürdő négycsillagos gyógyszálloda építését tűzi ki célul, amelynek keretében magas színvonalon alakítja ki azokat a mozgásszervrendszeri és izületi bántalmak gyógyítására alkalmas és szükséges kezelőhelyiségeket és technológiát is, amelyet a vendégek a fürdő helyett a szállodában vesznek igénybe, így a szálloda vendégeinek nem kell a fürdő alacsonyabb fizetőképességű, ezáltal alacsonyabb árú és színvonalú szolgáltatásokat igénylő látogatóival keveredniük.
Közreműködő szervezetek:	Büki Gyógyfürdő Zrt.
Az intézkedés kedvezményezettjei:	A város lakossága, a városba érkező vendégforgalom növekedésének köszönhetően, valamint a településre érkező turisták.

Output indikátorok:	- fürdőfejlesztés
Eredményindikátorok:	- vendégforgalom növekedése - Büki Gyógyfürdő bevételeinek növekedése - Az egy főre jutó fajlagos költés növekedése - minőségi fejlődés
Hatás indikátorok:	- az idegenforgalmi bevételek növekedése - a város GDP-jének növekedése - a térség GDP-jéből a turisztikai ágazat arányának növekedése

I. Prioritás:	Turizmusfejlesztés
I/2. Intézkedés	**Szálláshely-fejlesztés**
Célja:	A településen a meglévő kereskedelmi szálláshelyek szolgáltatási színvonalának fejlesztése, valamint új, magasabb kategóriájú kereskedelmi szálláshelyek létesítése, melynek hatására a turisztikai bevételek növelésére, új célcsoportok megjelenésére, a régiek bővülésére lehet számítani.
Indoklás:	Bük és hozzá kapcsolódóan Bükfürdő szálláshely kapacitása és a szálláshelyek minőségi színvonala javult az utóbbi években, de nem a település gyógyhelyi rangjának megfelelő mértékben. Ugyanakkor a nemzetközi gyógyhelyi központtá történő nyilvánítás érdekében szükség van a folyamatos fejlesztésre. A már meglévő és népszerű szálláshelyek mellett a vendégek (főleg a nagyobb vásárlóerővel rendelkező külföldi vendégkör) igénylik a magasabb kategóriájú szálláshelyeket.
Az intézkedés tartalma:	Bükfürdőn a tervek szerint két kereskedelmi szálláshely bővítése várható. A Condo Hotel öt csillagos lesz 100 apartmannal, 2008 elejére készül el; valamint egy négy csillagos szálloda lesz 128 szobával és várhatóan 2007 őszén lesz kész. A fürdő és környezetében átadott minőségi szálláshelyek kapacitása a növekvő vendégszámot tekintve hosszútávon nem lesz elegendő. A négycsillagos szálláshelyek esetében statisztikai adatokon alapuló előrejelzések szerint átmenetileg túlkínálat várható, viszont a további fürdőfejlesztéseknek megfelelően szükség van az új szálláshelyekre is. Ebben a tekintetben további minőségi szálláshelyek létesítését javasoljuk, amely javaslattal összhangban már jelenleg is kezdeményezések vannak ebben a tekintetben. Az intézkedésen belül az alábbi komponenseket különböztetjük meg: ***1. <u>Gyógyszálló létesítése</u>*** Ebben a tekintetben a Büki Gyógyfürdő Fejlesztési Koncepciójában is szereplő, ***négycsillagos gyógyszálló*** létesítése javasolt, amelynek keretében magas színvonalon kerül kialakításra a mozgásszervi és izületi bántalmak gyógyítására alkalmas és szükséges kezelőhelyiségek és technológiák. Az ide érkező vendégek a fürdő helyett a szállodában tudják igénybe venni a gyógyászati kezeléseket, így a szálloda vendégeinek nem kell a fürdő alacsonyabb fizetőképességű, ezáltal alacsonyabb árú és színvonalú szolgáltatásokat igénylő látogatóival keveredniük. Gyógyszálló megvalósításának helye a Gyógyfürdő területén javasolt.

	2. *Sportszálloda kialakítása* A sportélet jelen van Bük esetében. Ennek megfelelően gondoskodni kell a kapcsolódó szálláshely ellátásról is. Ebben a tekintetben javasolt egy sport hotel kialakítása, 50-60 szobás kapacitással, amely alkalmas edzőtáborok, sportesemények célcsoportjainak a fogadására, és egyúttal megfelelő edzésterv lebonyolítására is. A Sportszálloda megvalósításának helye a sportcentrum közelében, a sportpályák közvetlen környezetében, vagy *alternatívaként* az Európa út mentén megvalósítani javasolt szállodasorban, annak is a település felőli végén (ahol az aktív időtöltés is jelen van) képzelhető el. **3. *További szálláshelyek kialakítása*** A település hosszú távú fejlesztési irányvonala a további turisztikai bővítéseket generálja. Ennek megfelelően, a már kialakításra került Európa út jelenti azt a tengelyt, amelynek feladata térben összekötni a települést és a fürdő területét, ugyanakkor a már elindult tendencia szerint, az Európa út turisztikai szolgáltatásokkal történő feltöltése zajlik. Mindezeknek megfelelően javasolt az Európa út fürdő felé vezető bal oldalán, a már meglévő szállodák mellett további szállodák számára helyet biztosítani, és a jövőben történő szálláshelybővítések ilyen formában történő koordinálását (településrendezési terv) ellátni települési szinten. További szálláshelyek kialakítása középtávon az Európa-út mindkét oldalán javasolt.
Közreműködő szervezetek:	Bük nagyközség önkormányzata, vállalkozók, beruházók, kormányzat, Európai Unió.
Az intézkedés kedvezményezettjei:	Az ide érkező vendégek, a helyi lakosság, vállalkozók, befektetők.
Output indikátorok: **Eredmény indikátorok:** **Hatás indikátorok:**	- szálláshely-fejlesztés - szálláshely-bővítés - minőségi javulás - vendégforgalom növekedése és diverzifikálódása - szolgáltatás- bővülés - idegenforgalmi adó növekedése - idegenforgalomból származó jövedelmek növekedése - a térség GDP-jének növekedése és ennek nagyobb részesedése az össz GDP-n belül - munkahely-teremtés

I. Prioritás:	Turizmusfejlesztés
I/3. Intézkedés	**Az üdülőhelyi imázs erősítése, gyógyhelyi üdülőcentrum kialakítása**
Célja:	Az intézkedés célja a település turisztikai kínálatának bővítése, a település nemzetközi gyógyhelyi központtá történő fejlődése érdekében. Bükfürdő gyógyhelynek tekinthető, hiszen megfelel a gyógyhelyi feltételeknek: elismert természetes gyógytényezőket (gyógyvíz – 1965-ben nyilvánították gyógyvízzé) hasznosítanak, továbbá biztosítottak a gyógytényezők hasznosításához szükséges létesítmények (pl. gyógyfürdő – 1973 óta nyilvánították gyógyfürdővé).
Indoklás:	A település, és természetesen a fürdő rendelkezik mindazon adottságokkal, amelyeknek köszönhetően képes egy színvonalasabb, komplex turisztikai szolgáltatást nyújtó centrummá fejlődni.
Az intézkedés tartalma:	Az intézkedésen belül az alábbi komponenseket különböztetjük meg: ***1. Gyógyhelyi centrum*** Bükfürdőn, valamint a szállodák és a Gyógyfürdő környékén javasolt a gyógyhelyi centrum kialakítása. Ennek megfelelően javasolt a megfelelő térrendezés, parkosítás, sétányok, vendéglátóipari egységek kialakítása, kávézók, cukrászdák létrehozása. Ezen helyszínek különböző programoknak, szabadidő eltöltésének is teret adnak s jövőben. ***2. Gyógyhelyi közpark*** A gyógyhelyi közpark kialakítása elengedhetetlen feltétele a nemzetközi gyógyhelyi központtá való fejlődésnek. Ebben elhelyezésre kerülnek többek között padok, pihenőhelyek, zenepavilon, kiszolgáló vendéglátóipari egységek (pl. fagylaltozó, stb.) és összességében a Bükre érkező gyógyvendégek számára egy csendes pihenőhely kerül kialakításra. Ebben a tekintetben ideális helyszínt jelent a gyógyhelyi közpark kialakításához a Gyógyfürdő közvetlen környezete, amely szoros összefüggésben kerül kialakításra a gyógyhelyi üdülőcentrummal. ***3. Sétautak kialakítása*** A gyógyhelyi centrumot és a települést térben az Európa út köti össze. A fejlesztési javaslatoknak megfelelően, az Európa út célja funkcióban is az összekötő szerep a két településrész között. Ennek elengedhetetlen feltétele a sétaútvonalak kialakítása, a meglévők fejlesztése. A sétaút szerepe a településre érkező vendégek számára összeköttetést biztosítani

	a gyógycentrum és a település között. Az Európa út mentén javasolt szálláshelyfejlesztések, valamint a vendéglátó, kereskedelmi, kulturális, szórakoztató típusú szolgáltatások megjelenése szintén ezt a célt szolgálják. A sétaút ezáltal kellemes időtöltést is biztosít padokkal, pihenőhelyekkel, adott esetben pihenő pergolákkal, esti hangulatos világítással, szorosan kapcsolódva a sétaút mentén kialakított üzletekkel, vendéglátóipari egységekkel, tovább színesítve a kínálatot. A sétautak kialakítása a javasolt szállodasor (amelynek megvalósítása már folyamatban van, I.2. Intézkedés) előtt futna, párhuzamosan az Európa út fürdő felé vezető jobb oldalán futó kerékpárúttal. Az Európa út ennek megfelelően célforgalom bevezetésével forgalomcsillapítást élvezne. Mindkét komponens megvalósításának feltétele a Gyógyfürdő előtti terület, valamint ezzel összefüggésben az Európa út területrendezése. Ez magában foglalja a terület infrastrukturális fejlesztését (utak, szennyvízhálózat), illetve lehetőséget teremt az alternatív energiahasznosítás (geotermikus energia) térnyerésének is.
Közreműködő szervezetek:	Büki Gyógyfürdő, Bük nagyközség önkormányzata, vállalkozók.
Az intézkedés kedvezményezettjei:	Elsősorban az ide érkező vendégek, valamint Bük és a térség lakossága.
Output indikátorok: **Eredmény indikátorok:** **Hatás indikátorok:**	- kínálat-fejlesztés - vendégforgalom növekedése - minőségi fejlődés - nemzetközi színvonal erősítése - vonzó gyógyhelyi centrum kialakulása - egyedi arculat fejlődése - idegenforgalomból származó jövedelmek növekedése - a térség GDP-jének növekedése - térségi gazdasági potenciál növekedése

I. Prioritás:	Turizmusfejlesztés
I/4. Intézkedés	**A szabadidő aktív eltöltési lehetőségeinek bővítése**
Célja:	Az intézkedés célja a település turisztikai kínálatának növelése olyan kínálati elemekkel, amelyek tovább serkentik Bük turisztikai versenyképességét, ugyanakkor a település lakossága számára is biztosítja az aktív időtöltési lehetőségeket.
Indoklás:	A település fejlődésének a turisztikai kínálati paletta színesítése is részét képezi. A jelenlegi trendek is alátámasztják azt a tendenciát, miszerint az aktív időtöltés mind a turisták, mind a lakosság számára egyre vonzóbb kínálati szegmenst jelent. Ennek megfelelően javasolt Bükön a jelenlegi aktív időtöltési kínálat bővítése, további elemek megjelenése.
Az intézkedés tartalma:	Az intézkedésen belül az alábbi komponenseket különböztetjük meg: *1.* ***Sporttevékenységek bővítése*** A nagyközség jelenlegi sportcsarnoka és annak környezetében lévő sportpályák megfelelő alapot nyújtanak a további fejlesztések számára. A fedett sportközpontnak alkalmas kell lennie kosár-, kézi-, röp-, tollas-, stb. labdajátékok pályaigényét kiszolgálni, olyan formában, hogy akár nemzetközi versenyek, sportrendezvények fogadására is alkalmas legyen. A település közvetlen környezetében lévő ***golf-pálya*** a minőségi célcsoport számára jelent kikapcsolódási lehetőséget, és a magasabb költésű vendégek számára teszik még vonzóbbá Büköt. A térségben jelen lévő horgásztavak szintén a ***horgászturizmust*** hivatottak szolgálni, elsősorban a térség lakói számára jelentenek kikapcsolódási lehetőséget. A ***kerékpárutak*** jelenléte (az Európa út mentén futó kiemelkedő jelentőségű a település kétpólusú jellegzetessége miatt) és azok bővítése (Répce gátkoronáján, egészen a Bük- Bő- Gór víztározóig) további aktív turisztikai szegmenst jelentenek. *2.* ***Bük- Bő- Gór jóléti víztározó*** A Bük- Bő- Gór árvízi víztározó jóléti tározóvá alakítása jelentős turisztikai potenciált rejthet magában. Az egészségturisztikai dominancia a település életében ezáltal kiegészülhet egy mozgalmas, aktív, vízi- és ökoturisztikai, szabadidős, szórakoztató és nem utolsó sorban családi programok számára is kielégítő turisztikai szolgáltatással. A tározó vizén elkülönített vízfelület egyúttal a vízi sportok és a horgászat számára is teret biztosít. Középtávon, ezen fejlesztés megvalósulásával a szolgáltatás csomag bővítése is javasolt, így a területen lovasturizmus, rendezvények számára szabadtér, szórakoztató centrum, játszótér, kalandpark kialakítása képzelhető el, megfelelő tereprendezéssel párosulva.

	A település vezetése számára csak abban az esetben jelenthet turisztikai szolgáltatást a fent említett víztározó, amennyiben a szükséges engedélyezések megvalósulnak. Éppen ezért javasolt kistérségi összefogással, hasonló lehetőségek kihasználása (pl. Csepregi víztározó), és ilyen formában az egymást kiegészítő, kistérségi szolgáltatáscsomagok hatékony összeállítása.
Közreműködő szervezetek:	A helyi önkormányzat, vállalkozók, beruházók, Európai Unió.
Az intézkedés kedvezményezettjei:	Bük település lakossága és az ide érkező vendégek.
Output indikátorok: **Eredményindikátorok:** **Hatás indikátorok:**	- kínálat-fejlesztés - a turisztikai célcsoportok bővülése - minőségi fejlődés - bővülő turisztikai szolgáltatások - az idegenforgalmi bevételek jelentős növekedése - a térség vonzerejének növekedése - a nagyközség GDP-jének növekedése - a térség GDP-jéből a turisztikai ágazat arányának növekedése

I. Prioritás:	Turizmusfejlesztés
I/5. Intézkedés	**Új turisztikai kínálati elemek létesítése, a meglévő adottságok jobb kihasználása**
Célja:	A település turisztikai kínálatának bővítése, a fürdőn kívüli költés ösztönzése a kapcsolódó szolgáltatások bővítésével.
Indoklás:	Bükfürdő meghatározó eleme a gyógyfürdő és az erre épülő gyógyturizmus. A nemzetközi gyógyhelyi központ kialakításának feltétele a színes turisztikai kínálat is, ennek megfelelően szükséges a kínálati elemek fejlesztése, az adottságok optimális kihasználása.
Az intézkedés tartalma:	Az intézkedésen belül az alábbi komponenseket különböztetjük meg: ***1. Az intézményi-, sport-, kulturális központ kialakítása*** A település kétpólusú fejlődése miatt két településközpont létesítése javasolt. Ennek megfelelően a település központjának fejlesztése is komplex értelemben kezelendő, azaz a szolgáltatások jelenléte ebben az esetben is releváns. Az ide érkező vendégek egyrészt a fürdő környezetében a nyugalmas, csendes, elsősorban a gyógyvendégek kielégítésére alkalmas környezetet találják meg, ugyanakkor a nagyközség központjába érkezők, valamint a Bükön élők számára egy attraktív elemként jelenhet meg egy ***intézményi-, sport-, kulturális központ*** kialakítása az ***Eötvös-Baross utca mentén***, a következő elemekkel: • **Intézményi központ** (jelen lévő rendőrség, posta, orvosi rendelő, valamint javasolt a ***Polgármesteri Hivatal ezen területre történő áthelyezése***, nagyobb kapacitással történő ellátása, nagyobb tárgyalóterem kialakítása az ***Eötvös utca*** bal oldalán, a jelenlegi szabad területen); • **Sportközpont** (a jelenlegi ***sportcsarnok*** minél intenzívebb kihasználása, valamint a ***sportpályák*** további hasznosítása, amelyek jelenleg is fedett lelátóval rendelkeznek, és nem utolsó sorban a Répce gátkoronájára javasolt ***kerékpárút*** kiépítése); • **Kulturális központ** ***(a Művelődési Házban*** különböző kulturális, szabadidős tevékenységek, rendezvények, koncertek, hangversenyek, előadások szervezése); • **Szabadidős központ** (***központi park*** kialakítása a Baross u. és a sportpályák által határolt területen dísznövényekkel, padokkal, vendéglátóipari egységekkel, esti világítással. ***Sétálóút*** kialakítása javasolt az ***Eötvös utcán***, valamint a ***Répce gátkoronáján*** díszburkolatokkal, padokkal, pihenőhelyekkel, esti világítással, párhuzamosan és elválasztva a szintén a gátkoronán javasolt kerékpárúttal. A ***horgásztó*** bekapcsolása javasolt a térrendezésbe, amely

	körül szintén futhat sétálóút, további pihenőhelyekkel, padokkal, hasonlóan a korábban javasolt sétautak funkciókkal valót ellátásához.); ***2. <u>Fedett üzletközpont</u>*** A jelenlegi Forrás-üzletközpont jelenti az Európa-út, mint összekötő kapocs végét a település irányába a fürdő felől. Az Európa-út menti fejlesztések egyik alapkoncepciója az, hogy az útszakasz összeköttetést, ugyanakkor átmenetet teremtsen a fürdő (ezáltal a gyógyturisztikai szegmens kiszolgálása) és a település (lakóterület, valamint aktív, pezsgő turisztikai hangulatot teremtő milliő) között. A gyógycentrumtól elindulva az Európa-út sétáló és/vagy kerékpárútján, érintve a különböző szolgáltatásokat ezen szakasz mentén (szálláshelyek, vendéglátóipari egységek, kávézók, cukrászdák, szórakozó helyek, üzletek), eljutunk az Európa-út végéig, ahol a ***fedett üzletközpont*** egyesíti a kínálatot, rossz idő esetén is kellemes időtöltést biztosít, és nem utolsó sorban a lakosság számára is bevásárlási és kellemes időtöltési lehetőséget jelent. Így a helyi lakosokon túl a vendégek kényelmét és szórakozását is szolgálná egy fedett bevásárló centrum létesítése üzletekkel, éttermekkel, kávézókkal, akár mozival és más szórakozási lehetőségekkel. ***3. <u>Vendéglátóipari egységek, kiszolgáló üzletláncok</u>*** A tervezett fejlesztések kiépítésével párhuzamosan elengedhetetlen a vendéglátóipari egységek, üzletek minőségi és mennyiségi jelenléte. ***4. <u>Gyógyvíz további hasznosítása</u>*** A gyógyvíz európai piacokon történő megjelenése, annak sokrétű felhasználása (palackozott gyógyvíz, különböző, gyógyvízre alapozott termékek, stb.), és ezáltal a településen található, jelenleg elhanyagolt állapotban lévő palackozó üzem ilyen irányú hasznosítása javasolt.
Közreműködő szervezetek:	A helyi önkormányzat, vállalkozók, beruházók.
Az intézkedés kedvezményezettjei:	Bük lakossága és az ide érkező vendégek.
Output indikátorok: **Eredményindikátorok:** **Hatás indikátorok:**	- turisztikai kínálatfejlesztés - vendégforgalom növekedése - minőségi fejlődés - az aktív turisztikai kínálat bővülése - egy magasabb költést generáló vendégkör megnyerése - az idegenforgalmi bevételek növekedése - a város GDP-jének növekedése - a térség GDP-jéből a turisztikai ágazat arányának növekedése

6.2. II. Prioritás: Infrastruktúra- és településfejlesztés

II. Prioritás:	**Infrastruktúra- és településfejlesztés**
II/1. Intézkedés	**Élhető, ugyanakkor turisztikailag is vonzó településközpont kialakítása**
Célja:	A cél a település komplex fejlesztése az I. Prioritásban szereplő intézkedések összehangolásával, az élhető nagyközség, majdan városkép erősítése érdekében, a rendezett település, közterület- és zöldfelület-gazdálkodás, vizualitás, környezeti tudatosság, mint legfőbb kritériumok figyelembevételével.
Indoklás:	A turizmusfejlesztés, és a nemzetközi gyógyhelyi központtá történő fejlődés maga után vonja a teljes településkép javítását is. A kétpólusú fejlődési irányvonalnak megfelelően, rövidtávon mindenképpen a párhuzamos, ugyanakkor egymással szoros összefüggésben végbemenő fejlődés várható. Ez azt jelenti, hogy a Bükfürdőn kialakítandó gyógycentrummal párhuzamosan szükség van egy markáns településközpontra is, amely funkciójában kiszolgálja a település lakosságát, ugyanakkor növeli Bük vonzerejét is. A fejlesztési elképzelésekben nagy hangsúlyt kell fektetni arra, hogy mindezek megvalósulása összeegyeztethető legyen a településképpel, a települési környezettel, illetve a lakosság és a turisták elvárásaival, igényeivel.
Az intézkedés tartalma:	Az intézkedésen belül az alábbi komponenseket különböztetjük meg: **1.** ***Egészségügyi-, intézményi-, sport-, kulturális településközpont*** Bük közigazgatási központjában (I.5. intézkedéshez kapcsolódóa) javasolt a településközpont kialakítása. Ennek megfelelően a település központjának fejlesztése is komplex értelemben kezelendő, azaz a szolgáltatások jelenléte ebben az esetben is releváns. Az intézményi és közigazgatási szolgáltatások ellátása térben is egy helyen a legideálisabb, ezt szolgálja az Eötvös utca ilyen irányú bővítése. Itt található az orvosi rendelő, rendőrség, posta, iskola, művelődési ház, sportcsarnok,és a *Polgármesteri Hivatal* ezen területre történő áthelyezésével válhat komplexszé a közigazgatási intézményrendszer. Ugyanakkor az Eötvös utca sétálóúttá történő átalakítása (I.5. Intézkedés, 1. komponens) a településközpont jellegzetességének kialakulását hivatott szolgálni. **2.** ***Szapáry-kastély*** Kitűnő lehetőség rejlik a Szapáry-kastély hasznosításában, mely egyben a település legjelentősebb világi műemléképülete, és rendelkezik egy jó adottságú védett történeti kerttel, valamint egy

	majorsággal. Az épületegyüttes további hasznosítása javasolt, egy kellemes hangulatot árasztó sétáló-pihenő park létesíthető. A majorság területén lovaglásra is elkülöníthető a terület. Sétálóutcák köthetnék össze a településen található híresebb kúriákat (Nagy Pál kúria, Kóczán-ház), összefüggésben a markáns településközponttal. A kastély végleges hasznosítása a település vezetésének döntési kompetenciája, ugyanakkor mindenképpen a turisztikai hasznosítás javasolt. **3. *Lakópark kialakítása*** A település fejlődésének megfelelően várható lehet a lakosság számának növekedése is, egyrészt a munkahelyteremtésnek, másrészt a külföldi vendégek megtelepedésének, és nem utolsó sorban a városi rang elnyerésének is köszönhetően. A település hosszú távon értelmezett fejlődési tengelye az Európa út lesz. Ezen utat keresztező, a település fő útvonalával párhuzamosan futó útszakasz mentén képzelhetők el további fejlesztések, mindenképpen az Európa út funkciókkal való megtöltését követően. Hosszú távon ezen szabad területeken lehetséges lakóparkokat kialakítani, a demográfiai és társadalmi igényeknek megfelelően.
Közreműködő szervezetek:	Az Bük Nagyközség Önkormányzata, helyi lakosság, vállalkozók, befektetők.
Az intézkedés kedvezményezettjei:	A helyi lakosság, az oda látogató vendégek valamint az érintett vállalkozók, befektetők.
Output indikátorok: **Eredményindikátorok:** **Hatás indikátorok:**	- turisztikailag vonzó, a lakosság számára élhető és attraktív településkép javítása - komplex funkciókat ellátó településközpont - közterület- és zöldfelület-gazdálkodás megvalósulása - városiasodás tendenciájának erősödése - a helyi kulturális értékek hangsúlyozása - az idegenforgalmi bevételek és a községi GDP növekedése - nagyobb lakossági és turisztikai elégedettség - a térség és a község ismertségének növekedése

II. Prioritás:	**Infrastruktúra- és településfejlesztés**
II/2. Intézkedés	**Vonalas infrastruktúra fejlesztése**
Célja:	Az intézkedés célja a község jelenlegi vonalas infrastruktúrájának fejlesztése, valamint annak bővítése.
Indoklás:	A jelenlegi vonalas infrastruktúra mind a községben, mind annak közvetlen környezetében bővítésre szorul, mind a település, mind a turisztikai kínálatnak megfelelően.
Az intézkedés tartalma:	Az intézkedésen belül az alábbi komponenseket különböztetjük meg: **1. *Közúti közlekedés*** Az M9-es út megvalósulásával az észak-déli közlekedés ugrásszerű javulása várható, ennek köszönhetően Bük közlekedés-földrajzi pozíciója is javuló tendenciát mutat. Bük több belterületi szakaszának forgalomcsökkentését jelentené az Acsád-Bükfürdő között tervezett országos mellékút megépítése. Ezáltal Bükfürdő anélkül lehetne megközelíthető, hogy az átmenő forgalomterhelést jelentene a településnek. Ennek köszönhetően Bük belterülete, a településközpont egy csendesebb, biztonságosabb milliőként jelenne meg. Jelenleg a településen Dottó-vonat szállítja a vendégeket Bükfürdőre. **2. *Kerékpárút fejlesztés*** Korábban csak a Bük-Zsira-Locsmánd útvonalon épült meg a kerékpárút. További bővítések indokoltak ebben a tekintetben. A Kőszeg-Sopron felé az úgynevezett ***termál kerékpárút***, amely Sárvártól Bükön át Kőszegig tartana, több helyen a vasúti töltésen, Csepreg és Kőszeg között pedig az erdőben vezetne. Középtávon szükséges lenne a 84-es úttól, Sajtoskáltól kerékpárutat építeni Bükfürdőig. Ugyanakkor a környező települések felé is lehet terjeszteni a kerékpárút hálózatot: Gór, Bő, Lócs irányába, különös tekintettel a Bük-Bő-Gór tározó jóléti átalakítását követően. Ezt a célt szolgálja a Répce gátkoronájának kerékpárútként történő hasznosítása. **3. *Vasúti közlekedés*** A település vasúti összeköttetés szempontjából kisebb jelentőséggel bír, elsősorban személyvonatok közlekednek Bükre a Sopron - Szombathely vonalon. A gyorsforgalomra alkalmas vonalfejlesztések a megközelíthetőség javítását eredményezi. A Bécs – Bécsújhely – Mattersburg – Sopron – Bük – Szombathely útvonalon közlekedik a ***'Therme Bük' vonat járat***, amely lehetőséget biztosít a fürdő egynapos látogatására is.

Közreműködő szervezetek:	Az önkormányzat, a település és a kistérség lakossága, valamint a községfejlesztés további érintett szereplői.
Az intézkedés kedvezményezettjei:	Elsősorban Bük és környezetének lakossága, közvetetten a Nyugat-Dunántúli Régió.
Output indikátorok:	- szervezett közlekedésfejlesztés - vonalas infrastruktúra több szinten történő fejlesztése
Eredményindikátorok:	- lakossági elégedettség növekedése - növekvő térségi szerepkör
Hatás indikátorok:	- tudatos közlekedésfejlesztés, kistérségi és regionális viszonylatban - adottságok optimális kihasználása

II. Prioritás:	**Infrastruktúra- és településfejlesztés**
II/3. Intézkedés	**Közműfejlesztés**
Célja:	Az intézkedés célja a településen a vezetékes vízellátás illetve a csatornázás, valamint a szelektív hulladékgyűjtés megvalósítása.
Indoklás:	2004-ben a lakásoknak 88%-a volt közüzemi vízellátású és 78,2%-a volt bekapcsolva a szennyvízcsatorna-hálózatba. A rendszeres hulladékgyűjtésbe büki háztartások kétharmada érintett. A szelektív hulladékgyűjtés is megoldatlan probléma úgy település, mint térségi szinten.
Az intézkedés tartalma:	Az intézkedésen belül az alábbi komponenseket különböztetjük meg: - a közüzemi vízellátási hálózat bővítése - a szennyvízcsatorna hálózat bővítése - hulladékgyűjtés kiterjesztése a teljes településre - szelektív hulladékgyűjtő helyek bővítése - a víztisztító kapacitásának bővítése a környező települések rácsatlakoztatásával, valamint kihasználtsági fokának emelése
Közreműködő szervezetek:	Az önkormányzat, valamint a település és a kistérség lakossága.
Az intézkedés kedvezményezettjei:	Bük nagyközség és a környező települések lakossága.
Output indikátorok: **Eredményindikátorok:** **Hatás indikátorok:**	- egységes, településszintű vízelosztási rendszer kiépítése, illetve szennyvízelvezetés - szelektív hulladékgyüjtés elterjedése - lakossági elégedettség növekedése - közüzemi szolgáltatások mennyiségi és minőségi bővülése - a település és környezete összképének javulása - vízellátás javulása - szennyvízelvezetés illetve tisztítás fejlesztése

6.3. III. Prioritás: Szervezet- és intézményfejlesztés

III. Prioritás:	**Szervezet- és intézményfejlesztés**
III/1. Intézkedés	**Önkormányzati szolgáltatások, a településmarketing és a kistérségi együttműködés fejlesztése**
Célja:	A község és a térség gazdasági és ezen belül elsősorban turisztikai potenciáljának erősítése érdekében az önkormányzati szolgáltatások, a településmarketing és a kistérség települései közötti együttműködés fejlesztése.
Indoklás:	A községben, illetve a térségben még tervezett és/vagy már végrehajtott attrakciófejlesztéseket hatékony marketing- és információs tevékenységgel kell alátámasztani. Ebben elsődleges szerepük az önkormányzatoknak, azon belül is az önkormányzatok turizmussal foglalkozó munkatársainak (Tourinform irodák, Büki Gyógyfürdő, marketingszervezetek stb.), és a kistérségi társulásoknak van.
Az intézkedés tartalma:	Az intézkedésen belül az alábbi komponenseket különböztetjük meg: ***1. <u>Településmarketing fejlesztése</u>*** A község ismertségének növelése, további pozícionálása – elsősorban a nemzetközi gyógyhelyi központ, mint csomag értékesítése- , az attrakciók, valamint a III.2. Intézkedésben bemutatott turisztikai desztinációs modell erősítése miatt szükség van tudatos települési marketing tevékenységre, ezt kiszolgáló önkormányzati szervezetfejlesztésre. ***2. <u>Információs szolgáltatások a község több pontján</u>*** Célszerű lenne a község több pontján, a turisztikailag leginkább frekventált helyeken az információs szolgáltatásokat bővíteni (arányosan a fejlesztésekkel táblák kihelyezése, irodák létesítése), ahol az általános turisztikai tájékoztatás mellett konkrét segítségnyújtásban részesül az ide érkező vendég. Holnapok folyamatos bővítése is az információáramlást, a tájékoztatást hivatott szolgálni. ***3. <u>Turisztikai információs táblarendszer kialakítása</u>*** A személyes tájékoztatás mellett szükséges a figyelem felkeltésével történő tájékoztatás, szintén lépést tartva a turisztikai paletta bővítésével. A különböző turisztikai kínálati elemek, vonzerők jelzőtábláinak, információs térképeinek és tábláinak elhelyezésével lehet megvalósítani nemcsak Bük területén, hanem a település környékén is, akár kistérségi kitekintésben is.

	4. <u>Kapcsolódó humánerőforrás fejlesztés</u> A turisztikai szolgáltatás bővítésének megfelelően elengedhetetlen a kapcsolódó humánerőforrás fejlesztési intézményi szinten. Mindez egyrészt a tudatos és célirányzott oktatásban, felnőttképzésben, átképzésben realizálódik, valamint a szükséges intézményi bővítést is maga után vonhatja.
Közreműködő szervezetek:	Bük és Nagyközség Önkormányzata, Büki Gyógyfürdő, kistérségi szervezetek,intézmények.
Az intézkedés kedvezményezettjei:	A község és a térség lakossága, valamint az ide érkező vendégek.
Output indikátorok:	- az önkormányzati szolgáltatások növelése - marketingkommunikáció fejlesztése - információs rendszer fejlesztése
Eredményindikátorok:	- szolgáltatások minőségi javulása - lakosság és ide érkező vendégek elégedettségének növekedése - vendégszám és vendégéjszaka növekedés
Hatás indikátorok:	- Bük és térségének turisztikai vonzerőnövekedése - idegenforgalmi bevételek növekedése - A térség GDP-jének és ebből a turisztikai ágazat arányának növekedése

III. Prioritás:	**Szervezet- és intézményfejlesztés**
III/2. Intézkedés	**Turisztikai desztinációs modell kialakítása**
Célja:	Bükön olyan szakmai szervezet létrehozása, amelynek feladata a fenntartható turizmus rendszerének kialakítása és működtetésének elősegítése (turisztikai desztinációs menedzsment (TDM)).
Indoklás:	Bük az egészségturizmus révén kiemelkedő szerepet tölt be, mind regionális, mind országos és nemzetközi tekintetben. Az önkormányzatnak az idegenforgalom jelentős bevételi forrást jelent, amelynek nagy része a települési feladatok ellátását szolgálja. A városba érkező turisták számának növeléséhez nem elegendő a település és a fürdő vonzereje és ismertsége. Éppen ezért javasolt a térségi összefogás ebben a tekintetben, amelynek megvalósulása egy turisztikai desztinációs modell kialakításában értelmezendő.
Az intézkedés tartalma:	Az intézkedésen belül az alábbi komponenseket különböztetjük meg: - Település szintű TDM szerv létrehozása - Kistérségi szintű TDM szerv létrehozása A TDM szervezet feladatai: - Térségi marketing (kutatás, termékfejlesztés, kommunikáció, e-marketing); - Gyógyhelyi igazgatóság; - Információnyújtás (Tourinform iroda); - Tervezés (tervek kidolgozása, a megvalósítás menedzselése, monitoring); - Információs adatbank létrehozása és fenntartása; - Projektmenedzsment (projektek kidolgozása, pályázatfigyelés, -írás, tanácsadás); - Befektetők vonzása a térségbe (ösztönző rendszer kialakítása); - Minőségbiztosítás (a rendszer kidolgozása és működtetése); - Együttműködés a turizmus szereplőivel, koordináció; - Szakmai érdekképviselet, lobbizás, tanácsadás; - Oktatás és képzés (előadások, szakmai továbbképző tanfolyamok szervezése, gyakornok program, a turizmusbarát szemlélet kialakítása a térségben)
Közreműködő szervezetek:	Az érintett önkormányzat(ok), vállalkozók, érintett települések lakossága.

Az intézkedés kedvezményezettjei:	A település, illetve a kistérség, valamint a fejlesztési elképzelések megvalósításában részt vevő vállalkozások .
Output indikátorok:	- település szintű marketing tevékenység - program és rendezvényszervezés - pályázatírás - kapcsolattartás a régió szakmai szervezeteivel - turisztikai termékek fejlesztésében való részvétel
Eredményindikátorok:	- a város turizmusának fellendülése - a településre érkező vendégek és a vendégéjszakák számának növekedése (a belföldi vendégek mellett a fő küldő országokból és más országokból is több vendég érkezik) - a szezon meghosszabbítása - a turisztikai kínálat fejlesztése - egy magasabb költést generáló vendégkör megnyerése;
Hatás indikátorok:	- a térség GDP-jének növekedése - a térség GDP-jéből a turisztikai ágazat arányának növekedése - a térség és Bük ismertségének növelése - információs rendszer fejlesztése - promóciós tevékenység fokozása

III. Prioritás:	**Szervezet- és intézményfejlesztés**
III/3. Intézkedés	**Civil szervezetek**
Célja:	A városban és a térségben működő civil szervezetek tevékenységeinek segítése, együttműködésük ösztönzése.
Indoklás:	A község fejlődésének megfelelően az erősödő civil szervezetek együttműködése, valamint a tevékenységeinek támogatása fontos feladata a településnek.
Az intézkedés tartalma:	Az intézkedésen belül az alábbi komponenseket különböztetjük meg: - turisztikai tevékenységek összehangolása - a civil élet szereplőinek támogatása - tudatos településszépítés - összehangolt tevékenység, összefogás a közös célok érdekében
Közreműködő szervezetek:	Bükön és a térségben működő civil szervezetek.
Az intézkedés kedvezményezettjei:	Bük és térségének lakossága, valamint az ideérkező turisták.
Output indikátorok: **Eredményindikátorok:** **Hatás indikátorok:**	– turisztikai aktivitás, együttműködés növekedése – lakossági elégedettség növekedése – vendégek elégedettsége – településszépülés – a város GDP-jének növekedése – a térség GDP-jéből a turisztikai ágazat arányának növekedése

7. ÜTEMEZÉS 2007-2013

Bük Nagyközség és Bükfürdő a Nemzeti Fejlesztési Terv II. prioritásainak értelmében, a gyógyturisztikai fejlesztések tekintetében jelentős támogatásra tehet szert. Ennek megfelelően a fejlesztési elképzeléseket komplexen kell értelmezni, és a nemzetközi gyógyhelyi központtá történő fejlesztést, mint nagyprojektet javasolt értelmezni.
Ennek megfelelően készítjük el a fejlesztési javaslatok ütemezését, a 2007-2013-as periódusra vonatkozóan.

A következőkben a megvalósítást megelőző lépéseket gyűjtöttük össze:

1. A fejlesztési koncepció elfogadása (önkormányzat)
2. Döntés az egyes projektek (intézkedések) kidolgozásáról (önkormányzat)
3. A projektek kidolgozása, pályázati dokumentáció összeállítása - megvalósíthatósági tanulmány, engedélyes szintű építészeti tervdokumentáció – (szakértők bevonásával – intézkedésektől és komponensektől függően 2-5 hónapot vesz igénybe)
4. Döntés a megvalósítás megkezdéséről (önkormányzat)

Projekt neve	*Intézkedések*	*Prioritási fok*	*Időhorizont*	*Együttműködési szervek*
Gyógyfürdő turisztikai fejlesztése	I.1. Intézkedés I.2. Intézkedés	1	2008.	Ö, F
Gyógyhelyi üdülőcentrum kialakítása	I.3. Intézkedés I.2. Intézkedés	1	2009.	Ö, F, V
Új turisztikai elemek létesítése, a meglévő adottságok kihasználása	I.4. Intézkedés I.5. Intézkedés	1	2008.	Ö, V
Egészségügyi, intézményi, sport és kulturális településközpont	I.5. Intézkedés II.1. Intézkedés	1	2008.	Ö, V
Infrastruktúrafejlesztés	II.1. Intézkedés II.2. Intézkedés II.3. Intézkedés	2	folyamatos	Ö, F
Településkép javítása	II.1. Intézkedés	2	folyamatos	Ö
Szervezet- és intézményfejlesztés	III.1. Intézkedés III.2. Intézkedés III.3. Intézkedés	2	folyamatos	Ö, F

Ö- Önkormányzat
F- Büki Gyógyfürdő
V- Vállalkozók

8. ÖSSZEGZÉS

Bük település évtizedek óta az országos vonzású termál-idegenforgalmi települések csoportjában szerepel, a folyamatos fejlesztések eredményének, földrajzi elhelyezkedésének, a termálvíz egészségre kedvező hatásának köszönhetően fokozatosa-n nemzetközi jelentőségű fürdőhellyé vált. Ma már nem csak egyszerű gyógyfürdő, hanem igazi gyógyászati és idegenforgalmi centrum, amely változatos és minőségi gyógy-szolgáltatásaival Európa szerte is ismert.

Az elmúlt évtizedben jelentős struktúra átalakulás ment végbe a szállásférőhelyek valamint a vendégszám alakulásában és összetételében. A fizetővendéglátás helyett előtérbe kerültek a wellness szolgáltatásokat is nyújtó, színvonalas szállodák, a nyári strandolók köre is kibővült a hosszú hétvégékre érkező, gyógyulni/pihenni vágyó, magasabb költésű vendégek körével, akik között – megfelelve az országos tendenciának – egyre nagyobb arányban találunk hazai vendégeket.

Bük időben felismerte, hogy ahhoz, hogy igazi fürdőhellyé váljon, nem elég a fürdő és a hozzá kapcsolódó szállodák fejlesztése. A település és a fürdő szerves kapcsolata, térben való összekötése jelenti a következő, nagy jelentőségű lépést a nemzetközi gyógyhellyé válás felé.

Az elkészült tanulmány célja, hogy rendszerben bemutassa ezen célkitűzések turizmusfejlesztési, településfejlesztési, humán infrastruktúra fejlesztési feltételeit.

Ha Bük jövője a turizmus, akkor a több lábon állást úgy szabad értelmezni, hogy minden egyéb fejlesztés ezzel összhangban, sőt ezt erősítendő módon történjen.

Bük és Bükfürdő közösen, összehangoltan fejlesztett attrakciói tehetik teljessé a település kínálati palettáját, mely által képes lesz akár a gyógyvendégeket, akár a kikapcsolódni vágyókat több napra változatos programokkal ellátni.

A kiegészítő kínálati elemek színesítésével, új, turisztikai jellegű településközpont kialakításával Bük valóban megindul a városodás és a városiasodás útján.

Az idegenforgalomnak, mint húzóágazatnak érvényesülnie kell a településpolitikában, de még az önkormányzat feladatainak újrasúlyozásában, az önkormányzati szervezet ilyen irányú átalakításában is. Figyelni kell azonban, hogy a fejlesztések minden eleme illeszkedjen a meglévő, és a helyiek által is preferált településképbe, hiszen a település színesítése nem csak a vendéget hivatott szolgálni, hanem a lakók életkörülményeit is igyekszik javítani.
Ebben a tekintetben az önkormányzat feladata az elfogadott településfejlesztési koncepcióval összhangban elkészíteni a településrendezési terv vonatkozó részeinek módosítását is.

A turizmus az az ágazat, ami a helyi gazdaságot célirányos fejlesztésekkel fellendítheti, a versenyképességet fokozhatja. Nem elegendő azonban az építésekre, beruházásokra koncentrálni, a humán erőforrás fejlesztése, az „élhető település” kialakítása legalább olyan fontos. Ez a további fejlődés „belső” feltétele.

Bük település eddigi fejlesztéseivel megalapozta hírnevét az országhatáron belül, és kívül is, az egészségturizmus szerepének felértékelődésével, a pályázati források megnyílásával, turisztikai nagyprojektek között való szerepelés lehetőségével azonban – amennyiben vállalja a nagy volumenű fejlesztéseket - jó eséllyel kerülhet a nemzetközi hírű gyógyhelyek közé.

9. FELHASZNÁLT IRODALOM

A Büki gyógyfürdő Fejlesztési Koncepciója (2005.);

A Felső-Répcementi kistérség komplex fejlesztési koncepciója és programja (2005.);

A Nyugat-Dunántúli Régió regionális termálturizmus fejlesztésének és beruházásának programja 2007-2013.;

Bük egészségturizmusának fejlesztése (2004.)

Bük Nagyközség Településrendezési Terve, Településszerkezeti és szabályozási terve, 2004.

Nemzeti Turizmusfejlesztési Stratégia (2005.)

Nyugat-Dunántúl Turisztikai Régió turizmusfejlesztési stratégiája 2007-2013;

Nyugat-Dunántúli Régió turisztikai helyzetképe és fejlesztési feladati (2004.);

Országos Területfejlesztési Koncepció (2005.)